

AALBORG UNIVERSITET

Semesterplan for KA 1. semester 2023, Kandidatuddannelsen i Psykologi

Indholdsfortegnelse

SEMESTERBESKRIVELSE FOR UDDANNELSER VED AALBORG UNIVERSITET	2
MODULBESKRIVELSE AF PROFESSIONSPROGRAMMET AOP – VIDEREGÅENDE ANVENDT PSYKOLOGI (VAP)...	4
C-PPP CLINICAL PSYCHIATRY PSYCHOLOGY AND PSYCHOTHERAPY	17
SEMINARRÆKKE FOR UNIVERSITETSKLINIKKEN	29
SEMINARRÆKKE BØRN-OG UNGE PSYKIATRI	37
SEMINARRÆKKE FOR VOKSENPSYKIATRIPROGRAMMET VP	39
NEUROPSYCHOLOGY AND NEUROSCIENCE (NEURO) PROGRAMMET	45
KLINIKKERNE FOR UDVIKLINGS- OG REHABILITERINGSPSYKOLOGI (KUR)	62
KUR-LINJE BØRNESPROGKLINIKKEN (BSPK)	71
KUR-LINJEN KLINIK FOR HANDICAP- OG REHABILITERINGSPSYKOLOGI (KHARE) - HERUNDER CENTER FOR MENNESKE-DYR- PSYKOLOGI (CHAP)	81
CULTURAL PSYCHOLOGY AND EDUCATIONAL PRACTICE (CPEP) PROGRAMMER.....	92
CPEP * FÆLLES FORELÆSNINGER FOR ALLE CP OG EP	96
CPEP * CULTURAL PSYCHOLOGY – SEMINARER OG WORKSHOPS.....	108
CPEP * EDUCATIONAL PRACTICE – SEMINARER OG WORKSHOPS	113
FÆLLESMODULERNE	125
PSYKOLOGISK PRAKSIS OG INTERVENTIONSMETODE	125
DEN PSYKOLOGISKE PROFESSION	132
PSYKOLOGISK TESTNING.....	143
SUPPLERENDE ANVENDT PSYKOLOGI (SAP)	152

Semesterbeskrivelse for uddannelser ved Aalborg Universitet

Oplysninger om semesteret

Studienævn: Studienævn for Psykologi

Studieordning for kandidatuddannelsen i psykologi 2022:

<https://studieordninger.aau.dk/2023/41/4142>

Studieordningen er godkendt af dekanen og træder i kraft pr. 1. september 2022. Studieordningen træder i kraft for studerende, der pr. 1. september 2022 påbegynder deres 1. og 3. semester.

Studienævnet udbyder eksamen i moduler fra den hidtidige studieordning fra 2021, i det omfang der er studerende, der har brugt prøvoforsøg i et modul uden at bestå. Antallet af prøvoforsøg følger eksamensbekendtgørelsen.

Semesterets organisering og forløb

1. semesterudgøres af fem obligatoriske moduler:

- Videregående anvendt psykologi I, VAP I (10 ECTS-points)
- Supplerende anvendt psykologi, SAP (5 ECTS-points) (min. 75 % deltagelse)
- Den psykologiske profession (5 ECTS-point) (ugeprøve)
- Psykologisk testning (5 ECTS-point) (skriftlig stedprøve)
- Psykologisk praksis og interventionsmetode (5 ECTS-point) (min. 75 % deltagelse)
- Se "Vigtige datoer" på moodle for information om afleveringsfrister, eksamener mv.

Fra 1. til 3. semester har den studerende mulighed for at indgå i et såkaldt struktureret kandidatforløb (professionsprogram og spor på underprogram), jf. modulbeskrivelse for professionsprogrammerne, Videregående Anvendt Psykologi (VAP), s. 4 ff. Det indebærer specielt tilrettelagte kursusforløb med tilhørende pensum til modulerne "Supplerende anvendt psykologi" (SAP) og "Videregående anvendt psykologi I" (VAP I). Udover det valgte professionsprogram skal den studerende på 7. semester samtidig deltage i grundlæggende indføring i et udvalg af forelæsninger fra professionsprogrammerne (Supplerende Anvendt Psykologi) samt følge fællesforløbene "Den psykologiske profession", "Psykologisk testning" og "Psykologisk praksis og interventionsmetode". VAP I vurderes ved intern, mundtlig eksamen på baggrund af en synopsis, og bedømmes efter 7-trinsskalaen. Supplerende anvendt psykologi (SAP) består ved aktiv deltagelse i undervisningen (min. 75 %). "Den psykologiske profession" vurderes på baggrund af en bunden 7-dages hjemmeopgave med intern censur (7-trinsskalaen). "Psykologisk testning" vurderes ved en 2-timers, individuel multiple choice-eksamen (7-trinsskalaen), mens "Psykologisk praksis og interventionsmetode" består ved aktiv deltagelse i undervisningen (min. 75 %) samt indløsning af alle stillede opgaver.

Det er en betingelse for at påbegynde det Psykologiske praktiske forløb på kandidatuddannelsens 2. semester, at prøverne på 1. semester er bestået.

Semesterkoordinator og sekretariatsdækning

Ankerlærer:

Rasmus Birk rbirk@ikp.aau.dk

Sekretariatsdækning

Skemalægger: Birgitte Skovsgaard bsk@ikp.aau.dk

Eksamen: Annette Christensen annette@ikp.aau.dk

Rekvisitionsbudget: Lis Kragh lis@ikp.aau.dk

Evaluering: Birgitte Skovsgaard bsk@ikp.aau.dk

Uddannelseskoordinator/Studenævnssekretær: Andrea Dosenrode ad@ikp.aau.dk

Modulbeskrivelse (en beskrivelse for hvert modul):

Modulbeskrivelse af professionsprogrammet AOP – Videregående Anvendt Psykologi (VAP)

Modultitel dansk: Videregående Anvendt Psykologi 1

Modultitel engelsk: Videregående Anvendt Psykologi 1

ECTS: 10 ECTS

Placering:

1. semester (Kandidatuddannelsen I Psykologi)

Modulansvarlige:

Thomas Borchmann (Borchman@ikp.aau.dk)

Bendt Torpegård Pedersen (torpe@ikp.aau.dk)

Undervisere:

Thomas Borchmann (Borchman@ikp.aau.dk)

Bendt Torpegård Pedersen (torpe@ikp.aau.dk)

Siri Folsø (sirifolsoe1@gmail.com)

Tanja Kirkegaard (tanjak@ikp.aau.dk)

Type og sprog:

Professionsprogram – dansk

Mål:

Den studerende skal gennem modulet opnå:

Viden om:

- og forståelse af arbejds- og organisationspsykologiens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
- og forståelse af egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for området

Færdigheder:

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer:

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier
- at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Det faglige indhold på syvende semester består af modulet VAP I, der omhandler to overordnede undervisningstemaer. Disse er hhv. *Arbejds miljøpsykologi og metoder til udredning, intervention og praksisudvikling*.

Omfang og forventet arbejdsindsats

<i>Aktivitet</i>	<i>Timer</i>
<i>16 forelæsninger/workshops à 2 timer eller 4 timer</i>	<i>48</i>
<i>Evalueringer</i>	<i>2</i>
<i>Læsning og forberedelse inklusive udarbejdelse af synopsis</i>	<i>223</i>
<i>Eksamen</i>	<i>1</i>

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 8 x 2 timer + 8 x 4 timer

Antal forelæsningshold: 1

Deltagere

Studerende, der er optaget på professionsprogram udbudt af AOP årgang 2023.

Deltagerforudsætninger

Bachelor i psykologi

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

På syvende semester introduceres til to overordnede undervisningstemaer: *arbejds miljøpsykologi og metoder til udredning, intervention og praksisudvikling*. I forbindelse med undervisningstemaet *arbejds miljøpsykologi* gives en bred introduktion til betingelser for sundhed, trivsel og værdighed i arbejdet og i almindelighed, samt trusler herimod. Bl.a. temaer, der berøres, er; Arbejds miljøpsykologiens historie og nutidige udfordringer, centrale karakteristika ved moderne arbejde, arbejdsorganiseringer og styringsformer og deres betydning for menneskers fysiske og psykiske velbefindende, belastninger ved emotionsarbejde, værdighed i arbejdet, samt sundhedsbegreber og ulighed i sundhed.

I forbindelse med temaet *metoder til udredning, intervention og praksisudvikling* afholdes en række workshops med fokus på optræning af færdigheder i at kunne designe arbejdsmiljøundersøgelser, samt analysere kvalitative og kvantitative arbejdsmiljødata.

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
Bidrag til SAP			
0. Forelæsning	2 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi I: tradition, arbejdsområde og udfordringer	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
1. Forelæsning	2 x 45 min.	Programopstart	T. Borchmann, & B. Torpegård
<i>Arbejdsmiljøpsykologi</i>			
<i>Metoder til udredning, intervention og praksisudvikling</i>			
2. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi II; Lovgivning, aktører, aktørperspektiver og allerede etableret viden vedr. helbredsmæssige konsekvenser af arbejde	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
3. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi III; Identifikation af belastninger/udfordringer i det moderne arbejde	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
4. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi IV: Håndtering af belastninger på individniveau og kollektivt niveau	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
5. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi V: Værdighed i arbejdet	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
6. Forelæsning		Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi VI: Emotionsarbejde og belastninger ved emotionsarbejde	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
7. Workshop	4 x 45 min.	Metoder til udredning og udredning I: Metoder til identifikation af belastninger og belastningshåndteringsstrategier	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
8. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi VII: Moralsk stress	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

9. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi VIII: Teknologi og arbejds påvirkning i kritisk perspektiv	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
10. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi IX: Problematiske tendenser som individualisering og symptombehandling i moderne arbejdsrelateret sundhedspsykologi og alternativer hertil	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
11. Forelæsning	3 x 45 min.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi X: Kapitalfokuserede tilgange til arbejdsmiljø – potentiale og begrænsninger	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
12. Forelæsning	4 x 45 min.	Metoder til udredning og intervention II: Målinger af arbejdsmiljø/designevaluering	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen
13. Forelæsning	4 x 45 min.	Praktikintroducerende oplæg: Om arbejde i sygedagpengeafsnit, arbejdsmedicinsk klinik, konsulenthus og personaleafdelinger, m.v.	9 semester AOP
14. Forelæsning	4 x 45 min.	Praktikintroducerende oplæg: Om arbejde i beskæftigelsesindsatsen	Siri Folsø
15. Forelæsning	4 x 45 min.	Synopsis-skrivning	T. Borchmann & B. Torpegård Pedersen
AOP Evaluering	2 x 45 min.	Evaluering	Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

Eksamen

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I) på baggrund af synopsis. Prøven er individuel. Den studerende afprøves i det valgte kursus. Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opidser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt 5 minutter. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til penum. Penumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin. Synopsis med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter. Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen. Der gives karakter på baggrund af den samlede præstation.

Forelæsningsmanchet/Penum:

0. SAP-forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi I: Traditionens meritter og udfordringer

2 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsningen introduceres til arbejdsmiljøpsykologi med særlig vægt på traditionens meritter og udfordringer.

Forelæsningens pensum:

For alle:

- Houdmont, J. & Leka, J. (2010). An Introduction to Occupational Health Psychology. I: Occupational Health Psychology. Leka & Houdmont (Eds.). Wiley-Blackwell (30 s)

For AOP-studerende:

- Yuill, C. (2017). New Directions for Corporate Social Responsibility and Health? Chapter 7. I bogen Corporate Social Responsibility (p.119-136)
- Kubicek, B. Matea Paškvan, Johanna Bunner (2017). The Bright and Dark Sides of Job Autonomy I bogen Job Demands in a Changing World of Work. pp 45-63. (18 sider)
- Allvin, M. & Aronsson, G. (2003). The Future of Work Environment Reforms Does the concept of Work Environment Apply within the New Economy?
- Siegrist, J. (2002), "Effort-reward imbalance at work and health", Perrewe, P. and Ganster, D. (Ed.) Historical and Current Perspectives on Stress and Health (Research in Occupational Stress and Well Being, Vol. 2), Emerald Group Publishing Limited, Bingley, pp. 261-291

1. Forelæsning: programopstart

2 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

Der er ingen forberedelse til programopstart.

2. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi II; Lovgivning, aktører, aktørperspektiver og allerede etableret viden vedr. helbredsmæssige konsekvenser af arbejde

3 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsningen ses nærmere på arbejdsmiljølovgivningens fremkomst, arbejdsmiljøaktører og aktørperspektiver, samt allerede etableret viden vedr. helbredsmæssige konsekvenser af arbejde.

Forelæsningens pensum:

- Karlson, Factoids of Working Life. Nordic journal of working life studies Volume 4, Number 4. November 2014 (2 sider)
- Jakobsen, K. (2011) Arbejdsskader og sygdomme – før, nu og i fremtiden. Kap. 25 i *Velfærdens pris*. København: Gads Forlag (24 sider)
- Gordon, D.R.; Jauregui, M & Schnall, P.L. (2017). Stakeholder Perspectives on Work and Stress. I: Schnall, P.T; Dobson, M. & Roskam, E. Unhealthy Work. Cause, consequences, cures. Routledge (173-192)

- Ekspertudvalget om udredning af arbejdsmiljøindsatsen (2017) Kortlægning af Arbejdsmiljøproblemer. Beskæftigelsesministeriet (44 sider)

3. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi III: Identifikation af belastninger/udfordringer i det moderne arbejde

3 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsningen ses nærmere på belastninger/udfordringer i det moderne arbejde.

Forelæsningens pensum:

- Kalleberg, Arne L. 2009. "Precarious Work, Insecure Workers: Employment Relations in Transition." *American Sociological Review* 74:1–22. (20 sider)
- Greg McCarthy, Xianlin Song & Kanishka Jayasuriya (2017) The proletarianisation of academic labour in Australia, *Higher Education Research & Development*, 36:5, 1017-1030, DOI: 10.1080/07294360.2016.1263936 (12 sider)
- Allvin, M.; Aronsson, G.; Hagström, T.; Johansson, G. & Lundberg, U. (2011). The new Rules of work: On flexible work and how to manage it, *I Work without Boundaries*. P. 25 – 65 (35 sider)
- Christian Korunka (2017). Challenges for Job design. *Job Demands in a Changing World of Work* pp 131-148

4. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi IV: Håndtering af belastninger på individ niveau og kollektivt niveau

3 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsningen fokuseres på håndtering af belastninger på individ og kollektivt niveau.

Forelæsningens pensum:

- Lysgaard, S. (1985). *Arbejderkollektivet*. Kap. 7. Universitetsforlaget. (22 sider)
- Karlsson, Skorstad og Axelsson (2015) On the Track of the Worker Collectivity: Its Various Adventures Over the Past 60 Years. *SAGE Open* April-June 2015: 1–13
- Karlsson, J (2012). Organizational Misbehavior in the Workplace: Narratives of Dignity and Resistance. (P. 153– 179) Palgrave McMillan (27s)
- Wanja Astvik, Marika Melin & Michael Allvin (2014) Survival strategies in social work: a study of how coping strategies affect service quality, professionalism and employee health, *Nordic Social Work Research*, 4:1, 52-66, DOI: 10.1080/2156857X.2013.801879

5. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi VI: Værdighed i arbejdet

3 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsningen ses nærmere på værdighedsbegrebet og værdighed i arbejde.

Forelæsningens pensum:

- Hodson, R (2003) Dignity at work. Kap. 1 Dignity and its challenges og Deflecting Abuse and mismanagement (Kap. 4) Cambridge University Press (48 sider)
- Sayer, A (2007) What dignity at work means. I Dimensions of dignity at work. Bolton, S, C. (Eds.)
- Crowley, M (2012) Control and Dignity in Professional, Manual and Service-Sector Employment Organization Studies 33(10) 1383–1406
- Bal, P. M. & Simon B. de Jong (2017) From Human Resource Management to Human Dignity Development: A Dignity Perspective on HRM and the Role of Workplace Democracy I bogen Dignity and the Organization af Kostera og Pirsson (Eds) (24 sider)
Semmer, N.; Jacobshagen; N. Meier; L.; Elfering; A.; Beehr, T.; Kälin, W. & Tschan; F. (2015). Illegitimate tasks as a source of work stress. Work and Stress

6. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi V: Emotionsarbejde og belastninger ved emotionsarbejde

3 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsningen fokuseres på emotionsarbejde og belastninger ved emotionsarbejde.

Forelæsningens pensum:

- Hochschild, A. L (1984) Exploring the Managed Heart. Kap. 1 og Feeling management: From Private to commercial uses. Kap 6 i The Managed Heart - The commercialization of human feelings (70 sider)
- Ronnie J. Steinberg and Deborah M. Figart (1999), Emotional Labor Since The Managed Heart. Annals of the American Academy of Political and Social Science
- Ogbonna, E., & Harris, L. C. (2004). Work intensification and emotional labour among UK university lecturers: An exploratory study. *Organization Studies*, 25, 1185–1203.
- Pugliesi, K (1999) The Consequences of Emotional Labor: Effects on Work Stress, Job Satisfaction, and Well-Being
- Bolton, S.C (2005) Introducing a typology of workplace emotions. Kap. 5 (p. 89 – 105) I Emotion Management in the Workplace. Macmillan

7. Workshop: Metoder til udredning og udredning I: Metoder til identifikation af belastninger og belastningshåndteringsstrategier

4 timer v/ Bendt Torpegård Pedersen & Thomas Borchmann

På workshoppen fokuseres på metoder til identifikation af belastninger og belastningshåndteringsstrategier.

Workshoppens pensum:

- Der er intet pensum til workshopgangen, men der er forudgående analysearbejde relateret til deltagerfremlæggelse (ca. 5 timers arbejde).

8. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi VII: Moralsk stress

3 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsningen ses nærmere på Moralsk stress, herunder definitioner, udløsende faktorer og håndteringsstrategier.

Forelæsningens pensum:

- Jameton, A (1993) *Dilemmas of Moral Distress: Moral Responsibility and Nursing Practice*. https://www.researchgate.net/profile/Andrew-Jameton/publication/14979650_Dilemmas_of_moral_distress_Moral_responsibility_and_nursing_practice/links/601c14b2299bf1cc26a2be7b/Dilemmas-of-moral-distress-Moral-responsibility-and-nursing-practice.pdf?sg%5B0%5D=started_experiment_milestone&origin=journalDetail (10 sider)
- Jameton, A (2017) What Moral Distress in Nursing History Could Suggest about the Future of Health Care. *Ama journal of ethics* (2 sider)
- Oh, Y. & Gastmans C. (2015). Moral distress experienced by nurses: A quantitative literature review. Catholic University of Leuven, Belgium (17 sider)
- Deady, R. & McCarthy, J. (2010). A Study of the Situations, Features, and Coping Mechanisms Experienced by Irish Psychiatric Nurses Experiencing Moral Distress. *Perspectives in Psychiatric Care* (13 sider)
- Forozeiya, D., B. Vanderspank-Wright, F. F. Bourbonnais, D. Moreau, D. K. Wright (2019) Coping with moral distress – The experiences of intensive care nurses: An interpretive descriptive study. *Intensive & Critical Care Nursing* 53 (2019) 23–29 (7 sider)
- Austin et al (2005) To Stay or To Go, To Speak or Stay Silent, To Act or Not To Act: Moral Distress as Experienced by Psychologists. *ETHICS & BEHAVIOR*, 15(3), 197–212 (15 sider)

9. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi VIII: Teknologi og arbejdspåvirkning i kritisk perspektiv

- 3 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsning sættes fokus på forholdet mellem teknologi og arbejdsmiljø.

Forelæsningens pensum:

- Marx, K. (1971). Maskine og storindustri. Kapitalen. Rhodos (p. 545-617)
- Burris, B. (1998). Computerization of the Workplace. Annual Review of Sociology. Vol 24: 141- 157
- Briken et al (2017). Labour Process Theory and the New Digital Workplace. Kap. 1 I Kendra Briken (ed.) The New Digital Workplace: How New Technologies Revolutionise Work (Critical Perspectives on Work and Employment) (P. 1 – 17)

10. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi IX: Problematiske tendenser som individualisering og symptombehandling i moderne arbejdsrelateret sundhedspsykologi og alternativer hertil

2 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På forelæsningen ses nærmere på problematiske tendenser som individualisering og symptombehandling i moderne arbejdsrelateret sundhedspsykologi og alternativer hertil.

Forelæsningens pensum:

- Bambra, C. (2011). Kap. 1 og 7 I Work, worklessness, and the political economy of Health. Oxford University Press
- Crinson and Yuill (2008) What can Alienation Theory contribute to an understanding of social Inequalities in Health? International Journal of Health Services, Volume 38, Number 3, Pages 455–470, 2008
- Cotton, E., Martinez Lucio, M. (2022). Trade Unions, Work and Resilience. In: Goulart, P., Ramos, R., Ferrittu, G. (eds) Global Labour in Distress, Volume I. Palgrave Readers in Economics. Palgrave Macmillan, Cham (9.sider)
- Purser, R (2019) McMindfulness – How Mindfulness became the new Capitalist spirituality. Kap. 1 + 2 (p. 7 – 47) (40 sider)
- Gordon, D.R. and Schnall. P.L. (2017). Beyond the Individual: Connecting Work Environment and Health. I: Schnall, P.T; Dobson, M. & Roskam, E. Unhealthy Work. Cause, consequences, cures. Routledge (15 sider)

11. Forelæsning: Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi X: kapitalfokuserede tilgange til arbejdsmiljø

2 timer v/ Bendt Torpegård Pedersen & Thomas Borchmann

På forelæsningen fokuseres på kapitalfokuserede tilgange til arbejdsmiljø.

Forelæsningens pensum:

- Kristensen, T. S. et al (2008) Virksomhedens sociale kapital – en ny indfaldsvinkel til det psykiske arbejdsmiljø. Tidsskrift for Arbejdsliv. 16 sider

- Hargreaves & Fullan (2012) Professional Capital. Kap. 5 I *Professional Capital – Transforming teaching in every School*. New York: Teacher Colledge Press (P.78 – 101) 23 sider
- Kawachi, I. (2010) Social Capital and Health. Kap. 2 I *Handbook of Medical Sociology*. Nashville: Vanderbilt University press. 15 sider
- Fine, B. (2010) Introduction I *Theories of Social Capital – researchers behaving badly*. London: Pluto Press 11 sider

12. Workshop: Metoder til udredning og udredning II: Målinger af arbejdsmiljø/designevaluering

4 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

Workshoppen baseres på deltageroplæg og omhandler arbejdsmiljøundersøgelser.

Workshoppens pensum:

- Der er intet pensum til workshopgangen, men der er forudgående analysearbejde relateret til deltagerfremlæggelse (ca. 5 timers arbejde).

13. Workshop: Praktikintruderende oplæg I:

4 timer v/ 9. semester AOP

På workshoppen introduceres til arbejde i sygedagpengeafsnit, arbejdsmedicinsk klinik, konsulenthuse og personaleafdelinger, m.v.

Workshoppens pensum:

- Der er intet pensum til workshopgangen.

14. Workshop: Praktikintruderende oplæg II:

4 timer v/ Siri Folsø

På workshoppen introduceres til arbejde i beskæftigelsesindsatsen, m.v.

Workshoppens pensum:

- Der er intet pensum til workshopgangen.

15. Workshop: Synopsissparring

4 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

På workshoppen introduceres til Synopsisopgaven og der leveres sparring i forhold hertil.

16. AOP Evaluering

2 timer v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegård Pedersen

Samlet pensumliste:

- Allvin, M. & Aronsson, G. (2003). The Future of Work Environment Reforms Does the concept of Work Environment Apply within the New Economy? (13 sider)
- Allvin, M.; Aronsson, G.; Hagström, T.; Johansson, G. & Lundberg, U. (2011). The new Rules of work: On flexible work and how to manage it I Work without Boundaries. P. 25 – 65 (35 sider)
- Astvik, W., Melin, M. & Allvin, M. (2014) Survival strategies in social work: a study of how coping strategies affect service quality, professionalism and employee health, *Nordic Social Work Research*, 4:1, 52-66, DOI: 10.1080/2156857X.2013.801879 (12 sider)
- Austin et al (2005) To Stay or To Go, To Speak or Stay Silent, To Act or Not To Act: Moral Distress as Experienced by Psychologists. *ETHICS & BEHAVIOR*, 15(3), 197–212 (15 sider)
- Bal, P. M. & Simon B. de Jong (2017) From Human Resource Management to Human Dignity Development: A Dignity Perspective on HRM and the Role of Workplace Democracy I bogen Dignity and the Organization. Kostera & Pirsson (Eds) (24 sider)
- Bambra, C. (2011). Kap 1 og 7 I Work, Worklessness, and the political economy of Health. Oxford University Press (44 sider)
- Bolton, S.C. (2005) Introducing a typology of workplace emotions. Kap. 5 (p. 89 – 105) I Emotion Management in the Workplace. Macmillian (16 sider)
- Cotton, E., Martinez Lucio, M. (2022). Trade Unions, Work and Resilience. In: Goulart, P., Ramos, R., Ferrittu, G. (eds) *Global Labour in Distress*, Volume I. Palgrave Readers in Economics. Palgrave Macmillan, Cham. <https://doi.org/10.1007/978-3-030-89258-6> 27 (9 sider)
- Crinson & Yuill (2008) What can Alienation Theory contribute to an understanding of social Inequalities in Health? *International Journal of Health Services*, Volume 38, Number 3, Pages 455–470, 2008 (15 sider)
- Crowley, M (2012) Control and Dignity in Professional, Manual and Service-Sector Employment *Organization Studies* 33(10) 1383–1406 (20 sider)
- Deady, R. & McCarthy, J. (2010). A Study of the Situations, Features, and Coping Mechanisms Experienced by Irish Psychiatric Nurses Experiencing Moral Distress. *Perspectives in Psychiatric Care* (13 sider)
- Ekspertudvalget om udredning af arbejdsmiljøindsatsen (2017) Kortlægning af Arbejdsmiljøproblemer. Beskæftigelsesministeriet (44 sider)
- Fine, B. (2010) Introduction I Theories of Social Capital – researchers behaving badly. London: Pluto Press (11 sider)
- Forozeiya, D., B. Vanderspank-Wright, F. F. Bourbonnais, D. Moreau, D. K. Wright (2019) Coping with moral distress – The experiences of intensive care nurses: An interpretive descriptive study. *Intensive & Critical Care Nursing* 53 (2019) 23–29 (7 sider)

- Gordon, D.R.; Jauregui, M & Schnall, P.L. (2017). Stakeholder Perspectives on Work and Stress. I: Schnall, P.T; Dobson, M. & Roskam, E. Unhealthy Work. Cause, consequences, cures. Routledge (173-192)
- Gordon, D.R. and Schnall. P.L. (2017). Beyond the Individual: Connecting Work Environment and Health. I: Schnall, P.T; Dobson, M. & Roskam, E. Unhealthy Work. Cause, Consequences, Cures. Routledge (15 sider)
- Hargreaves & Fullan (2012) Professional Capital. Kap. 5 I Professional Capital – Transforming teaching in every School. New York: Teacher College Press (P.78 – 101) 23 sider
- Hasle, P., Sørensen, O. H., Thoft, E., Hvenegaard, H., & Madsen, C. U. (2015). Vidensgrundlag om kerneopgaven i den kommunale sektor. I *Vidensgrundlag om kerneopgaven i den kommunale sektor* (33 sider)
- Hochschild, A. L (1984) Exploring the Managed Heart. Kap. 1 og Feeling management: From Private to commercial uses. Kap 6 i *The Managed Heart - The commercialization of human feelings* (70 sider)
- Hodson, R (2003) Dignity at work. Kap. 1 Dignity and its challenges og Deflecting Abuse and mismanagement (Kap. 4) Cambridge University Press (48 sider)
- Houdmont, J. & Leka, J. (2010). An Introduction to Occupational Health Psychology. I: Occupational Health Psychology. Leka & Houdmont (Eds.) . Wiley-Blackwell (30 sider)
- Jakobsen, K. (2011) Arbejdsskader og sygdomme – før, nu og i fremtiden. Kap. 25 i *Velfærdens pris*. København: Gads Forlag (24 sider)
- Jameton, A. (1993) *Dilemmas of Moral Distress: Moral Responsibility and Nursing Practice* (10 sider)
- Jameton, A (2017) What Moral Distress in Nursing History Could Suggest about the Future of Health Care. *Ama journal of ethics* (2 sider)
- Kalleberg, Arne L. (2009). "Precarious Work, Insecure Workers: Employment Relations in Transition." *American Sociological Review* 74:1–22. (20 sider)
- Karlsson, J (2012). Organizational Misbehavior in the Workplace: Narratives of Dignity and Resistance. (P. 153 - 179) Palgrave MacMillan (27s)
- Karlson, J (2014) Factoids of Working Life. *Nordic journal of working life studies* Volume 4, Number 4. November 2014 (2 sider)
- Karlsson, J., Skorstad og Axelsson (2015) On the Track of the Worker Collectivity: Its Various Adventures Over the Past 60 Years. *SAGE Open* April-June 2015: 1–13 (12 sider)
- Kawachi, I. (2010) Social Capital and Health. Kap. 2 I *Handbook of Medical Sociology*. Nashville: Vanderbilt University press. (15 sider)
- Korunka, C. (2017). Challenges for Job design. *Job Demands in a Changing World of Work* pp 131-148| (16 sider)
- Kristensen, T. S. et al (2008) Virksomhedens sociale kapital – en ny indfaldsvinkel til det psykiske arbejdsmiljø. *Tidsskrift for Arbejdsliv*. 16 sider
- Kubicek, B. Matea Paškvan, Johanna Bunner (2017). The Bright and Dark Sides of Job Autonomy i bogen *Job Demands in a Changing World of Work*. pp 45-63. (18 sider)

- Lysgaard, S. (1985). Arbeiderkollektivet. Kap. 7. Universitetsforlaget. (22 sider)
- McCarthy, G., Song, X. & Jayasuriya, K. (2017) The proletarianisation of academic labour in Australia, Higher Education Research & Development, 36:5, 1017-1030, DOI: 10.1080/07294360.2016.1263936 (12 sider)
- Ogbonna, E., & Harris, L. C. (2004). Work intensification and emotional labour among UK university lecturers: An exploratory study. Organization Studies, 25, 1185–1203. (15 sider)
- Oh, Y. & Gastmans C. (2015). Moral distress experienced by nurses: A quantitative literature review. Catholic University of Leuven, Belgium (17 sider)
- Pugliesi, K (1999) The Consequences of Emotional Labor: Effects on Work Stress, Job Satisfaction, and Well-Being (30 sider)
- Purser, R (2019) McMIndfulness – How Mindfulness became the new Capitalist spirituality. Kap. 1 + 2 (p. 7 – 47) (40 sider)
- Sayer, A (2007) What dignity at work means. I Dimensions of dignity at work. Bolton, S, C. (Eds.) (12 sider)
- Semmer, N.; Jacobshagen; N. Meier; L.; Elfering; A.; Beehr, T.; Kälin, W. & Tschan; F. (2015). Illegitimate tasks as a source of work stress. Work and Stress. (24 sider)
- Siegrist, J. (2002), "Effort-reward imbalance at work and health", Perrewe, P. and Ganster, D. (Eds.) Historical and Current Perspectives on Stress and Health (Research in Occupational Stress and Well Being, Vol. 2), Emerald Group Publishing Limited, Bingley, pp. 261-291 (30 sider)
- Steinberg, R. J. and Figart, D. M. (1999), Emotional Labor Since The Managed Heart. Annals of the American Academy of Political and Social Science (18 sider)
- Wilkinson, R. & Kate Pickett. 2019. The Inner Level: How More Equal Societies Reduce Stress, Restore Sanity and Improve Everyone's Well-being. p 33 - 110 (78 sider)
- Yuill, C. (2017). New Directions for Corporate Social Responsibility and Health? Chapter 7. I bogen Corporate Social Responsibility (p.119-136)

I alt: 1.006 sider

C-PPP Clinical Psychiatry Psychology and Psychotherapy

Modultitel dansk: Program for klinisk psykologi

Modultitel engelsk: Clinical Psychiatry Psychology and Psychotherapy

ECTS: 10 ECTS

Placering:

1. semester (*Kandidatuddannelsen i Psykologi*)

Modulansvarlig:

Gry Kjærdsdam Telléus (gdk@ikp.aau.dk)

Undervisere:

Kristine Kahr Nilsson (kkn@ikp.aau.dk)

Gry Kjærdsdam Telléus (gdk@ikp.aau.dk)

Ole Karkov Østergård (karkov@ikp.aau.dk)

Casper Schmidt (casc@ikp.aau.dk)

Christina Mohr Jensen (christina@ikp.aau.dk)

Ane Søndergaard Thomsen (anest@ikp.aau.dk)

Type og sprog:

Undervisningen er på dansk, litteraturen fortrinsvis på engelsk.

Mål:

Den studerende skal gennem modulet opnå:

Viden om:

- og forståelse af den kliniske psykologis centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
- og forståelse af egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for området

Færdigheder:

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer:

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier
- at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Dette professionsprogram giver både en bred introduktion til den kliniske psykologis genstandsområde og praksis, men også en specialisering der knytter sig til de tre tilhørende praktikspor: Universitetsklinikken (UK) og Børne-Unge Psykiatri (BUP), og Voksenpsykiatriprogrammet (VP).

Undervisningen på 1. semester består af to dele. En del som er en forelæsningsrække med dertilhørende workshops for alle studerende på programmet, og en anden del, som er tre parallelle seminarrækker der specifikt knytter sig til praktiksporet og derfor kun er for studerende optaget på det pågældende praktikspor.

Omfang og forventet arbejdsindsats

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats.

Modulet omfatter 7 forelæsninger (4 x 45 min), 7 fire-timers workshops (4 x 45min), og to seminarrækker med 5 seminargange à 2-4 timers varighed (se skema for de respektive spor).

Aktivitet	Timer
7 forelæsninger à 4 timer	28
Evalueringer	3
7 workshops à 4 timer	28
5 seminargange à 2-4 timer (se skema)	16-20 (se skema for de forskellige spor)
Læsning og forberedelse inklusive udarbejdelse af synopsis	Ca. 190
Eksamen	1

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 24

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminar timer: 16

Antal seminarhold: 3

Deltagere:

1. Semesters studerende på kandidatuddannelsen i Psykologi

Deltagerforudsætninger:

Studerende på kandidatuddannelsen som har bestået bachelordelen i psykologi samt optaget på professionsprogrammet.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Lyseblå: fælles for alle studerende på det kliniske professionsprogram

Orange: SAP, fælles for hele årgangen

Grå: Linjespecifik for UK

Gul: Linjespecifik for BUP

Grøn: Linjespecifik for VP

Under-visningsg ang	Type af undervisning og emne	Underviser	
1.	Forelæsning: Velkomst med præsentation af det kliniske hovedprogram	4x45 min	Gry Kjærdsdam Telléus mfl.
2.	Workshop: Den kliniske psykologiske metoder	4x45 min	Casper Schmidt
3.	Forelæsning: Afhængighed	4x45 min	Casper Schmidt
4.	Workshop: Afhængighed	4x45 min	Casper Schmidt
5.	Forelæsning: Psykiatriske diagnoser i praksis	4x45 min	Christina Mohr Jensen
6.	Workshop: Psykiatriske diagnoser i praksis	4x45 min	Christina Mohr Jensen
7.	Forelæsning: Psykodynamisk terapi:	4x45 min	Ole Karkov Østergård
8.	Workshop: Psykodynamisk terapi	4x45 min	Ole Karkov Østergård
9.	Forelæsning: Non-verbale kliniske indtryk	4x45 min	Gry Kjærdsdam Telléus
10.	Workshop: Non-verbale kliniske indtryk	4x45 min	Gry Kjærdsdam Telléus
11.	Forelæsning: Angstlidelser hos børn og unge	4x45 min	Ane Søndergaard Thomsen
12.	Workshop: Angstlidelser hos børn og unge	4x45 min	Ane Søndergaard Thomsen
13.	Forelæsning: Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD)	4x45 min	Ole Karkov Østergård
14.	Workshop: Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD)	4 x45 min	Ole Karkov Østergård

1.	UK seminar: Psykodynamiske interview, case-formulering, spørgeskemaer i udredning og vurdering af behandlingsudbytte	4x45 min	Ole Karkov Østergård
2.	UK seminar: Rammer, holdning, ubevist kommunikation og forandring i psykoanalytisk psykoterapi	4x45 min	Ole Karkov Østergård
3.	UK seminar: Personlighedsstruktur og forsvarsmekanismer	4x45 min	Ole Karkov Østergård
4.	UK seminar: Overføring, cirkumpleksmodel, interpersonel teori og psykoterapi	4x45 min	Ole Karkov Østergård
5.	UK seminar: Information om praktikken: Formål rammer, etik, supervision og journalskrivning	4x45 min	Ole Karkov Østergård
1.	BUP-seminar: Introduktion til seminarrækken og introduktion til anamnesen som redskab	2x45 min	Christina Mohr Jensen
2.	BUP-seminar: Problemstillinger i spæd og Småbarneperioden	4x45 min	Christina Mohr Jensen
3.	BUP-seminar: Problemer i midt barndom	4x45 min	Christina Mohr Jensen
4.	BUP-seminar: Problemer i ungdommen	4x45 min	Christina Mohr Jensen
5.	BUP-seminar: Opsummering og synopsis	2x45 min	Christina Mohr Jensen
1.	VP-seminar: Introduktion til seminarrækken Nyere perspektiver på psykopatologi	2x45 min	Kristine Kahr Nilsson
2.	VP-seminar: sygdomsforløb og prognose	4x45 min	Gry Kjærdsdam Telléus
3.	VP-seminar: konsekvenser af psykiske lidelser	4 x45 min	Gry Kjærdsdam Telléus
4.	VP-seminar: Ætiologimodeller	4x45 min	Kristine Kahr Nilsson
5.	VP-seminar: Udredning	4x45 min	Gry Kjærdsdam Telléus

Eksamen

Synopsis-eksamen (se vigtige datoer på Moodle samt formalia vedr. prøver)

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I) på baggrund af synopsis. Prøven er individuel. Den studerende afprøves i det valgte kursus. Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt 5 minutter. Den efterfølgende diskussion tager

udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum. Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin. Synopsis med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter. Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen. Der gives karakter på grundlag af den samlede præstation.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Undervisningsgange for hele programmet (både BUP, VP og UK)

1. Forelæsning: Velkomst og introduktion

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus, Kristine Kahr, Ole Karkov Østergård, Christina Mohr og Casper Schmidt

Velkomst med præsentation af det kliniske hovedprogram.

2. Workshop: Den kliniske psykologiske metoder

4 timer v/ Casper Schmidt

Programlederen vil i første time præsentere programmets struktur og de forskellige undervisere på programmet. Derefter følger tre timers forelæsning, hvor underviseren på skift vil introducere deres forskningsområder, med et særligt fokus på de dertilhørende forskningsmetoder.

I den efterfølgende workshop vil de studerende blive præsenteret for forskellige opgaver, der har til formål at understøtte forståelsen af sammenhængen mellem kliniske psykologiske problemstillinger og metoder til at undersøge disse.

Pensum:

- Collins, L. M. (2006). Analysis of longitudinal data: The integration of theoretical model, temporal design, and statistical model. *Annual Review of Psychology*, 57, 505-528 (23 sider)
- Egger, M., Smith, G. D., & Phillips, A. N. (1997) Meta-analysis: Principles and procedures, *BMJ*, 315(7121), 1533-7 (5 sider).
- Thiese, M. S. (2014) Observational and interventional study design types; an overview, *Biochemical Medicine*, 24(2),199-210 (12 sider)

3. Forelæsning: Afhængighed

4 timer v/ Casper Schmidt

Forelæsningsens første del vil introducere afhængighed ud fra et klinisk adfærdsmæssigt perspektiv, for at forstå de mekanistiske processer involveret i afhængighed på et trækbaseret beskrivelsesniveau. Dette vil involvere, hvilke psykologiske træk, som er kendetegnende for afhængighed, samt hvilke former for komorbiditet afhængighed er forbundet med. Derudover vil der gives eksempler fra

klinisk praksis på, hvordan afhængighed kan se ud. I forelæsningsens anden del vil fokus ligge på forskningsområdet i afhængighedsmekanismer, hvilket indebærer et metodisk indblik i, hvordan det er muligt at skabe/operationalisere mål for afhængighed. Derudover vil der gives et indblik i de underliggende biologiske markører for afhængighed med henvisning til de kliniske kendetegn, der former afhængig adfærd.

Pensum:

Første del:

- Schmidt, C., Skandali, N., Gleesborg, C., Kvamme, T. L., Schmidt, H., Frisch, K., ... & Voon, V. (2020). The role of dopaminergic and serotonergic transmission in the processing of primary and monetary reward. *Neuropsychopharmacology*, 45(9), 1490-1497.
- Schmidt, C., Morris, L. S., Kvamme, T. L., Hall, P., Birchard, T., & Voon, V. (2017). Compulsive sexual behavior: prefrontal and limbic volume and interactions. *Human Brain Mapping*, 38(3), 1182-1190. (10 sider)
- Dalley, J. W., Everitt, B. J., & Robbins, T. W. (2011). Impulsivity, compulsivity, and top-down cognitive control. *Neuron*, 69(4), 680-694. (15 sider)

Anden del:

- Fineberg, N. A., et al. (2014). New developments in human neurocognition: clinical, genetic, and brain imaging correlates of impulsivity and compulsivity. *CNS Spectrums* 19.1 (2014): 69-89. (21 sider)
- Jones, S. (2016). ADHD og afhængighed af rusmidler. 20-27. (8 sider)

Supplerende læsning:

- World Health Organization, 2018: <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>

4. Workshop: Afhængighed

4 timer v/ Casper Schmidt

Workshoppen begyndes med en opsamling fra metodeworkshoppen. Derefter vil der laves øvelser i litteratursøgning med et klinisk afsæt, som efterfølges af en plenumdiskussion. Næste del af forelæsning består i case-arbejde, og indeholder gruppearbejde med diskussion, præsentationer og plenumdiskussion over cases.

Pensum

- Det samme, som hører til forelæsning 3. Afhængighed.

5. Forelæsning: Psykiatriske diagnoser i praksis

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

6. Workshop: Psykiatriske diagnoser i praksis

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

I de sidste årtier er et stigende antal børn, unge og voksne blevet henvist, udredt og har modtaget behandling i psykiatrien. Dette har bl.a. betydet, at diagnoser hyppigere omtales og anvendes både indenfor og udenfor sundhedsvæsenet.

Denne undervisningsgang vil indledningsvist introducere de studerende til psykiatriens rolle i samfundet, herunder introducere de studerende for hvilken rolle psykiatrien har i det samlede sundhedsvæsen og for hvordan psykiatriens målgruppe afgrænses. Herefter følger en introduktion og diskussion om psykiatriske diagnoser fordele og ulemper med afsæt i spørgsmål omkring validitet og brugbarhed. I workshoppen præsenteres de studerende for en case, hvortil der er stillet en række spørgsmål som i løbet af workshoppen søges besvaret igennem gruppearbejde. Disse spørgsmål danner rammen for at diskutere centrale emner fra undervisningsgangen.

Pensum:

- Angold, A., Costello, J.E., Erkanli, A. (1999) Comorbidity, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 40(1), pp 57-87. (31 sider)
- Copeland, W.E., Shanahan, L., Costello, J.E., Angold, A. (2010) Which Childhood and Adolescent Psychiatric Disorders predict which Young Adult Disorders? *Archives of General Psychiatry*, 66(7), pp. 764-772 (9 sider)
- Costello, J.E., Mustillo, S., Erkanli, A. et al. (2003) Prevalence and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence, *Archives of General Psychiatry*, 60(8), pp. 837-844 (8 sider)
- Hansen, A. S., Kjaersdam Telléus, G., Færk, E., Mohr-Jensen, C., & Lauritsen, M. B. (2021). Help-seeking pathways prior to referral to outpatient child and adolescent mental health services. *Clinical child psychology and psychiatry*, 26(2), 569–585. (17 sider)
- Jablensky, A. (2016) Psychiatric classifications: validity and utility, *World Psychiatry*, 15(1), pp. 26-31 (6 sider)
- Kendell, R., Jablensky, A. (2003) Distinguishing between the validity and utility of psychiatric diagnoses, *The American Journal of Psychiatry*, 160 (1), pp. 4-12 (9 sider)
- Robins, E., Guze, S.B. (1970) Establishment of Diagnostic Validity in Psychiatric Illness: Its Application to Schizophrenia, *American Journal of Psychiatry*, 126(7), pp. 107-111 (5 sider) Kan tilgås online på: <https://aaronkrasner.com/wp-content/uploads/2017/10/robins-and-guze.pdf>
- Trillingsgaard, A., Elmrose, M. (2010) Case-formulering – I en udviklingspsykologisk referenceramme, *Psyke og Logos*, 31, pp. 399-416. (17 sider) Kan tilgås online på: <https://tidsskrift.dk/psyke/article/download/8467/7024/26970>

7. Forelæsning: Psykoanalytisk terapi

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Forelæsningen giver en introduktion til de forskellige traditioner i psykoanalytisk psykoterapi med særlig fokus på teoriernes centrale antagelser og psykoterapeutiske virkningsmekanismer.

Pensum:

- Lemma, A. (2016). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 2nd ed. (Chap. 2, pp. 28-74). Chichester, England: Wiley. (46 sider)

- Luborsky, L. (2007). The core conflictual relationship theme: A basic case formulation method. In T. D. Eells (Ed.), *Handbook of psychotherapy case formulation*, 2nd ed. (pp. 105-135). New York, NY: Guilford Press. (34 s.)

8. Workshop: Psykoanalytisk terapi

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

I workshoppen vil den studerende arbejde med at identificere og rate interpersonel adfærd og overføringen, som denne er operationaliseret i "Core Conflictual Relationship Theme" (CCRT; Luborsky, 2007). Luborsky giver med CCRT et interessant bud på at operationalisere overføringen, således at den bedre kan gøres til genstand for videnskabelig undersøgelse.

9. Forelæsning: non-verbale kliniske indtryk

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Forelæsningen giver en introduktion til det kliniske indtryk der spiller en væsentlig rolle i klinisk praksis. Det kliniske indtryk er i høj grad erfaringsbaseret og bygger således på såvel verbale som nonverbale informationer man som kliniker observerer under interaktionen med en patient. Således spiller det kliniske indtryk en central rolle i klinikken – herunder som et element i den diagnostiske proces. Denne forelæsning og workshop vil gennemgå en række af de grundlæggende kliniske informationer, som man som psykolog indsamler under udredning og behandling af en patient (der vil indgå videomateriale i forelæsningen).

Pensum:

- Videbech, P., Kjølbye, M., Sørensen, T., og Vestergaard, P. (2018). *Psykiatri – en lærebog om voksnes psykiske sygdom*, Fagl's forlag. 6. udgave. Kapitel 1 og 2 (side 15 – 45), kapitel 12, 13 og 14 (side 229 – 292) samt (side 297 – 304). I alt = 103 sider
- Foley, G. N., & Gentile, J. P. (2010). Nonverbal communication in psychotherapy. *Psychiatry (Edgmont (Pa. : Township))*, 7(6), 38–44.

10. Workshop: Non-verbale kliniske indtryk

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

11. Forelæsning: Angstlidelser hos børn og unge

4 timer v/ Ane Søndergaard Thomsen

I relation til angst hos børn anvendes ofte lidt anderledes diagnoser end hos voksne. Denne undervisningsgang har til formål at introducere de studerende for angstlidelser og OCD hos børn og unge. Forelæsningen vil omhandle diagnostisk, differentiell diagnostiske overvejelser og hvordan der kan arbejdes med helhedsorienteret behandling, herunder ift. medicin, terapi og pædagogik.

Pensum:

- Carr, A (2016). The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology, 3rd edition. New York: Routledge. Kapitel 13, Repetition problems (36 sider) Tilgængelig online som e-bog via AUB
- Carr, A (2016). The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology, 3rd edition. New York: Routledge. Kapitel 12, Fear and anxiety problems (74 sider) Tilgængelig online som e-bog via AUB

12. Workshop: Angstlidelser hos børn og unge

4 timer v/ Ane Søndergaard Thomsen

I workshoppen arbejdes der videre med angstbehandling hos børn og unge, herunder introduceres de studerende til Cool Kids og Chilled-programmerne, der er oversat til dansk på Aarhus Universitet.

Pensum:

- Pensum fælles med ovenstående forelæsning.

Supplerende pensum:

- Sundhedsstyrelsen (2016a). National Klinisk Retningslinje for behandling af angst hos børn og unge. Hentes fra <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2016/~-/media/7637E5A2ED0746FBA1E45245F8C1E430.ashx>
- Sundhedsstyrelsen (2016b). National Klinisk Retningslinje for behandling af obsessiv-kompulsiv tilstand (OCD). Kapitel 0-5, 7. Hentes fra <https://www.sst.dk/da/udgivelser/2016/~-/media/6F001FB67C5649FCA4A79EA0F7AF0E1C.ashx>

13. Forelæsning: Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD-3)

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Til denne forelæsning får den studerende en introduktion til Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD-3), som er et interviewbaseret instrument til at lave personlighedsmæssig udredning og terapiplanlægning. OPD-3 består af fire akser, som gør det muligt nuanceret at beskrive (1) klientens motivation og forudsætning for behandling, (2) interpersonelle mønstre, (3) indre konflikter og (4) personlighedsstruktur. En udredning med OPD gør det muligt at formulere et psykoterapeutisk fokus og vurdere alvorlighedsgraden og karakteren af eventuelle personlighedsmæssige vanskeligheder. Dette har stor betydning for behandlingens tilrettelæggelse og forløb.

Pensum:

- Intet pensum til denne gang.

Supplerende pensum:

- OPD Task Force. (2008). Operationalized psychodynamic diagnosis OPD-2: manual of diagnosis and treatment planning. (pp. 49-60; 105-222).

Cambridge, MA: Hogrefe. (OPD-3 er netop kommet på tysk: OPD Task Force. (2023). OPD-3 - Operationalisierte Psychodynamische Diagnostik. Das Manual für Diagnostik und Therapieplanung. Bern: Hogrefe. OPD-3 er under oversættelse til engelsk og dansk.)

14. Workshop: Operationaliseret Psykodynamisk Diagnose (OPD-3)

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

I workshoppen arbejdes der videre med emner, som blev præsenteret i forelæsningen, idet vi i grupper og på plenum skal rate en case ud fra OPD-2.

Samlet pensumliste for fælles forelæsninger og workshops (alle studerende):

- Angold, A., Costello, J.E., Erkanli, A. (1999) Comorbidity, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 40(1), pp 57-87. (31 sider)
- Baldwin, J. R., Reuben, A., Newbury, J. B., & Danese, A. (2019). Agreement Between Prospective and Retrospective Measures of Childhood Maltreatment: A Systematic Review and Meta-analysis. *JAMA Psychiatry*, 76(6), 584–593.
- Carr, A. (2016). *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology*, 3rd edition. New York: Routledge. Kapitel 12, Fear and anxiety problems (74 sider), og 13, Repetition problems (36 sider) Tilgængelig online som e-bog via AUB
- Collins, L. M. (2006). Analysis of longitudinal data: The integration of theoretical model, temporal design, and statistical model. *Annual Review of Psychology*, 57, 505-528 (23 sider)
- Copeland, W.E., Shanahan, L., Costello, J.E., Angold, A. (2010) Which Childhood and Adolescent Psychiatric Disorders predict which Young Adult Disorders? *Archives of General Psychiatry*, 66(7), pp. 764-772 (9 sider)
- Costello, J.E., Mustillo, S., Erkanli, A. et al. (2003) Prevalence and Development of Psychiatric Disorders in Childhood and Adolescence, *Archives of General Psychiatry*, 60(8), pp. 837-844 (8 sider)
- Dalley, J. W., Everitt, B. J., & Robbins, T. W. (2011). Impulsivity, compulsivity, and top-down cognitive control. *Neuron*, 69(4), 680-694. (15 sider).
- Egger, M., Smith, G.D., & Phillips, A.N. (1997) Meta-analysis: Principles and procedures, *BMJ*, 315(7121), 1533-7 (5 sider).
- Fineberg, N. A., et al. (2014). New developments in human neurocognition: clinical, genetic, and brain imaging correlates of impulsivity and compulsivity. *CNS Spectrums* 19.1, 69-89. (21 sider)
- Foley, G. N., & Gentile, J. P. (2010). Nonverbal communication in psychotherapy. *Psychiatry (Edgmont (Pa. : Township))*, 7(6), 38–44.
- Hansen, A. S., Kjaersdam Telléus, G., Færk, E., Mohr-Jensen, C., & Lauritsen, M. B. (2021). Help-seeking pathways prior to referral to outpatient child and adolescent mental health services. *Clinical child psychology and psychiatry*, 26(2), 569–585. (17 sider)
- Jablensky, A. (2016) Psychiatric classifications: validity and utility, *World Psychiatry*, 15(1), pp. 26-31 (6 sider)
- Jones, S. (2016). ADHD og afhængighed af rusmidler. 20-27. (8 sider). World Health Organization, 2018: <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>
- Kendell, R., Jablensky, A. (2003) Distinguishing between the validity and utility of psychiatric diagnoses, *The American Journal of Psychiatry*, 160 (1), pp. 4-12 (9 sider)
- Lemma, A. (2016). *Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy*, 2nd ed. (Chap. 2, pp. 28-74). Chichester, England: Wiley. (46 sider)

- Luborsky, L. (2007). The core conflictual relationship theme: A basic case formulation method. In T. D. Eells (Ed.), Handbook of psychotherapy case formulation, 2nd ed. (pp. 105-135). New York, NY: Guilford Press. (34 s.)
- Robins, E., Guze, S.B. (1970). Establishment of Diagnostic Validity in Psychiatric Illness: Its Application to Schizophrenia, American Journal of Psychiatry, 126(7), pp. 107-111 Kan tilgås online på: <https://aaronkrasner.com/wp-content/uploads/2017/10/robins-and-guze.pdf> (5 sider)
- Schmidt, C., Morris, L. S., Kvamme, T. L., Hall, P., Birchard, T., & Voon, V. (2017). Compulsive sexual behavior: prefrontal and limbic volume and interactions. Human Brain Mapping, 38(3), 1182-1190. (10 sider)
- Schmidt, C., Skandali, N., Gleesborg, C., Kvamme, T. L., Schmidt, H., Frisch, K., ... & Voon, V. (2020). The role of dopaminergic and serotonergic transmission in the processing of primary and monetary reward. Neuropsychopharmacology, 45(9), 1490-1497. (7 sider)
- Thiese, M.S. (2014) Observational and interventional study design types; an overview, Biochemical Medicine, 24(2),199-210 (12 sider)
- Trillingsgaard, A., Elmrose, M. (2010) Case-formulering – I en udviklingspsykologisk referenceramme, Psyke og Logos, 31, pp. 399-416. (17 sider)
- VidebeVidebech, P., Kjølbye, M., Sørensen, T., og Vestergaard, P. (2018). Psykiatri – en lærebog om voksnes psykiske sygdom, Fadl's forlag. 6. udgave. Kapitel 1 og 2 (side 15 – 45), kapitel 12, 13 og 14 (side 229 – 292) samt (side 297 – 304). I alt = 103 sider
- **I alt: 502 sider**

Seminarundervisning på CCC-P

Seminarundervisningen af VAP-I vil være linje-specifik. Det vil sige at studerende som skal på praktik på universitetsklinikken (UK) skal følge den dertilhørende UK-seminarrække, studerende der skal i praktik i Børne og Unge Psykiatrien (BUP) skal følge BUP-seminarrækken, og studerende på Voksenpsykiatri (VP) skal følge VP-seminarrækken. Disse seminarforløb er adskilte og har forskelligt pensum. Seminarrækken på hver af de tre programmer er beskrevet nedenfor.

Seminarrække for Universitetsklinikken

(Praktikansvarlig: Ole Karkov Østergård)

Formålet med dette seminar er at forberede den studerende til at blive terapeut og have klienter i universitetsklinikken. Først vil vi have fokus på det psykodynamiske interview. Herefter vil vi belyse forskellige måder at konceptualisere, assessere og arbejde med personlighedsstruktur, forsvarsmekanismer og interpersonelle mønstre. Den sidste seminargang vil indeholde mere praktisk information om praktikken, samt forsøge at understøtte, hvordan I kan bruge den gennemgåede teori i jeres praktik, fx når I skal have forsamlinger med klienterne, og udarbejde caseformulering og behandlingsplan. Undervisningsformen vil blive en blanding af oplæg fra underviser og studerende, rollespil, hvor du som studerende deltager aktivt, samt rating og diskussion af videocases. Det primære pensum skal læses. Supplerende pensum er tænkt til inspiration.

1. UK seminar: Assessment: Det psykodynamiske interview, caseformulering og brug af spørgeskemaer i udredning og vurdering af behandlingsudbytte

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

På denne seminargang vil hovedfokus være på det psykodynamiske interview. McWilliams er den psykodynamiske caseformulerings "grand old mother" og beskriver i de to kapitler på pensum relationen mellem caseformulering og psykoterapi, målet med terapi, samt interviewerens holdning med eksempler på centrale spørgsmål til klienten. Hougaard, Valbak og Sommerlund (1999) beskriver, hvorledes klientens symptombelastning kan måles ved terapistart og afslutning, således at klientens symptomniveau kan sammenlignes med andre klienter og normalbefolkningen og ændring i symptomer kan måles løbende i terapien og efter afslutningen. Det psykodynamiske interview og spørgeskemaer udgør to meget forskellige assessmentmetoder, som vi begge vil bruge i Universitetsklinikken. Efter den teoretiske fremlæggelse vil vi rollespille et interview i mindre grupper, så alle kommer til at prøve det af i praksis. Det kan derfor være vigtigt at overveje inden denne seminargang, om du vil spille dig selv eller en anden karakter (fx en tidligere klient (hvis du har haft klienter), en opdigtet person eller en filmrolle).

Pensum (120 sider):

- Hougaard, E., Valbak, K. & Sommerlund, B. (1999). Effektopgørelsesmetoder i naturalistisk psykoterapiforskning. *Agrippa*, 19, 53-70. (17 sider)

- McWilliams, N. (1999) *Psychoanalytic case formulation*. (kap. 1 og 2, p. 9 – 47). New York, Guildford Press. (38 sider)
- Kernberg, O. (1984). *The structural interview*. In Kernberg, O. F. (1984) *Severe personality disorders. Psychotherapeutic strategies* (chap. 2, pp. 27-51). New Haven and London: Yale University Press. (25 sider)
- Lemma, A. (2016). *Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy*, 2nd ed. (Chap. 5, pp. 128-168). Chichester, England: Wiley. (40 sider)

Supplerende pensum:

- Mace, C. & Binyon, S. (2005). *Teaching psychodynamic formulation to psychiatric trainees. Part 1: Basics of formulation*. *Advances in Psychiatric Treatment*, 11, 416-423. (8 sider)
- Jacobsen, C. H., & Mortensen, V. M. (2013): *Psykoterapeutisk praksis. På psykodynamisk grundlag* (kap. 2, s. 71-92). Hans Reitzels Forlag. (22 sider)
- Ogden, T.H. (1994). *The Analytic Third: Working with Intersubjective Clinical Facts*. *The International Journal of Psychoanalysis*, 75, 3-19.

2. UK seminar: Rammer, holdning, ubevist kommunikation og forandring i psykoanalytisk psykoterapi

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

På denne seminargang vil vi fokusere på de grundlæggende forudsætninger for en psykoanalytisk praksis. Vi vil desuden diskutere psykoterapeutiske interventioner som spejling, klarifikation, konfrontation og tolkning. Slutteligt vil vi diskutere hvilken forandringsteori, der ligger bag, samt relatere det til alempsykologiske begreber om hukommelse og emotioner. En eller flere videocases vil indgå i diskussionen.

Pensum (149 sider):

- Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2013). *Underteksten – psykoanalytisk terapi i praksis* (2. udg., kap. 11, s. 175-201). Oslo: Universitetsforlaget. (26 sider)
- Jacobsen, C. H., & Mortensen, V. M. (2013): *Psykoterapeutisk praksis på psykodynamisk grundlag* (kap. 6 og 7, s. 158-205). På psykodynamisk grundlag. Hans Reitzels Forlag. (47 sider)
- Lemma, A. (2016). *Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy*, 2nd ed. (Chap. 3, 4 og 6 pp. 75-127 og 169-193. Chichester, England: Wiley. (76 sider)

Supplerende pensum:

- Belin, S. (2010). *Relation før metode*. Akademisk Forlag. (Kap.1, 2 og 3. s. 15 – 36) (21 s.)
- Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2013). *Underteksten – psykoanalytisk terapi i praksis* (2. udg.). Oslo: Universitetsforlaget.
- Jacobsen, C. H., & Mortensen, V. M. (2013): *Psykoterapeutisk praksis på psykodynamisk grundlag*. Hans Reitzels Forlag
- Jørgensen, C. R. (2018). *Dem psykoterapeutiske holdning*. København: Hans Reitzels Forlag.

3. UK seminar: Personlighedsstruktur og forsvarsmekanismer

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Denne seminargang fokuserer på forsvarsmekanismer og personlighedsstruktur. Kernberg er "the grand old man" inden for en psykoanalytisk eller objektrelational forståelse af personlighedsstruktur. Han forsøger i kapitlet fra 2005 at redegøre for en psykoanalytisk udviklingsteori, der (kontroversielt) kan belyse årsagen til udvikling af en personlighedsforstyrrelse, og han præsenterer en forståelse af centrale psykodynamikker i personligheden, som kan være organiseret på tre niveauer: Neurotisk, borderline og psykotisk. Desuden skitserer han, hvilke psykoterapeutiske interventioner, der følger af denne forståelse. Bemærk at fokus for denne seminargang primær er på Kernbergs konceptualisering af personlighedsstruktur (og mindre på interventionerne som følger af denne forståelse). Som en del af undervisningen vil vi ses video af Kernberg, hvor han forklarer sin teoretiske model og har en patient i terapi.

Pensum (79 sider):

- Lemma, A. (2016). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 2nd ed. (Chap. 7, pp. 194-218. Chichester, England: Wiley. (24 sider)
- Kernberg, O.F. & Caligor, E. (2005). A psychoanalytic theory of personality disorders. I: M. Lezenweger & J.F. Clarkin (Eds.), Major Theories of Personality Disorder (2nd ed., pp 114-156). New York: Guilford. (43 sider)
- Winnicott, D.W. (1960). Ego distortion in terms of true and false self. In: The maturational processes and the facilitating environment (1865/1996) (pp. 140-152). International Universities Press, Inc. (12 sider)

Supplerende pensum:

- Caligor, E., Kernberg, O. F., Clarkin, J. F., & Yeomans, F. E. (2018). Psychodynamic therapy for personality pathology. Treating self and interpersonal functioning. American Psychiatric Association.
- Killingmo, B. (1984): Conflict and deficit. Implications for technique. International Journal of Psycho-Analysis, 70 (65), 65-79. (14 sider)
- Kjølby, M (1999). De psykiske forsvarsmekanismer: deres afgrænsning og kliniske anvendelse. Agrippa, 19 (3/4), 165-197. (33 sider)
- Perry, C. (2001). Defence mechanism rating scales. 5. udgave. Instrument til klinisk vurdering af de psykiske forsvarsmekanismer. Oversat af M. Kjølbye & P. Sørensen. Århus: Psykoterapeutisk Forlag. (95 sider)
- OPD Task Force (2008). Operationalized Psychodynamic Diagnosis OPD-2. Manual of Diagnosis and Treatment Planning. Göttingen: Hogrefe & Huber Publishers.

4. UK seminar: Overføring, cirkumpleksmodel, interpersonel teori og psykoterapi

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Denne seminargang griber helt tilbage til Freuds begreber om overføring og gentagelsestvang, som er to af de mest brugte begreber i moderne psykoanalytisk teori og praksis. Overføringsbegrebet opstod ud fra Freuds forsøg på at beskrive og overvinde modstanden i terapien, som han havde oplevet og beskrevet i sine casestudier. Overføringsbegrebet introducerede den relationelle dimension, men samtidig holdt Freud fast i at se overføringen som et intrapsykisk fænomen, som patienten gentog i terapien. Lemma giver en nuanceret beskrivelse af overføring og modoverføring, begrebernes historiske rødder, udvikling og betydning, samt hvordan vi kan arbejde terapeutisk med overføring og modoverføring. Benjamin har formuleret the "Structural Analysis of Social Behavior" (SASB). SASB bygger på en cirkumpleksmodel med to dimensioner: 1. Had og kærlighed, 2. Kontrol og frisættelse ("emancipate"). Benjamin forklarer i pensumkapitlet de centrale principper i SASB, og hvorledes forældrenes adfærd over for barnet kan gentages i nuværende relationer og i den voksnes måde at behandle sig selv på (introjektet). Modellen er god til at forklare, hvordan en persons relationsmøde er med til at påvirke, hvem personen indgår i relationer med, og hvordan personen indgår i disse relationer, så der vil være en tendens til "gentagelsestvang". SASB kan bruges til at beskrive den normale og forstyrrede person og dennes relationer, samt til psykoterapeutisk intervention. Sanders klassiske tekst giver en interessant beskrivelse af modoverføring, og hvorledes denne kan bruges både i udredningen og terapeutisk. Efter den teoretiske fremlæggelse vil vi med udgangspunkt i en videocase rate interpersonel adfærd ud fra SASB.

Pensum (147 sider):

- Benjamin, L.M. (2005). Interpersonal Theory of Personality Disorders: The Structural Analysis of Social Behavior and Interpersonal Reconstruction Therapy. I: M.F. Lenzenweger & J.F. Clarkin (Eds.), Major Theories of Personality Disorders (2nd ed. pp 157-230). New York: Guilford Press. (73 sider)
- Freud, S. (1912): The Dynamics of Transference. The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud (12, pp. 97-108). Udgivet på dansk: Freud, S. (1912/1992). Om overføringens dynamik. I: S. Freud (1912/1992). Afhandlinger om behandlingsteknik (pp. 102-110). København: Hans Reitzels Forlag. (11 sider).
- Freud S. (1914): Remembering, Repeating and Working Through. The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud (12, pp. 147-156). Udgivet på dansk: Freud, S. (1912/1992). Erindren, gentagen og gennemarbejden. I: S. Freud (1912/1992). Afhandlinger om behandlingsteknik (pp. 151-160). København: Hans Reitzels Forlag (9 sider)
- Lemma, A. (2016). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 2nd ed. (Chap. 8, pp. 219-268. Chichester, England: Wiley. (49 sider)
- Sandler J. (1976): countertransference and role-responsiveness. International review of Psycho-Analysis 3, 43-47. (5 sider)

Supplerende pensum:

- Almond, R. (2011). Reading Freud's "The Dynamics of Transference" One Hundred Years Later. Journal of the American Psychoanalytic Association, 59,1129-1156.

- Gabbard, G. O. & Wilkinson, S. M. (1996). Om holding og containment – og om at tænke sine egne tanker. I: *Borderlinebehandling og modoverføring* (Kap. 4, s. 82-100). Hans Reitzels Forlag.
- Gabbard, G.O. (2006). When is transference work useful in dynamic psychotherapy? *Editorial. American Journal of Psychiatry*, 163(10), 1667-1669.
- Greenacre, P. (1954). The role of transference. I. Langs (Ed.). (1990). *Classics in Psychoanalytic Technique* (Chap. 3, pp. 17-23). Jason Aronson. (6 sider). (Reprinted from *Journal of the American Psychoanalytic Association*, 2, 671-684.)
- Høglend, P., Bøgwald, K.P., Amlo, S., Marble, A., Ulberg, R., Sjaastad, M.C. Sørbye, Ø. Heyerdahl, O. & Johansson, P. (2008). Transference interpretation in dynamic psychotherapy: do the really yield sustained effects? *American Journal of Psychiatry*, 165, 763-771. (9 sider)
- Klein, M. (1952). The Origins of Transference. *The International Journal of Psychoanalysis*, 33, 433-438.
- Luborsky, L., Crits-Christoph, & Mellon, J. (1986). Advent of objective measures of the transference concept. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 54, 39-47. (9 sider)
- Ogden (1997). On projective identification. *The International Journal of Psycho-Analysis*, 60, 357-373. (16 sider)
- Sander, J., Holder, A., Kawenoka, M., Kennedy, H.E. & Neurath, L. (1969). Notes on some theoretical and clinical aspects of transference. I. R. Langs (1990), *Classics in Psychoanalytic Technique* (Chap. 5, pp. 37-49). Jason Aronson. (Reprinted from *International Journal of Psycho-Analysis*, 50, 633-645, 1969.) (12 sider)
- Szasz, T. (1963). The concept of transference. I: R. Langs (Ed.) (1990), *Classics in Psychoanalytic Technique* (Cap. 4, pp. 25-36). Jason Aronson. (Reprinted from *International Journal of Psycho-Analysis*, 44, 432-443, 1963). (11 sider)
- Winnicott, D.W. (1956). On transference. I: R. Langs (1990), *Classics in Psychoanalytic Technique* (Chap. 38, pp. 414-418). Jason Aronson. (Reprinted from *International Journal of Psycho-Analysis*, 37, 386-388, 1956.)

5. UK seminar: Information om praktikken: Formål, rammer, etik, supervision og journalskrivning

4 timer v/ Ole Karkov Østergård

Seminargangen introducerer den studerende for rammerne for praktikken, forskning, journalskrivning og supervisionen i praktikken.

Pensum:

- Bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191250#idb02f61a8-da8d-457b-b8fc-ec861255c127> (1 side)
- Ethiske principper for nordiske psykologer. Se http://www.psykologeridanmark.dk/Psykologens%20arbejde/Lovgivning/~media/Dansk%20Psykolog%20Forening/Filer_dp/Faelles%20filer/Publikationer/O

m%20foreningen/Etiske%20principper%20for%20nordiske%20psykologer%202010%202012.ashx (6 s.)

- Østergård, O. K, Nilsson, K. K., & Jacobsen, C. H. (2021). Fra studerede til psykoterapeut. En dannelsesrejse der bør starte universitetet. Psyke & Logos, 42(1), 90–111. (21 sider)

Samlet pensum UK-seminarrække:

Bekendtgørelse om autoriserede psykologers pligt til at føre ordnede optegnelser.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=191250#idb02f61a8-da8d-457b-b8fc-ec861255c127> (1 side)

Benjamin, L.M. (2005). Interpersonal Theory of Personality Disorders: The Structural Analysis of Social Behavior and Interpersonal Reconstruction Therapy. In: M.F. Lenzenweger & J.F. Clarkin (Eds.), Major Theories of Personality Disorders (2nd ed. pp 157-230). New York: Guilford Press. (73 sider)

Etiske principper for nordiske psykologer.

http://www.psykologeridanmark.dk/Psykologens%20arbejde/Lovgivning/~//media/Dansk%20Psykolog%20Forening/Filer_dp/Faelles%20filer/Publikationer/Om%20foreningen/Etiske%20principper%20for%20nordiske%20psykologer%202010%202012.ashx (6 sider)

Freud, S. (1912): The Dynamics of Transference. The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud (12, pp. 97-108). Udgivet på dansk: Freud, S. (1912/1992). Om overføringens dynamik. I: S. Freud (1912/1992). Afhandlinger om behandlingsteknik (pp. 102-110). København: Hans Reitzels Forlag. (11 sider)

Freud S. (1914): Remembering, Repeating and Working Through. The standard edition of the complete psychological works of Sigmund Freud (12, pp. 147-156). Udgivet på dansk: Freud, S. (1912/1992). Erindren, gentagen og gennearbejden. I: S. Freud (1912/1992). Afhandlinger om behandlingsteknik (pp. 151-160). København: Hans Reitzels Forlag (9 sider)

Gullestad, S.E. & Killingmo, B. (2013). Underteksten – psykoanalytisk terapi i praksis (2. udg., kap. 11, s. 175-201). Oslo: Universitetsforlaget. (26 sider)

Hougaard, E., Valbak, K. & Sommerlund, B. (1999). Effektopgørelsesmetoder i naturalistisk psykoterapiforskning. *Agrippa*, 19, 53-70. (17 sider)

Jacobsen, C. H., & Mortensen, V. M. (2013). Psykoterapeutisk praksis på psykodynamisk grundlag (kap. 6 og 7, s. 158-205). Hans Reitzels Forlag. (47 sider)

Kernberg, O. F. (1984). Severe personality disorders. Psychotherapeutic strategies (chap. 2, pp. 27-51). New Haven and London: Yale University Press. (25 sider)

Kernberg, O.F. & Caligor, E. (2005). A psychoanalytic theory of personality disorders. In: M. Lezenweger & J.F. Clarkin (Eds.), Major Theories of Personality Disorder (2nd ed., pp 114-156). New York: Guilford. (43 sider)

Lemma, A. (2016). Introduction to the practice of psychoanalytic psychotherapy, 2nd ed. (chap.3-8, pp. 75-268. Chichester, England: Wiley. (193 sider)

McWilliams, N. (1999) Psychanalytic case formulation. (chap. 1-2, pp. 9 – 47). New York: Guildford Press. (38 sider)

Sandler J. (1976): countertransference and role-responsiveness. *International review of Psycho-Analysis* 3, 43-47. (5 sider)

Winnicott, D.W. (1960). Ego distortion in terms of true and false self. In: The maturational processes and the facilitating environment (1865/1996) (pp. 140-152). International Universities Press, Inc. (12 sider)

psykoterapeut. En dannelsesrejse der bør starte universitetet. Psyke & Logos, 42(1), 90–111. (21 sider)

I alt 515 sider

Seminarrække Børn-og unge psykiatri

(Praktikansvarlig: Christina Mohr)

1. BUP seminar: Introduktion til seminarrækken og introduktion til anamnesen som redskab

2 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil introducere seminarrækken. Seminarrækken vil bestå af en studentergennemgang af kapitler fra fagets grundbog og på seminarrækken aftales en ansvarsfordeling. Herefter er der en introduktion til anamnesen som grundredsskab og praktisk øvelse.

Pensum:

- Gillberg, C. (2010) The ESSENCE in child psychiatry: Early Symptomatic Syndromes Eliciting Neurodevelopmental Clinical Examinations, *Research in Developmental Disabilities*, 31, pp. 1543-1551 (9 sider)
- Rutter, M., Sroufe A.L. (2000) Developmental psychopathology: Concepts and challenges, *Development and Psychopathology*, 12, pp. 265-296 (32 sider)

2. BUP seminar: Problemstillinger i spæd og Småbarneperioden

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil omhandle psykologiske og psykiatriske problemstillinger der har debut i spædbarns- og småbarsperioden. Der vil være fokus på de tidlige regulationsvanskeligheder og neuropsykiatriske problemstillinger. På seminaret præsenteres hovedpunkterne i kapitlerne herom fra grundbogen og diskuteres i plenum.

Pensum:

- Allan Carr (2016) *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology* 3rd edition, New York: Routledge Kapitel 6, 7, 8 og 9 (142 sider)
- Lemcke, S., Juul, S., Parner, E.T., Lauritsen, M.B., Thorsen, P. (2013) Early signs of autism in toddlers: a follow-up study in the Danish National Birth Cohort, *J Autism Dev Disord*, 43, pp. 2366-2375 (10 sider)
- Lemcke, S., Parner, E.T., Bjerrum, M., Thomsen, P.H., Lauritsen, M.B. (2016) Early development in children that are later diagnosed with disorders of attention and activity: a longitudinal study in the Danish National Birth Cohort, *Eur Child Adolesc Psychiatry*, 25 pp. 1055-1066 (12 sider)

3. BUP seminar: Problemer i midt barndom

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil omhandle psykologiske og psykiatriske problemstillinger der har debut eller som oftest bliver tydelige i barndomsårene herunder ADHD og adfærdsproblemer. På seminaret præsenteres hovedpunkterne i kapitlerne herom fra grundbogen og diskuteres i plenum og dette kobles sammen med de tidligere gennemgåede kapitler.

Pensum:

- Allan Carr (2016) *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology* 3rd edition, New York: Routledge Kapitel 10 og 11 (84 sider)

4. BUP seminar: Problemer i ungdommen

4 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil omhandle psykologiske og psykiatriske problemstillinger der typisk har debut i ungdomsårene herunder misbrug, affektive tilstande, spiseforstyrrelse og psykose. På seminaret præsenteres hovedpunkterne i kapitlerne herom fra grundbogen og diskuteres i plenum og dette kobles sammen med de tidligere gennemgåede kapitler.

Pensum:

- Allan Carr (2016) *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology* 3rd edition, New York: Routledge Kapitel 15, 16, 17 og 18 (210 sider)

5. BUP seminar: Opsummering og synopsis

2 timer v/ Christina Mohr Jensen

Denne seminargang vil samle op på de foregående seminarer og drøfte de studerendes læring om barndoms- og ungdomspsykologiske/psykiatriske tilstande frem til nu. Endvidere vil der på seminaret være en drøftelse af synopsis og tilhørende eksamen.

Pensum: Intet pensum.

Samlet pensum for BUP seminarrække:

Carr, A. (2016) *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology* 3rd edition, New York: Routledge Kapitel 6, 7, 8, 9, 10, 11, 15, 16, 17 og 18. (I alt 436 sider) Tilgængelig som e-bog via AUB

Gillberg, C. (2010) *The ESSENCE in child psychiatry: Early Symptomatic Syndromes Eliciting Neurodevelopmental Clinical Examinations*, *Research in Developmental Disabilities*, 31, pp. 1543-1551 (9 sider)

Lemcke, S., Juul, S., Parner, E.T., Lauritsen, M.B., Thorsen, P. (2013) *Early signs of autism in toddlers: a follow-up study in the Danish National Birth Cohort*, *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 43, pp. 2366-2375 (10 sider)

Lemcke, S., Parner, E.T., Bjerrum, M., Thomsen, P.H., Lauritsen, M.B. (2016) *Early development in children that are later diagnosed with disorders of attention and activity: a longitudinal study in the Danish National Birth Cohort*, *European Child and Adolescent Psychiatry*, 25 pp. 1055-1066 (12 sider)

Rutter, M., Sroufe A.L. (2000) *Developmental psychopathology: Concepts and challenges*, *Development and Psychopathology*, 12, pp. 265-296 (32 sider)

I alt 499 sider

Seminarrække for voksenpsykiatriprogrammet VP

(Praktikansvarlige: Gry Kjærdsdam og Kristine Kahr Nilsson)

1. VP-seminar: Introduktion til VP og principper for psykiatrisk klassifikation og nyere modeller

4 timer v/ Kristine Kahr Nilsson

Denne seminargang vil først præsentere voksenpsykiatriprogrammet og seminarrækken. Seminarrækken vil indeholde en blanding af studenteroplæg, øvelser, og diskussion i plenum, som understøttes af underviser bidrag. Denne første seminargang vil omhandle tidlig identification og tidlig intervention af psykiske lidelser samt nyere spektrum modeller til forståelsen af overlap imellem psykiske lidelser.

Pensum:

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2018). Shorter Oxford textbook of psychiatry. Oxford University Press. (kapitel 1 & 2) (35 sider)

Tidlig intervention:

- Colizzi, M., Lasalvia, A., & Ruggeri, M. (2020). Prevention and early intervention in youth mental health: is it time for a multidisciplinary and trans-diagnostic model for care? *International Journal of Mental Health Systems*, 14, 23. (14 sider).
- Fusar-Poli, P., Correll, C. U., Arango, C., Berk, M., Patel, V., & Ioannidis, J. P. A. (2021). Preventive psychiatry: a blueprint for improving the mental health of young people. *World psychiatry*, 20(2), 200–221.(21 sider)
- Davey, C. G., & McGorry, P. D. (2019). Early intervention for depression in young people: a blind spot in mental health care. *The Lancet Psychiatry*, 6(3), 267-272. (5 sider)
- Fusar-Poli, P., Correll, C. U., Arango, C., Berk, M., Patel, V., & Ioannidis, J. P. A. (2021). Preventive psychiatry: a blueprint for improving the mental health of young people. *World psychiatry*, 20(2), 200–221.(21 sider)

Stadie modeller:

- Berk, M., Post, R., Ratheesh, A., Gliddon, E., Singh, A., Vieta, E., Carvalho, A. F., Ashton, M. M., Berk, L., Cotton, S. M., McGorry, P. D., Fernandes, B. S., Yatham, L. N., & Dodd, S. (2017). Staging in bipolar disorder: from theoretical framework to clinical utility. *World Psychiatry*, 16(3), 236–244. (8 sider)
- Iorfino, F., Scott, E. M., Carpenter, J. S., Cross, S. P., Hermens, D. F., Killedar, M., Nichles, A., Zmicerevska, N., White, D., Guastella, A. J., Scott, J., McGorry, P. D., & Hickie, I. B. (2019). Clinical Stage Transitions in Persons Aged 12 to 25 Years Presenting to Early Intervention Mental Health Services With Anxiety, Mood, and Psychotic Disorders. *JAMA Psychiatry*, 76(11), 1167–1175. (8 sider)
- Feyaerts, J., Henriksen, M. G., Vanheule, S., Myin-Germeys, I., & Sass, L. A. (2021). Delusions beyond beliefs: a critical overview of diagnostic, aetiological, and therapeutic schizophrenia research from a clinical-phenomenological perspective. *The Lancet Psychiatry*, 8(3), 237-249. (12 sider)

2. VP-seminar: Sværhedsgrad og prognose og konsekvenser af psykiske lidelser

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Denne seminargang vil omhandle prognose og sværhedsgrad ved psykiske lidelser og den store heterogenitet der eksisterer på tværs af individer i den forbindelse. Derudover vil undervisningen også introducerer forskning, der har undersøgt individuelle og kontekstbetingede faktorer med indflydelse på sygdomsforløbet ved forskellige psykiatriske lidelser som eksempelvis affektive lidelser, skizofreni og ADHD.

Pensum:

- Franke, B., Michelini, G., Asherson, P., Banaschewski, T., Bilbow, A., Buitelaar, J. K., ... & Kuntsi, J. (2018). Live fast, die young? A review on the developmental trajectories of ADHD across the lifespan. *European Neuropsychopharmacology*, 28(10), 1059-1088. (27 sider)
- Heilbronner, U., Samara, M., Leucht, S., Falkai, P., & Schulze, T. G. (2016). The longitudinal course of schizophrenia across the lifespan: clinical, cognitive, and neurobiological aspects. *Harvard Review of Psychiatry*, 24(2), 118-128. (10 sider)
- Kraus, C., Kadriu, B., Lanzenberger, R. et al. (2019) Prognosis and improved outcomes in major depression: a review. *Translational Psychiatry*, 9, 127. (17 sider).
- Treuer, T., & Tohen, M. (2010). Predicting the course and outcome of bipolar disorder: a review. *European Psychiatry*, 25(6), 328-333. (5 sider)
- Ustün, B., & Kennedy, C. (2009). What is "functional impairment"? Disentangling disability from clinical significance. *World psychiatry*, 8(2), 82–85. (3 sider)
- Zimmerman, M., Morgan, T. A., & Stanton, K. (2018). The severity of psychiatric disorders. *World Psychiatry*, 17(3), 258-275. (22 sider)

3. VP-seminar: konsekvenser af psykiatriske lidelser

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Denne seminargang vil omhandle nogle af de alvorlige konsekvenser, som er forbundet med psykiatriske lidelser som eksempelvis stofmisbrug, kriminalitet og suicidalitet. Det vil i den forbindelse diskuteres om disse udfald er en del af symptomatologien eller et epifænomen heraf.

Pensum:

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 18: Forensic psychiatry (s. 513-539). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2018). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. (26 sider)
- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 20: The misuse of drugs and alcohol (s. 563-609). In Harrison, P. J., Cowen, P.,

Burns, T., & Fazel, M. (2018). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. (46 sider)

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 21: Suicide and deliberate self-harm (s. 609-631). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2018). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. (22 sider)

4. VP-seminar: Ætiologimodeller

4 timer v/ Kristine Kahr Nilsson

Denne undervisningsgang vil introducere grundlæggende ætiologimodeller der kan hjælpe os med at forstå de meget komplekse og multi-faktorielle årsagssammenhænge ved psykiatriske lidelser. Blandt andet vil forskellige tilgange til forståelsen af gen-miljø samspil præsenteres og konkretiseres med eksempler. Derudover vil undervisning også berøre inter-generational transmission af psykopatologi.

Pensum:

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 5: Aetiology (s. 87-119). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. (32 sider)
- Hastings, P. D., Guyer, A. E., & Parra, L. A. (2022). Conceptualizing the influence of social and structural determinants of neurobiology and mental health: Why and how biological psychiatry can do better at addressing the consequences of 1215-1224 inequity. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, 7(12) 1215-1224. (9 sider)
- Jaffee, S. R., & Price, T. S. (2012). The implications of genotype–environment correlation for establishing causal processes in psychopathology. *Development and Psychopathology*, 24(4), 1253-1264. (9 sider)
- Uher, R., & Zwickler, A. (2017). Etiology in psychiatry: embracing the reality of poly-gene-environmental causation of mental illness. *World Psychiatry*, 16(2), 121–129. (9 sider)

5. VP-seminar: Psykiatrisk udredning

4 timer v/ Gry Kjærdsdam Telléus

Denne undervisningsgang vil præsentere principper for psykiatrisk udredning samt assessment-metoder der anvendes i denne forbindelse.

Pensum:

- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 3: Assessment (s. 35-71). In Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). *Shorter Oxford textbook of psychiatry*. Oxford (UK): Oxford University Press. (46 sider)
- Newson, J. J., Hunter, D., & Thiagarajan, T. C. (2020). The Heterogeneity of Mental Health Assessment. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 76. (1-24 sider)

- Maj M. (2013). "Clinical judgment" and the DSM-5 diagnosis of major depression. *World psychiatry: official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 12(2), 89–91. (3 sider)
- Cooper, Z, Cooper, PJ & Fairburn, CG (1989). "The validity of the eating disorder examination and its subscales". *The British Journal of Psychiatry*, 154: 807-812. (6 sider)
- Wilfley, D.E, Schwartz, M.B, Spurrell, E.B. & Fairburn, C.G (2000). "Using the eating disorder examination to identify the specific psychopathology of binge eating disorder". *International Journal of Eating Disorders*. (11 sider)
- Farmer AE, Katz R, McGuffin P, Bebbington P. A. (1987). Comparison Between the Present State Examination and the Composite International Diagnostic Interview. *Archives of General Psychiatry*, 44(12):1064–1068. (4 sider)
- Bach, B., & First, M. B. (2018). Application of the ICD-11 classification of personality disorders. *BMC Psychiatry*, 18(1), 351, 1-14. (14 sider)

Samlet pensumliste for VP:

- Bach, B., & First, M. B. (2018). Application of the ICD-11 classification of personality disorders. *BMC Psychiatry*, 18(1), 351. 1-14. (14 sider)
- Berk, M., Post, R., Ratheesh, A., Gliddon, E., Singh, A., Vieta, E., Carvalho, A. F., Ashton, M. M., Berk, L., Cotton, S. M., McGorry, P. D., Fernandes, B. S., Yatham, L. N., & Dodd, S. (2017). Staging in bipolar disorder: from theoretical framework to clinical utility. *World psychiatry*, 16(3), 236–244. (8 sider)
- Cooper, Z, Cooper, PJ & Fairburn, CG (1989) "The validity of the eating disorder examination and its subscales". *The British Journal of Psychiatry* 1989 154: 807-812. (5 sider)
- Farmer AE, Katz R, McGuffin P, Bebbington P. A. (1987). Comparison Between the Present State Examination and the Composite International Diagnostic Interview. *Archives of General Psychiatry*, 44(12):1064–1068. (4 sider)
- Feyaerts, J., Henriksen, M. G., Vanheule, S., Myin-Germeys, I., & Sass, L. A. (2021). Delusions beyond beliefs: a critical overview of diagnostic, aetiological, and therapeutic schizophrenia research from a clinical-phenomenological perspective. *The Lancet Psychiatry*, 8(3), 237-249. (12 sider)
- Davey, C. G., & McGorry, P. D. (2019). Early intervention for depression in young people: a blind spot in mental health care. *The Lancet Psychiatry*, 6(3), 267-272. (5 sider)
- Fusar-Poli, P., Correll, C. U., Arango, C., Berk, M., Patel, V., & Ioannidis, J. P. A. (2021). Preventive psychiatry: a blueprint for improving the mental health of young people. *World psychiatry*, 20(2), 200–221.(21 sider)
- Franke, B., Michelini, G., Asherson, P., Banaschewski, T., Bilbow, A., Buitelaar, J. K., ... & Kuntsi, J. (2018). Live fast, die young? A review on the developmental trajectories of ADHD across the lifespan. *European Neuropsychopharmacology*, 28(10), 1059-1088. (27 sider)

- Colizzi, M., Lasalvia, A., & Ruggeri, M. (2020). Prevention and early intervention in youth mental health: is it time for a multidisciplinary and trans-diagnostic model for care? *International Journal of Mental Health Systems*, 14, 23. (14 sider).
- Harrison, P. J., Cowen, P., Burns, T., & Fazel, M. (2017). Chapter 1, 2, 3, 5, 18, 20, 21: Shorter Oxford textbook of psychiatry. Oxford (UK): Oxford University Press. (207 sider) 317
- Hastings, P. D., Guyer, A. E., & Parra, L. A. (2022). Conceptualizing the influence of social and structural determinants of neurobiology and mental health: Why and how biological psychiatry can do better at addressing the consequences of 1215-1224 inequity. *Biological Psychiatry: Cognitive Neuroscience and Neuroimaging*, 7(12) 1215-1224. (9 sider)
- Heilbronner, U., Samara, M., Leucht, S., Falkai, P., & Schulze, T. G. (2016). The longitudinal course of schizophrenia across the lifespan: clinical, cognitive, and neurobiological aspects. *Harvard review of psychiatry*, 24(2), 118-128. (10 sider)
- Iorfino, F., Scott, E. M., Carpenter, J. S., Cross, S. P., Hermens, D. F., Killedar, M., Nichles, A., Zmicerevska, N., White, D., Guastella, A. J., Scott, J., McGorry, P. D., & Hickie, I. B. (2019). Clinical Stage Transitions in Persons Aged 12 to 25 Years Presenting to Early Intervention Mental Health Services With Anxiety, Mood, and Psychotic Disorders. *JAMA psychiatry*, 76(11), 1167–1175. (8 sider)
- Jaffee, S. R., & Price, T. S. (2012). The implications of genotype–environment correlation for establishing causal processes in psychopathology. *Development and Psychopathology*, 24(4), 1253-1264. (9 sider)
- Kraus, C., Kadriu, B., Lanzenberger, R. et al. (2019) Prognosis and improved outcomes in major depression: a review. *Translational Psychiatry*, 9, 127. (17 sider).
- Newson, J. J., Hunter, D., & Thiagarajan, T. C. (2020). The Heterogeneity of Mental Health Assessment. *Frontiers in Psychiatry*, 11, 76. 1-24. (24 sider)
- Maj, M. (2013). "Clinical judgment" and the DSM-5 diagnosis of major depression. *World psychiatry: official journal of the World Psychiatric Association (WPA)*, 12(2), 89–91. (3 sider)
- Treuer, T., & Tohen, M. (2010). Predicting the course and outcome of bipolar disorder: a review. *European Psychiatry*, 25(6), 328-333. (5 sider)
- Uher, R., & Zwickler, A. (2017). Etiology in psychiatry: embracing the reality of poly-gene-environmental causation of mental illness. *World Psychiatry*, 16(2), 121–129. (9 sider)
- Ustün, B., & Kennedy, C. (2009). What is "functional impairment"? Disentangling disability from clinical significance. *World psychiatry*, 8(2), 82–85. (3 sider)
- Wilfley, D. E., Schwartz, M. B., Spurrell, E. B., & Fairburn, C. G. (2000). Using the Eating Disorder Examination to identify the specific psychopathology of binge eating disorder. *International Journal of Eating Disorders*, 27(3), 259–269. (10 sider)

Zimmerman, M., Morgan, T. A., & Stanton, K. (2018). The severity of psychiatric disorders. *World Psychiatry*, 17(3), 258-275. (22 sider)

I alt 446 sider

Neuropsychology and neuroscience (NEURO) programmet

Modultitel engelsk: Neuropsychology and neuroscience

ECTS: 10

Placering:

1. Semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig:

Thomas Alrik Sørensen (alrik@ikp.aau.dk)

Vejledere/Seminarholdere/Undervisere:

Thomas Alrik Sørensen (alrik@ikp.aau.dk)

Aurore Zelazny (aurore@ikp.aau.dk)

Daniel Barratt (db.msc@cbs.dk)

Torben Moos (tmoos@hst.aau.dk)

Ove Wiborg (ow@hst.aau.dk)

Daniel Gramm Kristensen (dgramm@cfm.au.dk)

Vibeke Christensen (vich@sdu.dk)

Type og sprog:

English.

Mål:

The goal of the course is to introduce the students to basic neuroscience (VAP I) which is a precursor for the clinical neuroscience and neuropsychology course (VAP II) on the eighth's semester.

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

The module consists of a range of lectures ranging from anatomy and methodology to the functions of the human mind. Building on knowledge from courses like statistics, quantitative methodology, biological psychology, cognitive psychology, developmental psychology from the BA the students will be provided a foundation for the more clinical eighth semester course in neuropsychology. Also, the research seminars provide the student an insight into ongoing projects for early-stage researchers in neuroscience and neuropsychology, to help provide tips and tools for research project management which the students can use both during their eighth's semester internship, and especially during the ninth semester TPV project.

Omfang og forventninger:

The aim of this course is to provide the students a thorough introduction to cognitive neuroscience, its foundation, as well as the different methods used. This will be the foundation of students who wish to progress further within cognitive science, neuroscience, or the clinical domain as a neuropsychologist. The course will also provide the background information needed, on both the more clinically applied 8th

semester course in addition to the broader project-oriented classes on the 9th semester. The course consists of 15 lectures (2 x 45 min) on cognitive neuroscience including 4 research seminars (2 x 45 min), and a syllabus of 1008 pages of supporting literature.

Aktivitet	Timer
15 forelæsninger à 2 timer	30
Evalueringer	1
4 seminarange à 2 timer	8
Læsning og forberedelse inklusive udarbejdelse af synopsis	230
Eksamen	1

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 15

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminarange: 4

Antal seminarhold: 1

Deltagere:

Students enrolled in the neuro program in the fall semester of 2023.

Deltagerforudsætninger

Bachelor degree in psychology

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Forelæsninger:

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
Lecture SAP/VAP	2 x 45 min.	Neuropsychology	Thomas Alrik Sørensen
1.lecture	2 x 45 min.	Introduction to the neuropsychology programme	Thomas Alrik Sørensen
2. lecture	2x45 min	Methods in cognitive neuroscience: imaging and neurophysiology	Thomas Alrik Sørensen
3. lecture	2x45 min	Methods in cognitive neuroscience: animal models	Ove Wiborg
4. lecture	2x45 min	Basic brain anatomy for neuropsychologists I	Torben Moos
5. lecture	2x45 min	Basic brain anatomy for neuropsychologists II	Torben Moos
6. lecture	2x45 min	Basic neurotransmission	Daniel Gramm Kristensen
7. lecture	2x45 min	Development and neuroplasticity	Aurore Zelazny
8. lecture	2x45 min	Memory I – the bottleneck of perception	Thomas Alrik Sørensen
9. lecture	2x45 min	Attention	Thomas Alrik Sørensen
10. lecture	2x45 min	Perception	Thomas Alrik Sørensen
11. lecture	2x45 min	Memory II – the diversity of memory systems	Thomas Alrik Sørensen
12. lecture	2x45 min	Language	Aurore Zelazny

13. lecture	2x45 min	Emotion and cognition	Daniel Barratt
14. lecture	2x45 min	Problem-solving, decision-making, and cognitive control	Thomas Alrik Sørensen
15. lecture:	2x45 min	Consciousness – The relation between brain and mind	Thomas Alrik Sørensen

Seminarer:

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1.seminar	2x45 min		Thomas Alrik Sørensen
2.seminar	2x45 min		Daniel Gramm Kristensen
3. seminar	2x45 min		Vibeke Christensen
4. seminar	2x45 min		Aurore Zelazny

Eksamen

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I) på baggrund af synopsis. Prøven er individuel. Den studerende afprøves i det valgte kursus. Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt 5 minutter. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum. Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin. Synopsis med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter. Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen. Der gives karakter på grundlag af den samlede præstation. Prøvens omfang: 10 ECTS.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Lecture SAP/VAP: Neuropsychology

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

This lecture is part of the joint lectures from the five programs and will provide a broad introduction to neuropsychology, patients, patient assessment and the potential pitfalls in patient assessment. Although the lecture has an inherent neuropsychological focus initially exploring the vascular anatomy of the brain, then several issues raised on patient assessment, like how patients relate to norm data, if patients are complying with the test, etc., are broadly relevant for any clinician or psychologist. sensory and cognitive processing.

Required reading:

- Gurd, J., Kischka, U., & Marshall, J. (2012). *The Handbook of Clinical Neuropsychology*, (2nd ed.), Oxford University Press. Chapter 2.

Recommended reading:

- Gurd, J., Kischka, U., & Marshall, J. (2012). *The Handbook of Clinical Neuropsychology*, (2nd ed.), Oxford University Press. Chapters 1, and 3-5.

1. Lecture: Introduction to the neuropsychology program

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

This presentation will provide the students with a general introduction to the course, the teachers and the curriculum, as well as discuss the expectations for the specialization in neuropsychology at Aalborg university.

Required reading:

Not Applicable (NA)

Recommended reading:

NA

2. Lecture: Methods in cognitive neuroscience: imaging and neurophysiology

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

This lecture will introduce basic methodological aspects of designing and conducting an experiment with healthy subjects and in different groups of patients. Moreover, the module will provide the students with a basic understanding of the recent brain mapping and neuroimaging techniques (e.g. EEG, MEG, PET, MRI, TMS) used in both clinical and experimental neuropsychology for assessing sensory and cognitive processing.

Required reading:

- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapters 2 and 3.
- Gazzaniga, M. S., Ivry, R. B., Mangun, G. R. (2009). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind* (3rd Ed.) WW Norton & Company: New York. Chapter 4: Methods of Cognitive Neuroscience. 110-163.

- Gevins, A. (1998). The future of electroencephalography in assessing neurocognitive functioning. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology*, 106, 165-172.
- Overgaard, M. (2015). The challenge of measuring consciousness, in M. Overgaard (ed): *Behavioral Methods in Consciousness Research*, Oxford University Press.
- Ward, N. & Frackowiak, R. (2006): Functional Neuroimaging, in: M. Selzer et al (Eds): *Textbook of Neural Repair and Neurorehabilitation*, Vol II, Cambridge University Press, 56-68. (12 pages)
- Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages)

Recommended reading:

- Cowey, A. (2008): TMS and visual awareness, in E. Wasserman et al (Eds): *The Oxford Handbook of Transcranial Stimulation*, Oxford University Press. 411-431. (20 pages)

3. Lecture: Methods in cognitive neuroscience: animal models

2x45 min v/ Ove Wiborg

This lecture will introduce basic methodological aspects of designing and conducting an experiment using animal models. Providing an introduction for the benefits as well as challenges in animal models in both clinical and experimental neuropsychology. Examples on different types of research can span neurological and psychiatric research questions as well as how animal models contribute to basic research.

Required reading:

- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 3 (only a little on optogenetics).
- Gazzaniga, M. S., Ivry, R. B., & Mangun, G. R. (2009). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind* (3rd Ed.) WW Norton & Company: New York. Chapter 4: Methods of Cognitive Neuroscience. 110-163.
- Mogensen, J. (2011). Animal models in neuroscience. In: Hau, J. & Schapiro, S. (Eds.) *Handbook of Laboratory Animal Science*, Third Edition, Volume II. Animal Models. Boca Raton, FL: CRC Press LLC. 47-73.

Recommended reading:

- Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages)

4. Lecture: Basic brain anatomy for neuropsychologists I

2x45 min v/ Torben Moos

Knowing basic neuroanatomy is vital for a neuropsychologist working at a hospital, both in relation to understand patient ailments and in communicating with the medical colleagues. This lecture is the first of two which will provide the students with an overview of the most important anatomy.

Required reading:

- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 2.

Recommended reading:

- Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages)

5. Lecture: Basic brain anatomy for neuropsychologists II

2x45 min v/ Torben Moos

This lecture is the second part of the overview lectures in anatomy for neuropsychologists, which provide a foundational knowledge of the structures that facilitates cognitive function and behavior.

Required reading:

- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 2.

Recommended reading:

- Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages)

6. Lecture: Basic neurotransmission

2x45 min v/ Daniel Gramm Kristensen

Similar to a basic understanding of neuroanatomy, neurotransmission has an important functional role in the human brain. The lecture explores different transmitter systems and their functional role in human cognition.

Required reading:

- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 4.

Recommended reading:

- Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages)

7. Lecture: Development and neuroplasticity

2x45 min v/ Aurore Zelazny

The lecture covers brain development and plasticity, which are key terms for later lectures on developmental disorders and rehabilitation. Topics will have a special focus on issues related to the developmental and adult neuroplasticity – under normal and pathological circumstances.

Required reading:

- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 7.

Recommended reading:

- Mogensen, J. (2011). Almost unlimited potentials of a limited neural plasticity. *Journal of Consciousness Studies*, 18(7-8), 13-45.
- Mogensen, J. (2012). Reorganization of Elementary Functions (REF) after brain injury: Implications for the therapeutic interventions and prognosis of brain injured patients suffering cognitive impairments. In: Schäfer, A. J., & Müller, J. (Eds.) *Brain Damage: Causes, Management and Prognosis* (1-40). Hauppauge, NY: Nova Science Publishers, Inc. (40 pages).
- Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages)

8. Lecture: Memory I – the bottleneck of perception

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

Following the lectures on methodology and the neural foundation of the cognitive system, the eighth lecture is the first lecture to focus on the function of the brain. A key cognitive function is memory and especially short-term memory seem to act as a gateway for information made available for the observer. Attention, short-term memory, and visual perception are typically held to be fairly stable and crucial elements of human cognition; however, a number of recent studies seem to reveal that these elements are in fact modulated by a number of factors. This lecture broadly introduces how memory, attention, and visual perception interlink, as well as how these components can be modulated by expertise, arousal, and by observer expectation.

Required reading:

- Alvarez, G. A., & Cavanagh, P. (2004). The capacity of visual short-term memory is set both by visual information load and by number of objects. *Psychological Science*, 15(2), 106-111.
- Luck, S. J., & Vogel, E. K. (1997). The capacity of visual working memory for features and conjunctions. *Nature*, 390, 279–281.
- Sørensen, T. A., & Kyllingsbæk, S. (2012). Short-term storage capacity for visual objects depends on expertise. *Acta Psychologica*, 140(2), 158-163.
- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 17.

Recommended reading:

- Dall, J. O., Watanabe, K., & Sørensen, T. A. (2016). Category Specific Knowledge Modulate Capacity Limitations of Visual Short-Term Memory. In 2016 8th *International Conference on Knowledge and Smart Technology (KST)* (pp. 275-280). IEEE.

- Dall, J. O., & Sørensen, T. A. (2018). Hukommelse II: Ekspertise og korttidshukommelses begrænsninger. *Psykologi Information: Medlemsinformation for Psykologilærerforeningen*, 18-25.
- Dall, J. O., Wang, Y., Cai, X., Chan, R. C. K., & Sørensen, T. A. (2021). Visual Short-Term Memory and Attention: An Investigation of Familiarity and Stroke Count in Chinese Characters. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory and Cognition*, 47(2), 282-294.
- Sørensen, T. A. (2018). Hukommelse I: Arbejds- og Korttidshukommelse. *Psykologi Information: Medlemsinformation for Psykologilærerforeningen*, 12-17.
- Sørensen, T. A. (2022). Hukommelsen – en multifacetteret hjerneprocess. *Hjernen og hukommelsen*, 6-16 (Kap. 1), HjerneForum.
- Sørensen, T. A. & Brogaard, B. (2022). Hukommelse og ekspertise. *Hjernen og hukommelsen*, 54-69 (Kap. 5), HjerneForum.

9. Lecture: Attention

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

Attention, short-term memory, and visual perception are typically held to be fairly stable and crucial elements of human cognition; however, a number of recent studies seem to reveal that these elements are in fact modulated by a number of factors. This lecture broadly introduces how memory, attention, and visual perception interlink, as well as how these components can be modulated by expertise, arousal, and by observer expectation.

Required reading:

- Bundesen, C. (1990). A Theory of Visual Attention. *Psychological Review*, 97(4), 523-547.
- Sørensen, T. A., Vangkilde, S., & Bundesen, C. (2015). Components of attention modulated by temporal expectation. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 41(1), 178-193.
- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 18.

Recommended reading:

- Sørensen, T. A., & Barratt, D. (2014). Is threat the only modulator of attentional selectivity? Redefining the Easterbrook hypothesis. *Frontiers in Psychology*, 5, 1020.

10. Lecture: Perception

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

Often it is assumed that we all experience the world in a similar fashion, however, in rare instances it is possible to see that this assumption is false. One such instance is in synaesthesia, which can be described as a perceptual variation in the normal population; this can be in the form that certain weekdays or letters have an added

colour sensation. This lecture will present synaesthesia and also relate more broadly to variations in perception between different observers.

Required reading:

- Ásgeirsson, A.G., Nordfang, M. & Sørensen, T.A. (2015). Components of Attention in Grapheme-Color Synesthesia: A Modeling Approach, *PLoS ONE*, 10(8), pp. 1–19.
- Witthoft, N., & Winawer, J. (2006). Synesthetic colors determined by having colored refrigerator magnets in childhood. *Cortex*, 42(2), 175-183.
- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 10.

Recommended reading:

- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 8-9.
- Brogaard, B., & Sørensen, T. A. (2019). Den visuelle oplevelse af kunst. In *Den Kunstneriske Hjerne* (pp. 78-94). HjerneForum.
- Mannix, T. K., & Sørensen, T. A. (2021). Colours and Category learning—Implications for Grapheme-Colour Synaesthesia. In *Sálubót: Afmælisrit til heiðurs Jörgen L. Pind*. Kristjánsson, Á., Sigurdardóttir, H. M. & Arnason, K. (red.). University of Iceland Press, s. 221-230.
- Mannix, T., & Sørensen, T. A. (2022). Face-Processing Differences Present in Grapheme-Color Synesthetes. *Cognitive Science*, 46(4), e13130.
- Sørensen, T. A., & Ásgeirsson, Á. G. (2013). Sanseoplevelser i Hjernen-Synæstesi. *Psykologisk Set*, 30(89), 23-29.
- Sørensen, T. A., & Overgaard, M. S. (2018, January). Prosopagnosia or Prosopdysgnosia: Facing up to a change of concepts. In 2018 10th *International Conference on Knowledge and Smart Technology (KST)* (pp. 260-263). IEEE.
- Sørensen, T. A. (2019). Kunst, synæstesi og individuelle forskelle i perception. In *Den Kunstneriske Hjerne*, 66-77. HjerneForum.
- Sørensen, T. A. (2019). Synaesthesia—Atypical Sensory Experiences. In *Sense Me* (pp. 142-151). Trapholt.

11. Lecture: Memory II – the diversity of memory systems

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

Traditionally long-term memory is divided into two different subtypes (declarative vs non-declarative) each consisting of a number of functionally different specialized sub-systems. Despite convincing evidence from the patient literature, whether or not memories can be declared may be a problematic approach where only organisms with a language can have declarative memories. However, most would probably agree that animals without language still process episodic memories albeit the representations may differ from human processing. This lecture will present different types of long-term memory, the problems with the traditional account and how we perhaps could think about long-term memory in a more coherent manner.

Required reading:

- Henke, K. (2010). A model for memory systems based on processing modes rather than consciousness. *Nature Reviews Neuroscience*, 11(7), 523-532.
- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 17.

Recommended reading:

- Sørensen, T. A. (2019). Hukommelse III: Langtidshukommelsessystemer. *Psykologi Information: Medlemsinformation for Psykologilærerforeningen*, 6-11.
- Sørensen, T. A. (2022). Hukommelsen – en multifacetteret hjerneprocess. *Hjernen og hukommelsen*, 6-16 (Kap. 1), HjerneForum.
- Sørensen, T. A. & Brogaard, B. (2022). Hukommelse og ekspertise. *Hjernen og hukommelsen*, 54-69 (Kap. 5), HjerneForum.

12. Lecture: Language

2x45 min v/ Aurore Zelazny

Language is one of the most vital and useful functions available to us. It is also highly susceptible to experimental testing, and as such a wealth of information exists regarding its biological and functional positions in the brain. This lecture will give a general introduction to neurolinguistics by discussing the primary brain mechanisms involved in the production, comprehension and acquisition of language via neuroscientific investigations.

Required reading:

- Holcomb, P. J. (1993). Semantic priming and stimulus degradation: Implications for the role of the N400 in language processing. *Psychophysiology*, 30(1), 47-61. (16 pages)
- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 19.

Recommended reading:

- Boutonnet, B., Dering, B., Viñas-Guasch, N., & Thierry, G. (2013). Seeing objects through the language glass. *Journal of Cognitive Neuroscience*, 25(10), 1702-1710. (9 pages)
- Kuhl, P. K. (2004). Early language acquisition: cracking the speech code. *Nature Reviews Neuroscience*, 5(11), 831-843. (10 pages)
- Kuhl, P. K. (2010). Brain mechanisms in early language acquisition. *Neuron*, 67(5), 713-727. (14 pages)

13. Lecture: Emotion and cognition

2x45 min v/ Daniel Barratt

This lecture will examine the interplay between emotion and cognition. We will have a brief review of the neural underpinnings of emotion and discuss current opposing theories about how these two functions interact.

Required reading:

- Pessoa, L. (2008). On the relationship between emotion and cognition. *Nature Reviews Neuroscience*, 9(2), 148-158.

Recommended reading:

- Lazarus, R. S. (1982). Thoughts on the relations between emotion and cognition. *American Psychologist*, 37(9), 1019-1024.
- Eysenck, M. W., & Keane, M. T. (2015). *Cognitive psychology: A student's handbook*. (7th ed.) Taylor & Francis, Chapter 15.

14. Lecture: Problem-solving, decision-making, and cognitive control

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

In the second to last lecture we explore several related topics on human problem-solving, decision making and cognitive control. Jointly these can be grouped as executive processes which increase environmental adaptability.

Required reading:

- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 18 (very little towards the end of the chapter).
- Fellows, L. K. (2004). The Cognitive Neuroscience of Human Decision Making: A Review and Conceptual Framework. *Behavioral and Cognitive Neuroscience Reviews*, 3(3), 159–172.
<https://doi.org/10.1177/1534582304273251>
- Kahneman, D., & Tversky, A. (2013). Choices, values, and frames. In *Handbook of the Fundamentals of Financial Decision Making: Part I* (pp. 269-278).

Recommended reading:

- Chen, R., Li, D. P., Turel, O., Sørensen, T. A., Bechara, A., Li, Y., & He, Q. (2018). Decision making deficits in relation to food cues influence obesity: a triadic neural model of problematic eating. *Frontiers in Psychiatry*, 9.
- Eysenck, M. W., & Keane, M. T. (2015). *Cognitive psychology: A student's handbook*. Psychology Press. Chapters 12 & 13 (pp 503-588).
- Liu, X., Liu, T., Shanguan, F., Sørensen, T. A., Liu, Q., & Shi, J. (2018). Neurodevelopment of conflict adaptation: Evidence from event-related potentials. *Developmental Psychology*, 54(7), 1347-1362.
- Peng-Li, D., Sørensen, T. A., Li, Y., & He, Q. (2020). Systematically lower structural brain connectivity in individuals with elevated food addiction symptoms. *Appetite*, 155, 104850.

15. Lecture: Consciousness – The relation between brain and mind

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

The classical mind-body problem has in recent years become one of the most central areas of investigation in cognitive neuroscience. This development has

included a re-statement of the problem as a more specific consciousness-brain problem, making it more open to empirical investigation. The topic is perfect to illustrate the “meeting” of issues in philosophy of mind and science and experimental methodology. It opens up several questions of intuitive interest to most people, such as “do we have free will?” and “how can subjective experiences exist in a physical universe?”.

Required reading:

- Block, N. (1995). On a confusion about a function of consciousness, *Behavioral & Brain Sciences*, 18(2), 227–247.
- Breedlove, S. M., Watson, N. V., & Rosenzweig, M. R. (2013). *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. Chapter 18.
- Overgaard, M. (2011). Visual experience and blindsight: a methodological review, *Experimental Brain Research*, 209(4), 473-479.
- Timmermans, B. & Cleeremans, A. (2015): How can we measure awareness? An overview of current methods. In: M. Overgaard (Ed): *Behavioral Methods in Consciousness Research*, Oxford University Press. 21-46.

Recommended reading:

- Chalmers, D (2000). What is a neural correlate of consciousness? In: T. Metzinger (ed): *Neural Correlates of Consciousness*, MIT Press.
- Koch, C., Massimini, M., Boly, M., & Tononi, G. (2016). Neural correlates of consciousness: progress and problems. *Nature Neuroscience Reviews*, 17, 307-321.
- Lamme, V. A. (2010). How neuroscience will change our view on consciousness. *Cognitive Neuroscience*, 1(3), 204-220.
- Laureys, S. (2005). The neural correlate of (un) awareness: lessons from the vegetative state. *Trends in Cognitive Sciences*, 9(12), 556-559.
- Libet, B., Gleason, C. A., Wright, E. W., & Pearl, D. K. (1983). Time of conscious intention to act in relation to onset of cerebral activity (readiness-potential). The unconscious initiation of a freely voluntary act. *Brain*, 106(3), 623-642.
- Miskowiak, K., & Sørensen, T. A. (2004). Bevidsthed i Videnskaben. *Psykologisk Set*, 21(53), 3-10. "
- Owen, A. M., Coleman, M. R., Boly, M., Davis, M. H., Laureys, S., & Pickard, J. D. (2006). Detecting awareness in the vegetative state. *Science*, 313(5792), 1402-1402.
- Seth, A. K., Dienes, Z., Cleeremans, A., Overgaard, M., & Pessoa, L. (2008). Measuring consciousness: relating behavioural and neurophysiological approaches. *Trends in Cognitive Sciences*, 12(8), 314-321.

Seminar

In a number of research seminars the students are offered an insight in some of the ongoing research projects conducted by different people at CCN – typically at either ph.d. or post doc level. As these presentations are on current research they will also have different emphasis on various stages of the research projects; some are just beginning whereas others have several parts that have been wrapped up. This also

provides the students with a glimpse into the mechanisms and project management of a research project.

1. Seminar

2x45 min v/ Thomas Alrik Sørensen

Thomas Alrik Sørensen is an associate professor at the department and the head and PI of CCN. In this seminar he will talk about the various stages from student to researcher, and some of the lessons learned working on various projects.

Required reading:

NA

Recommended reading:

NA

2. Seminar

2x45 min v/ Daniel Gramm Kristensen

Daniel Gramm Kristensen is a post doc working on the synaesthesia project investigating the overlap between synaesthesia and expertise using MR. Daniel holds a ph.d. from Aarhus University where he worked on a project investigating vision. Daniel will talk both on experiences from the ph.d., as well as the new post doc project.

Required reading:

NA

Recommended reading:

NA

3. Seminar

2x45 min v/ Vibeke Christensen

Vibeke Christensen is a neuropsychologist working at the Filidelfia clinic since 2021 where she finished her education at the AAU neuroprogram. During her studies she worked with animal models of Alzheimers in the Wiborg lab and are now doing clinical work with epilepsy patients.

Required reading:

NA

Recommended reading:

NA

4. Seminar

2x45 min v/ Aurore Zelazny

Aurore Zelazny is a ph.d.-student at CCN investigating the boundaries between synaesthesia and multisensory perception in an SDC funded project entitled “The effect of semantics on perception – an investigation of synaesthesia, multisensory perception, and the experience of food”.

Required reading:

NA

Recommended reading:

NA

Course literature:

Ásgeirsson, A.G., Nordfang, M. & Sørensen, T.A. (2015), Components of Attention in Grapheme-Color Synesthesia: A Modeling Approach, *PLoS ONE*, 10(8), pp. 1–19. (18 pages)

Bundesen, C. (1990). A Theory of Visual Attention. *Psychological Review*, 97(4), 523-547. (24 sider).

Block, N. (1995), ‘On a confusion about a function of consciousness’, *Behavioral & Brain Sciences*, 18 (2), pp. 227–247. (20 pages).

Breedlove, S. Marc, Watson, Neil V., & Rosenzweig, Mark R. (2013): *Biological Psychology: An Introduction to Behavioral, Cognitive, and Clinical Neuroscience*. 7th edition. Sinauer Associates. (550 pages).

Cowey, A. (2008): TMS and visual awareness, in E. Wasserman et al (Eds): *The Oxford Handbook of Transcranial Stimulation*, Oxford University Press. 411-431. (20 pages).

Chalmers, D (2000): What is a neural correlate of consciousness? In: T. Metzinger (ed): *Neural Correlates of Consciousness*, MIT Press, 17-40. (23 pages).

Gazzaniga; MS, Ivry, RB, Mangun, GR (2009). *Cognitive Neuroscience: The Biology of the Mind (3rd Ed.)* WW Norton & Company: New York. Chapter IV: Methods of Cognitive Neuroscience. pp. 96-146. (50 pages).

Gevins, A. (1998). The future of electroencephalography in assessing neurocognitive functioning. *Electroencephalography and Clinical Neurophysiology* 106: 165-172. (7 pages).

Henke, K. (2010). A model for memory systems based on processing modes rather than consciousness. *Nature Reviews Neuroscience*, 11(7), 523-532. (9 pages)

Holcomb, P. J. (1993). Semantic priming and stimulus degradation: Implications for the role of the N400 in language processing. *Psychophysiology*, 30(1), 47-61. (16 pages)

Koch, C. et al (2016): Neural correlates of consciousness: Progress and problems, *Nature Neuroscience Reviews*, 17, 307-321. (14 pages).

Kuhl, P. K. (2004). Early language acquisition: cracking the speech code. *Nature reviews neuroscience*, 5(11), 831-843 (10 pages).

Kuhl, P. K. (2010). Brain mechanisms in early language acquisition. *Neuron*, 67(5), 713-727 (14 pages).

Lamme, VAF (2010): How neuroscience will change our view on consciousness, *Cognitive Neuroscience*, 1:3, 204-240. (36 pages).

Laureys, S. (2005): The neural correlate of (un)awareness: Lessons from the vegetative state, *Trends in Cognitive Sciences*, 9, 556-559 (3 pages).

Libet, B. Gleason, C. Wright, E. & Pearl, D. (1983): Time of conscious intention to act in relation to onset of cerebral activity (readiness-potential), *Brain*, 106, 623-642. (19 pages).

Luck, S. J., & Vogel, E. K. (1997). The capacity of visual working memory for features and conjunctions. *Nature*, 390, 279–281. (2 pages).

Mogensen, J. (2011). Animal models in neuroscience. In: Hau, J. & Schapiro, S. (Eds.) *Handbook of Laboratory Animal Science, Third Edition, Volume II. Animal Models*. Boca Raton, FL: CRC Press LLC.47-73. (26 pages).

Mogensen, J. (2011). Almost unlimited potentials of a limited neural plasticity. *Journal of Consciousness Studies*, 18, (7-8), 13-45. (32 pages).

Mogensen, J. (2012). Reorganization of Elementary Functions (REF) after brain injury: Implications for the therapeutic interventions and prognosis of brain injured patients suffering cognitive impairments. In: Schäfer, A. J., & Müller, J. (Eds.) *Brain Damage: Causes, Management and Prognosis (1-40)*. Hauppauge, NY: Nova Science Publishers, Inc. (40 pages).

Overgaard, M. (2011): Visual experience and blindsight: a methodological review, *Experimental Brain Research*, 209: 4, 473-479. (6 pages).

Overgaard, M. (2015): The challenge of measuring consciousness, in M. Overgaard (ed): *Behavioral Methods in Consciousness Research*, Oxford University Press. 7-19. (12 pages).

Owen, A. et al (2006): Detecting awareness in the vegetative state, *Science* 313: 5792, 1402. (1 page).

Pessoa, L. (2008). On the relationship between emotion and cognition. *Nature Reviews Neuroscience*, 9(2), 148-158. (10 pages)

Seth, A. et al (2008): Measuring consciousness: Relating behavioural and neurophysiological approaches, *Trends in Cognitive Sciences*, 12, 8, 314-321. (7 pages).

Sørensen, T. A., & Kyllingsbæk, S. (2012). Short-term storage capacity for visual objects depends on expertise. *Acta Psychologica*, 140(2), 158-163. (5 pages).

Sørensen, T. A., Vangkilde, S., & Bundesen, C. (2015). Components of attention modulated by temporal expectation. *Journal of Experimental Psychology: Learning, Memory, and Cognition*, 41(1), 178-193. (15 pages).

Timmermans, B. & Cleeremans, A. (2015): How can we measure awareness? An overview of current methods. In: M. Overgaard (Ed): *Behavioral Methods in Consciousness Research*, Oxford University Press. 21-46. (25 pages).

van Petten, C., & Luka, B. J. (2012). Prediction during language comprehension: Benefits, costs, and ERP components. *International Journal of Psychophysiology*, 83(2), 176-190. (24 pages).

Ward, N. & Frackowiak, R. (2006): Functional neuroimaging, in: M. Selzer et al (Eds): *Textbook of Neural Repair and Neurorehabilitation, Vol II*, Cambridge University Press, 56-68. (12 pages).

Witthoft, N., & Winawer, J. (2006). Synesthetic colors determined by having colored refrigerator magnets in childhood. *Cortex*, 42(2), 175-183. (8 pages).

Yuste, R. (2015). From the neuron doctrine to neural networks. *Nature Reviews Neuroscience*, 16(8), 487-497. (10 pages).

Total pages: 1068.

Klinikkerne for Udviklings- og Rehabiliteringspsykologi (KUR)

Modultitel engelsk: Advanced Applied Psychology I

ECTS: 10 ECTS

Placering

1. Semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig:

Kristine Jensen de López (kristine@ikp.aau.dk)

Tia Hansen (tia@ikp.aau.dk)

Hanne Bruun Søndergaard Knudsen (hannebsk@ikp.aau.dk)

Chalotte Glintborg (cgl@ikp.aau.dk)

Undervisere og seminarholdere:

Kristine Jensen de López, KJL (kristine@ikp.aau.dk)

Mette Kold, MK (mkoj@ikp.aau.dk)

Chalotte Glintborg, CG (cgl@ikp.aau.dk)

Tia Hansen, TH (tia@ikp.aau.dk)

Hanne Brun Søndergaard Knudsen, HBSK (hannebsk@ikp.aau.dk)

Eva Søndergaard, ES (evasoe@ikp.aau.dk)

Cecilie Thøgersen, CT (ceciliemst@ikp.aau.dk)

Type og sprog

På kursusmodulets fællesdel er undervisningen på dansk, litteraturen på engelsk og dansk

Mål

Den studerende skal gennem modulet (fællesdelen samt en af underprogrammerne) opnå:

Viden om:

- og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning indenfor området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
- og forståelse af egne faglige kvalifikationer ift. problemfelter i området.

Færdigheder:

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse

- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer:

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier
- at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Semestret bygger oven på den tilegnede viden, færdigheder og kompetencer på de foregående semestre og kan begyndes efter bestået BSc i psykologi. KURs formål er at anvende psykologistudiets viden og færdigheder til at udvikle og udføre udviklings- og rehabiliteringspsykologiske tilbud til børn og voksne, som har en erhvervet eller kronisk lidelse, der truer deres sociale inklusion og livskvalitet. Der lægges vægt på, at KUR-studerende engagerer sig, bidrager aktivt til undervisningen og udvikler arbejdende fællesskaber på linjerne med bl.a. forskellige tovholderroller.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Modulets fællesdel indeholder 8 forelæsninger med tilsammen 400 siders pensum. Dertil kommer 6-7 workshops og 600 siders pensum på den valgte linje. Den forventede arbejdsindsats' fordeling på forskellige aktiviteter anføres under hvert underprogram.

Deltagere:

1. semester studerende på kandidatuddannelsen i Psykologi, som er optaget på KUR

Deltagerforudsætninger:

Bestået bachelor i psykologi samt optagelse på KUR.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

KUR-FÆLLES	Emne	Omfang	Underviser
1.forelæsning	Caseformulering	2 timer	Hanne B.S. Knudsen
2. forelæsning	Mindfulness	2 timer	Mette Kold
3. forelæsning	Rehabiliteringspsykologi	2 timer	Chalotte Glintborg
4. forelæsning	Dyreass.terapi & pædagogik	2 timer	Tia Hansen

5. forelæsning	Dynamisk udredning	2 timer	Kristine Jensen de Lopez
6. forelæsning	Konsultativ tilgang	2 timer	Hanne B.S. Knudsen
7. forelæsning	Narrativ tilgang voksne	2 timer	Chalotte Glintborg
8. forelæsning	KAT med børn	2 timer	Hanne B.S. Knudsen

Eksamen

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I). Prøven er individuel. Den studerende afprøves i KURs fællesdel samt det valgte underprogram. Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt 5 minutter. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum.

Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin (400 sider KUR Fælles + 600 sider linjespecifikt).

Synopsis med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter.

Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen. Der gives karakter på grundlag af den samlede præstation.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Caseformulering

2 timer v/ Hanne B. S. Knudsen

Der ses nærmere på caseformulering som en metode til at skabe en meningsfuld forståelse af en klients vanskeligheder og som grundlag for videre intervention.

Litteratur (17 sider):

- Trillingsgaard & Elmoose (2010) Caseformulering – i en udviklingspsykopatologisk referenceramme *Psyke & Logos*, 31, 399-416. [17 sider]

2. Forelæsning: Mindfulness

2 timer v/ Mette Kold

Workshoppen kombinerer teoretisk-praktisk-forskningsmæssigt perspektiv på mindfulness med deltagernes egne oplevelser og refleksioner. Filosofierne, som mindfulness udspringer af, beskrives. Anvendelsesområder i psykologisk praksis diskuteres, med fokus på lindring af forskellige psykologiske tilstande, og praktiske øvelser indgår. Temaerne er:

Psykologiske teorier og studier om mindfulness.

Fysiske og mentale effekter og virkningsmekanismer.

Filosofierne som mindfulness udspringer af.

Praktiske øvelser, så det bliver muligt at anvende nogle af teknikkerne personligt.
Anvendelsesområder i psykologisk praksis.
Overlap, synergi og modsætninger i forhold til andre psykologiske metoder.

Litteratur: (89 sider):

- Shapiro, S. L., & Carlson, L. E. (2017). *The art and science of mindfulness: integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (Second edition). Washington, DC: American Psychological Association. Herfra kap. 2 (s. 21-36) & kap. 6, (s. 81-97.) [32 sider]
- Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed). New York: Guilford Press. [Kapitel 3, 4, 5, 8, p. 44-93 & 137-143]. [57 sider]

3. Forelæsning: Rehabiliteringspsykologi

2 timer v/ Chalotte Glintborg

Når et menneske rammes af alvorlig sygdom, bør der ikke kun være fokus på de somatiske symptomer og følger, men også de psykologiske konsekvenser, det har at blive ramt af svær sygdom. At skulle forson sig med varigt nedsatte funktioner kan afstedkomme psykologiske reaktioner som depression, nedsat livskvalitet mm. Også de pårørende bliver potentielt hårdt ramte. Rehabiliteringspsykologien byder på helhedsorienterede forholdemåder i støtten til syge og pårørende. Feltet *psykologisk rehabilitering* introduceres. Det er endnu ikke etableret som selvstændigt psykologisk felt i Danmark, men det ses i andre lande, fx USA og Tyskland. Fokus er de psykologiske aspekter vedrørende erhvervede og kroniske sygdomme. Definitioner og overordnede principper for psykologisk rehabilitering gennemgås med inddragelse af eksempler på især hjerneskadecases.

Workshoppen uddyber dette perspektiv med yderligere teori, cases, øvelser og diskussioner.

Litteratur (56 sider):

- Glintborg, C. (2018). Introduktion til rehabiliteringspsykologi. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [5 sider]
- Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196 (4286), 129-136 [7 sider].
- Turner, B.J., Fleming, J.M., Ownsworth, T.M., & Cornwell, P. L. (2008). The transition from hospital to home for individuals with acquired brain injury: A literature review and research recommendations. *Disability and Rehabilitation*, 30(16), 1153-1176. [24 sider].
- Bacha, K. Hanley, T. Winter, L.A. (2019). 'Like a human being, I was an equal, I wasn't just a patient': Service users' perspectives on their experiences of relationships with staff in mental health services. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*, Early view Online Version of Record before inclusion in an issue. [20 sider]

4. Forelæsning: Dyreassisteret terapi og pædagogik

2 timer v/ Tia Hansen

Inddragelse af heste eller hunde i pædagogiske og terapeutiske tiltag spredt sig i praksis – nu også i Danmark – og internationalt vokser forskningen på området eksponentielt, samtidig med at der er begyndt at opstå standarder for god praksis. Forelæsningen introducerer til området og giver konkrete eksempler med relevans for KURs målgrupper, herunder Læsehunde og hesteassisteret terapi. Forelæsningen ser både på forskningsmæssigt belæg, forbehold og forudsætninger for vellykket praksis.

Litteratur (49 sider):

- IAHAIO. (2018). *IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI*. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> [10 sider]
- Beetz, A. M. (2017). Theories and possible processes of action in animal assisted interventions. *Applied Developmental Science*, 21(2), 139-149. doi:10.1080/10888691.2016.1262263 [11 sider]
- Hansen, T. G. B. & Torpe, C. F. (2017). Hundeassisteret pædagogik? *Psyke & Logos*, 38(2), 226-253. [28 sider]

5. Forelæsning: Dynamisk udredning

2 timer v/ Kristine Jensen de López

Dynamisk Udredning (DA) er en forsknings- og teoretisk baseret tilgang udviklet indenfor Vygotskys teori. DA er endvidere en interaktiv udredningsmetode, der har individets kapaciteter til at respondere på en given intervention i fokus, og metoden kan både ses som et supplement til standardiseret testning, men er også særdeles velegnet til klienter, der af forskellige årsager har vanskeligt ved at deltage i traditionel testning. I denne workshop introduceres til den grundlæggende teori og centrale begreber

Litteratur (90 sider):

- Haywood, H. C. & Lidz, C. S. (2007). *Dynamic Assessment in practice: clinical and educational applications*. Cambridge University Press, NY. kapitel 1-4 [72 sider]
- Jensen de López, K. (2018). Dynamisk udredning af læringspotentialer i rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis*. (pp. 47-64). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [18 sider]

6. Forelæsning: Konsultativ metode

2 timer v/ Hanne B. S. Knudsen

Ved denne undervisningsgang gennemgås en konsultativ metode (LP-modellen), der kan benyttes, når psykologen gør brug af indirekte intervention, og arbejder via andre personer eller faggrupper.

Litteratur (43 sider):

- Nordahl, T (2004) *Eleven som aktør*. Hans Reitzels Forlag, København, pp.15-58 [43 sider]

7. Forelæsning: Narrativ/systemisk tilgang til voksne – identitets (re)konstruktion

2 timer workshop v/ Chalotte Glintborg

Om inkluderende brug af narrativpsykologiske forståelser, især muligheder for at understøtte rekonstruktion af selvforståelsen og selvnarrativer samt øget empowerment og agency hos mennesker, der rammes af sygdom.

Emnet introduceres med udgangspunkt i klassisk teoretiske forståelser inden for den narrative tilgang og eksemplificerer, hvordan teorier anvendes vha caseeksempler af mennesker, der lever med sygdom. Samtidig dannes afsæt for programmets videre arbejde med identitetsrekonstruktion i forhold til rehabiliteringspsykologi generelt og videre ind på KHARE's målgruppe specifikt.

Litteratur (39 sider):

- Glintborg, C. & Berger, N.P. (2017). Narrative forskningstilgange. I Glintborg, C., Hedegaard-Sørensen, L. & Kirkebæk, B. *Professionelle blikke – når fortællinger forandrer identitet*. Frydenlund Academic. (9 sider)
- Larsen, K., & Glintborg, C. (2018). Resiliens og identitetsrekonstruktion hos unge med senhjerneskader. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [30 sider]

Foreslået supplerende læsning:

- Hydén, L.C. (1997). Illness narratives. *Sociology of Health and Illness*, 19, 48-69.[21] (pensum på khare)
- Lyons, R., & Roulstone, S. (2017). Labels, identity and narratives in children with primary speech and language impairments. *International Journal of Speech-Language Pathology*, 5, 503-518. doi:10.1080/17549507.2016.1221455 [15 sider]

8. Forelæsning: Kognitiv adfærdsterapi med børn

2 timer workshop v/ Hanne B.S. Knudsen

Kognitiv terapi har som mål at identificere og ændre uhensigtsmæssige tanke- og handlemønstre og er en af de mest benyttede og udbredte former for psykoterapi. Workshoppen her handler om, hvordan terapiformen, med inddragelse af familien, kan tilpasses børn og unges univers, forståelse af verden og skabe bedring for den enkelte og familien som helhed.

Litteratur (42 sider):

- Jørgensen, L. & Schlander, C. (2018). *Kognitiv adfærdsterapi med børn og familier*. Hans Reitzels Forlag. Side 27-69 [42 sider]

Samlet pensumliste for KUR-FÆLLES

- Bacha, K. Hanley, T. Winter, L.A. (2019). 'Like a human being, I was an equal, I wasn't just a patient': Service users' perspectives on their experiences of relationships with staff in mental health services. *Psychology and Psychotherapy: Theory, Research and Practice*. Early view Online Version of Record before inclusion in an issue. [20 sider]
- Beetz, A. M. (2017). Theories and possible processes of action in animal assisted interventions. *Applied Developmental Science*, 21(2), 139-149. Doi:10.1080/10888691.2016.1262263 [11 sider]
- Engel, G. L. (1977). The need for a new medical model: A challenge for biomedicine. *Science*, 196 (4286), 129-136 [7 sider].
- Glintborg, C. (2018). Introduktion til rehabiliteringspsykologi. In C. Glintborg (Ed.), Rehabiliteringspsykologi – en 69ntroduction I teori og praksis. Aarhus Universitetsforlag. [5 sider]
- Glintborg, C. & Berger, N.P. (2017). Narrative forskningstilgange. I Glintborg, C., Hedegaard-Sørensen, L. & Kirkebæk, B. *Professionelle blikke – når fortællinger forandrer identitet*. Frydenlund Academic. [9 sider]
- Hansen, T. G. B. & Torpe, C. F. (2017). Hundeassisteret pædagogik? *Psyke & Logos*, 38(2), 226-253. [28 sider]
- Haywood, H. C. & Lidz, C. S. (2007). *Dynamic Assessment in practice: clinical and educational applications*. Cambridge University Press, NY. kapitel 1-4 [72 sider]
- IAHAIO. (2018). *IAHAIO White Paper. Definitions for Animal Assisted Intervention and guidelines for wellness of animals involved in AAI*. Retrieved from <http://iahaio.org/best-practice/white-paper-on-animal-assisted-interventions/> [10 sider]
- Jensen de López, K. (2018). Dynamisk udredning af læringspotentialer i rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En69ntroductionn i teori og praksis*. (pp. 47-64). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [18 sider]
- Jørgensen, L. & Schlander, C. (2018). *Kognitiv adfærdsterapi med børn og familier*. Hans Reitzels Forlag. Side 27-69 [42 sider]
- Larsen, K., & Glintborg, C. (2018). Resiliens og identitetsrekonstruktion hos unge med senhjerneskader. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [30 sider]
- Nordahl, T (2004) *Eleven som aktør*. Hans Reitzels Forlag, København, pp.15-58 [43 sider]
- Segal, Z. V., Williams, J. M. G., & Teasdale, J. D. (2013). *Mindfulness-based cognitive therapy for depression* (2nd ed). New York: Guilford Press. [Kapitel 3, 4, 5, 8, p. 44-93 & 137-143, I alt 57 s].
- Shapiro, S. L., & Carlson, L. E. (2017). *The art and science of mindfulness: integrating mindfulness into psychology and the helping professions* (Second edition). Washington, DC: American Psychological Association. Herfra kap. 2 (s. 21-36) & kap. 6, (s. 81-97.) [32 sider]

Trillingsgaard & Elmore (2010) Caseformulering – i en udviklingspsykopatologisk referenceramme *Psyke & Logos*, 31, 399-416. [17 sider]

Turner, B.J., Fleming, J.M., Ownsworth, T.M., & Cornwell, P. L. (2008). The transition from hospital to home for individuals with acquired brain injury: A literature review and research recommendations. *Disability and Rehabilitation*, 30(16), 1153-1176. [24 sider].

I alt: ca. 425 sider

KUR-linje Børnesprogklinikken (BSPK)

Modultitel dansk: Videregående Anvendt Psykologi 1

Modultitel engelsk: Advanced Applied Psychology I

ECTS: 10 ECTS

Placering

1. Semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig:

Kristine Jensen de López (kristine@ikp.aau.dk)

Hanne Brun Søndergaard Knudsen (hannebsk@ikp.aau.dk)

Undervisere og seminarholdere:

Kristine Jensen de López, KJL (kristine@ikp.aau.dk)

Hanne Brun Søndergaard Knudsen, HBSK (hannebsk@ikp.aau.dk)

Eva Søndergaard, ES

Type og sprog

På kursusmodulets BSPK-linje er undervisningen på dansk, litteraturen fortrinsvis på engelsk

Mål

Se fællesdelen

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Børnesprogklinikken BspK (Developmental Communication Disorders) udfører forskningsbaseret udredning og intervention af førskole- og skolebørn, der opvokser med afvigende kommunikative færdigheder (DLD, Developmental Language Disorders), læsevanskeligheder, autisme, ADHD, høretab eller andet. BSPK-linjen på professionsprogrammet er et kontinuerligt forløb med intern praktik og egen klientkontakt. Praktikken strækker sig over 3 semestre med egne klienter på 2 og evt. 3. semester. Formålet er overordnet at fremme livskvalitet og modvirke marginalisering.

Som studerende på klinikken deltager man i forskningsbaseret praksis i form af udredning og intervention af førskole- og skolebørn med afvigende kommunikative færdigheder. Der forventes passende arbejdsindsats samt ansvarlighed overfor børn, forældre, medstuderende og andre samarbejdspartnere. (se også beskrivelsen af formål for KUR).

Følgende undervisning er forbeholdt studerende, der skal i praktik på Børnesprogklinikken, da den er forberedelse til den viden, de færdigheder og kompetencer, der skal anvendes i forbindelse med den efterfølgende praktik på 8.semester. Vi forventer, at I deltager aktivt i og bidrager til kurset for at sikre optimalt udbytte.

Undervisningen finder sted som workshops med en vekselvirkning mellem forelæsninger, seminar undervisning, og fordeler sig over flere dage, hvor den enkelte workshop er organiseret omkring nogle bestemte temaer. Undervisningen er en kombination af forelæsninger fra underviserne med de studerendes oplæg om den tilknyttede litteratur, samt øvelser, cases, diskussioner i grupper og plenum. Elementer herfra fortsætter på programmets 8. og 9. semester, hvor de studerende er i intern praktik på klinikken. Her har de studerende egne klienter i terapi og deltager i et reflekterende team omkring udredning- og terapiforløb.

Omfang og forventet arbejdsindsats

BSPK-linjen beskrevet i det følgende + KUR-fællesdelen beskrevet ovenfor = VAP-1 modulets 10 ECTS.

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

KUR-BSPK

Aktivitet	Timer
15 forelæsninger (8 KUR-fælles + 7 BSPK) á 2 timer	30
Evalueringer	4
6 seminarange (alle BSPK) á 2 timer	12
Læsning og forberedelse inklusive udarbejdelse af synopsis	223
Eksamen	1
<i>I alt</i>	<i>270</i>

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger på BSPK-linjen: 14 (7 x 2 lektioner)

Antal forelæsningshold på BSPK-linjen: 1

Antal seminar timer på BSPK-linjen: 12 (6 x 2 lektioner)

Antal seminarhold på BSPK-linjen: 1 hold

Deltagere:

1. semester studerende på kandidatuddannelsen i Psykologi, som er optaget på KURs BSPK-linje.

Deltagerforudsætninger:

Bestået bachelor i psykologi samt optagelse på KUR.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

BSPK	Emne	Omfang	Underviser	Kommentar
1.forelæsning	Intro til Børnesprogklinikken	4 timer	HBSK	
2.forelæsning	Sprog og kommunikation hos børn med DLD/læsevanskeligheder	4 timer	HBSK	
3.forelæsning	Pragmatiske/psykosociale vanskeligheder	4 timer	KJL	
4.forelæsning	Sprog og kognition samt kommunikation hos børn med autisme og ADHD	4 timer	HBSK	
5. forelæsning	Systemisk familierapi	2 timer	ES & KJL	Samlæst med BSPK 9. sem
6.forelæsning	Dynamisk Udredning	4 timer	KJL	
7.forelæsning	Afsluttende opsamling, forberedelse til praktik	4 timer	HBSK	

Eksamen

Se KUR fællesdel.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Intro til Børnesprogklinikken

4 timer workshop v/ Hanne B. S. Knudsen

Litteratur (66 sider):

- Cohen, N. J. (2001). *Language impairment and psychopathology in infants, children and adolescents*. Sage: Thousand Oaks, CA kap 1-2 + 6 (66 sider)

2. Forelæsning: Sprog og kommunikation hos børn med læsevanskeligheder

4 timer workshop v/ Hanne B. S. Knudsen

Hvad kendetegner børn med en sprogforstyrrelse? deres kommunikation og kognition? De senere år er der pågået en debat indenfor feltet vedrørende hvilken betegnelse, der skal anvendes for uforklarlige sproglige vanskeligheder hos børn. Der sættes fokus på denne debat, på den teoretiske baggrund herfor, og der diskuteres fordele og ulemper ved diagnosticering. Endvidere ses nærmere på prævalensen for og sammenhængen mellem sprog- og læsevanskeligheder.

Litteratur (131 sider):

- Bishop, D. V. M. (2014). Ten questions about terminology for children with unexplained language problems. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr. 4, 381-415 [34 sider]
- Bishop, D.V.M., Snowling, M.J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T. and CATALISE consortium (2016). CATALISE: A Multinational and Multidisciplinary Delphi Consensus Study. Identifying Language Impairments in Children. *PLOS ONE*, 2016, 1-16. [26 sider]
<https://doi.org/10.1371/journal.pone.0168066>
- Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A., & Greenhalgh, T. (2017). Phase 2 of CATALISE: A Multinational and Multidisciplinary Delphi Consensus Study of Problems with Language Development: Terminology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 58(10), 1068-1080. doi.org/10.1111/jcpp.12721 [13 sider]
- Ebbels, S. (2014). Introducing the SLI debate (Editorial). *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr. 4, 377-780 [4 sider]
- Reily, S., Bishop, V. M, Tomblin, B. (2014). Terminological debate over language impairment in children: forward movement and sticking points. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 48, nr. 4, 452-462 [11 sider]
- Fung, S.-c. (2017). "Canine-assisted reading programs for children with special educational needs: rationale and recommendations for the use of dogs in assisting learning." *Educational Review* **69**(4): 435-450.
- Gooch, D., Thompson, P., Nash, H.M. Snowling, M.J. & Hulme, C. (2016). The development of executive function and language skills in the early school years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 57:2, pp. 180–187 [7 sider]
- Kenyon, S.M.G., Palikara, O. & Lucas, R. M. (2018). Explaining reading comprehension in children with developmental language disorder: The Importance of elaborative inferencing. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 61, 2517–2531 [14 sider]
- Ricketts, J (2011). Research Review: Reading comprehension in developmental disorders of language and communication. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 52(11), 1111–1123 [12 sider]

3. Forelæsning: Pragmatiske og psykosociale vanskeligheder

4 timer workshop v/ Kristine Jensen de López

Denne workshop beskæftiger sig med udredning og intervention i forhold til pragmatiske sprogvanskeligheder, der omfatter problemer med at tilpasse kommunikation til en samtalepartner. Derforuden omhandler den de psykosociale konsekvenser af at opvokse med sproglige og kommunikative vanskeligheder.

Litteratur (104 sider):

- Adams, C., Lockton, E., Freed, J. Gaile, J. Earl, G., McBean, K., Nash, M., Green, J., Vail, A. & Law J. (2012). The Social Communication Intervention Project: a randomized controlled trial of the effectiveness of speech and language therapy for school-age children who have pragmatic and social communication problems with or without autism spectrum disorder.

International Journal of Communication Disorders, vol. 47(3), 233-244 [11 sider]

- Bedem, Dockrell, J.E., van Alphen, P.M. Rooij, M., Samson, A.C., Harjunen, E. L. & Rieffe, C. (2018). Depressive symptoms and emotion regulation strategies in children with and without developmental language disorder: a longitudinal study. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 53(6), 1110-1123. DOI: 10.1111/1460-6984.12423 [14 sider]
- Benjamin, L., Newton, C., & Ebbels, S. (2020). Investigating the effectiveness of idiom intervention for 9-16-year-olds with developmental language disorder, *Int. journal of Com disorder*, vol 55,2, 266-286 [19 sider]
- Conti-Ramsden, G., Mok, P., Pickles, A. & Durkin, K. (2013). Adolescents with a history of specific language impairment (SLI): Strengths and difficulties in social, emotional and behavioural functioning. *Research in Developmental Disabilities*, 34 (pp. 4161-4169). [9 sider]
- Clegg, J., Hollis, C., Mawhood, L. & Rutter, M. (2005). Developmental language disorders – follow-up in later adult life. Cognitive, language and psychosocial outcomes. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46:2. (Pp. 128-149). [21 sider]
- Jensen de López, K., Kuvac, Kraljevic, J., & Struntze, E. (2022). Efficacy, model of delivery, intensity and targets of pragmatic interventions for children with developmental language disorder: A systematic review. *International of Language & Communication Disorders*. 1-18. [18 sider]
<https://doi.org/10.1111/1460-6984.12716>
- Lockton, E, Adams, C. & Collins, A., (2016). Do children with social communication disorder have explicit knowledge of pragmatic rules they break? A comparison of conversational pragmatic ability and metapragmatic awareness. *International Journal of Communication Disorders* [10 sider]
- Nilsson, K.K. & Jensen de López, K. (2016), Theory of Mind in Children with Specific Language Impairment: A Systematic Review and Meta-analysis. *Child Development*, Vol. 87, 1, 143-153. [10 sider]
- Redmond, S. M. (2011). Peer Victimization among students with specific language impairment, attention-deficit/hyperactivity disorder, and typical development. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, vol. 42, 520-535. [10 sider]

4. Forelæsning: Sprog og kognition samt kommunikation hos børn med autisme og ADHD

4 timer workshop v/ Hanne B. S. Knudsen

Hvad kendetegner en kommunikativ profil hos børn med en autismspektrum forstyrrelse og hos børn med ADHD, og hvorledes udredes for de pågældende diagnoser?

Litteratur (116 sider):

- Archibald, L. M. D. & Joanisse, M. F. (2009). On the sensitivity and specificity of nonword repetition and sentence recall to language and memory impairments in children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, vol. 52, 899-914 [17 sider]

- Archibald, L. (2016). Working memory and language learning: A review. *Child Language Teaching and Therapy*, vol. 33(1), 5-17. [12 sider]
- Greene, R. (2008). Kids Do Well If They Can. *The Phi Delta Kappan* 90(3), pp. 160-167 <https://www.jstor.org/stable/20493584?seq=1>.
- Helland, W.A. Helland, T., Heimann, M. (2014). Language Profiles and Mental Health Problems in Children with Specific Language Impairment and Children With ADHD. *Journal of Attention Disorders*. Vol. 18(3) 226–235 [11 sider]
- Jensen de López, K., Sørensen, L.M. & Jensen Christina M. (2016). ADHD and Communication difficulties: a meta-analysis based on parental CCC reports. Poster præsenteret ved Forskningsseminar Børne- og Ungdomspsykiatri, den 16/3/16. [1 side]
- Melby-Lervåg, M., Redick, T.S. & Hulme, C. (2016). Working memory training does not improve performance on measures of intelligence or other measures of “Far Transfer”: Evidence from a meta-analytic review. *Perspectives on Psychological Science*, 11(4) 512–534. [22 sider]
- Tager-Flusberg, H., Paul, R., & Lord, C. (2005). Language and communication in autism. In F. Volkmar, R. Paul, & A. Klin (Eds.), *Handbook on autism and pervasive developmental disorders* (3rd ed., pp. 335-364). New York: Wiley. [30 sider]
- Tzuriel, D. Isman, E. B. & Haywood, H. Effects on Teaching classification on classification, verbal conceptualization, and analogical reasoning in children with developmental language delays. *Journal of Cognitive Education and Psychology*, vol. 16(1), 107-122 [15 sider]

5. Forelæsning: Systemisk familieterapi, anvendt

2 timer forelæsning v/ Eva Søndergaard & Kristine Jensen de López

Fortsættelse af den fælles SAP forelæsning (se pensum til denne) men med inddragelse af konkrete eksempler. Der forventes at den studerende har deltaget i Eva Søndergaards forelæsning på SAP.

Litteratur (90 sider):

- Carl. J. (2001): Terapi for åben skærm. Interview med Eva Søndergaard i *Psykolog Nyt* 16. [5 sider]
- Minuchin, Patricia, Colapinto, Jorge og Minuchin, Salvador (2001): Udsatte familier i et ressourceperspektiv. Kbh. 2008. *Uddrag: Del 1* (85 sider)

6. Forelæsning: Dynamisk udredning i anvendelse

4 timer workshop v/ Kristine Jensen de López

Denne workshop er en udbygning af workshoppen om Dynamisk Udredning (DA) for hele KUR, og er forventes at den studerende har deltaget på KUR forelæsningen og læst litteraturen. Som en del af denne workshop bliver de studerende introduceret for og skal afprøve konkrete interventionsforløb inden for Dynamisk Udredning, som vil blive diskuteret og problematiseret. Undervisningen er helt central i forbindelse med terapiforløbene på børnesprogklinikken.

Litteratur (92 sider):

- Fuchs, D. & Fuchs L. S., 2006, Introduction to response to intervention: what, why, and how valid is it? *Reading Research Quarterly*, 41, 93–99 [6 sider].
- Grigorenko, E. (2009). Dynamic assessment and response to intervention: Two sides of one coin. *Journal of Learning Disabilities*, 42 (2), pp. 111-132. [21 sider] <http://ldx.sagepub.com/content/42/2/111.full.pdf+html>
- Hansson, N. & Joffe, V. (2007). The case for Dynamic Assessment in speech and language therapy. *Child Language Teaching and Therapy*, 23 (1), pp. 9-25. [16 sider]
http://empowereducation.yolasite.com/resources/Young_Learners/collaboration.pdf
- Haywood, H. C. & Lidz, C. S. (2007). *Dynamic Assessment in practice: clinical and educational applications*. Cambridge University Press, NY. kapitel 9 [17 sider]
- Peña, E. & Gillam, R. (2000). Dynamic assessment of children referred for speech and language evaluations. I Lidz, C. S. & Elliot, J. (red.) *Dynamic assessment: prevailing models and applications*, vol. 6. Amsterdam: JAI/Elsevier Science, 543-75. [32 sider]

7. Forelæsning: Afsluttende opsamling og forberedelse til praktikforløb 2 timer workshop v/ Hanne B. S. Knudsen

Linjespecifik litteratur for Børnesprogklinikken, samlet.

Følgende udgør ca. 600 sider. Dertil kommer 425 sider KUR-fælles.

- Adams, C., Lockton, E., Freed, J. Gaile, J. Earl, G., McBean, K., Nash, M., Green, J., Vail, A. & Law J. (2012). The Social Communication Intervention Project: a randomized controlled trial of the effectiveness of speech and language therapy for school-age children who have pragmatic and social communication problems with or without autism spectrum disorder. *International Journal of Communication Disorders*, vol. 47(3), 233-244 [11 sider]
- Archibald, L. M. D. & Joanisse, M. F. (2009). On the sensitivity and specificity of nonword repetition and sentence recall to language and memory impairments in children. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, vol. 52, 899-914 [17 sider]
- Archibald, L. (2016). Working memory and language learning: A review. *Child Language Teaching and Therapy*, vol. 33(1), 5-17. [12 sider]
- Bedem, Dockrell, J.E., van Alphen, P.M. Rooij, M., Samson, A.C., Harjunen, E. L. & Rieffe, C. (2018). Depressive symptoms and emotion regulation strategies in children with and without developmental language disorder: a longitudinal study. *International Journal of Language and Communication Disorders*, 53(6), 1110-1123. DOI: 10.1111/1460-6984.12423 [14 sider]

- Benjamin, L., Newton, C., & Ebbels, S. (2020). Investigating the effectiveness of idiom intervention for 9-16-year-olds with developmental language disorder, *Int. journal of Com disorder*, vol 55,2, 266-286 [19 sider]
- Bishop, D. V. M. (2014). Ten questions about terminology for children with unexplained language problems. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr. 4, 381-415 [34 sider]
- Bishop, D.V.M., Snowling, M.J., Thompson, P. A., Greenhalgh, T. and CATALISE consortium (2016). CATALISE: A Multinational and Multidisciplinary Delphi Consensus Study. Identifying Language Impairments in Children. *PLOS ONE*, 2016, 1-16. [26 sider] <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0168066>
- Bishop, D. V. M., Snowling, M. J., Thompson, P. A., & Greenhalgh, T. (2017). Phase 2 of CATALISE: A Multinational and Multidisciplinary Delphi Consensus Study of Problems with Language Development: Terminology. *Journal of Child Psychology and Psychiatry and Allied Disciplines*, 58(10), 1068-1080. doi.org/10.1111/jcpp.12721 [13 sider]
- Carl. J. (2001): Terapi for åben skærm. Interview med Eva Søndergaard i *Psykolog Nyt* 16. [5 sider]
- Clegg, J., Hollis, C., Mawhood, L. & Rutter, M. (2005). Developmental language disorders – follow-up in later adult life. Cognitive, language and psychosocial outcomes. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 46:2. (Pp. 128-149). [21 sider]
- Cohen, N. J. (2001). *Language impairment and psychopathology in infants, children and adolescents*. Sage: Thousand Oaks, CA kap 1-2 + 6 (66 sider)
- Ebbels, S. (2014). Introducing the SLI debate (Editorial). *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 49, nr. 4, 377-780 [4 sider]
- Fuchs, D. & Fuchs L. S., 2006, Introduction to response to intervention: what, why, and how valid is it? *Reading Research Quarterly*, 41, 93–99 [6 sider].
- Fung, S.-c. (2017). Canine-assisted reading programs for children with special educational needs: rationale and recommendations for the use of dogs in assisting learning. *Educational Review* 69(4): 435-450.
- Gooch, D., Thompson, P., Nash, H.M. Snowling, M.J. & Hulme, C. (2016). The development of executive function and language skills in the early school years. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 57:2, pp. 180–187 [7 sider]
- Conti-Ramsden, G., Mok, P., Pickles, A. & Durkin, K. (2013). Adolescents with a history of specific language impairment (SLI): Strengths and difficulties in social, emotional and behavioural functioning. *Research in Developmental Disabilities*, 34 (pp. 4161-4169). [9 sider]
- Grigorenko, E. (2009). Dynamic assessment and response to intervention: Two sides of one coin. *Journal of Learning Disabilities*, 42 (2), pp. 111-132. [21 sider] <http://ldx.sagepub.com/content/42/2/111.full.pdf+html>
- Hansson, N. & Joffe, V. (2007). The case for Dynamic Assessment in speech and language therapy. *Child Language Teaching and Therapy*, 23 (1), pp. 9-25. [16 sider]

http://empowerededucation.yolasite.com/resources/Young_Learners/collaboration.pdf

- Haywood, H. C. & Lidz, C. S. (2007). *Dynamic Assessment in practice: clinical and educational applications*. Cambridge University Press, NY. kapitel 9 [17 sider]
- Helland, W.A. Helland, T., Heimann, M. (2014). Language Profiles and Mental Health Problems in Children with Specific Language Impairment and Children With ADHD. *Journal of Attention Disorders*. Vol. 18(3) 226–235 [11 sider]
- Jensen de López, K., Sørensen, L.M. & Jensen Christina M. (2016). ADHD and Communication difficulties: a meta-analysis based on parental CCC reports. Poster præsenteret ved Forskningsseminar Børne- og Ungdomspsykiatri, den 16/3/16. [1 side]
- Kenyon, S.M.G., Palikara, O. & Lucas, R. M. (2018). Explaining reading comprehension in children with developmental language disorder: The Importance of elaborative inferencing. *Journal of Speech, Language, and Hearing Research*, 61, 2517–2531 [14 sider]
- Lockton, E, Adams, C. & Collins, A., (2016). Do children with social communication disorder have explicit knowledge of pragmatic rules they break? A comparison of conversational pragmatic ability and metapragmatic awareness. *International Journal of Communication Disorders* [10 sider]
- Melby-Lervåg, M., Redick, T.S. & Hulme, C. (2016). Working memory training does not improve performance on measures of intelligence or other measures of “Far Transfer”: Evidence from a meta-analytic review. *Perspectives on Psychological Science*, 11(4) 512–534. [22 sider]
- Minuchin, Patricia, Colapinto, Jorge og Minuchin, Salvador (2001): Udsatte familier i et ressourceperspektiv. Kbh. 2008. *Uddrag: Del 1* (85 sider)
- Nilsson, K.K. & Jensen de López, K. (2016), Theory of Mind in Children with Specific Language Impairment: A Systematic Review and Meta-analysis. *Child Development*, Vol. 87, 1, 143-153. [10 sider]
- Peña, E. & Gillam, R. (2000). Dynamic assessment of children referred for speech and language evaluations. I Lidz, C. S. & Elliot, J. (red.) *Dynamic assessment: prevailing models and applications*, vol. 6. Amsterdam: JAI/Elsevier Science, 543-75. [32 sider]
- Redmond, S. M. (2011). Peer Victimization among students with specific language impairment, attention-deficit/hyperactivity disorder, and typical development. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, vol. 42, 520-535. [10 sider]
- Reily, S., Bishop, V. M, Tomblin, B. (2014). Terminological debate over language impairment in children: forward movement and sticking points. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 48, nr. 4, 452-462 [11 sider]
- Ricketts, J (2011). Research Review: Reading comprehension in developmental disorders of language and communication. *Journal of Child Psychology and Psychiatry* 52(11), 1111–1123 [12 sider]

- Tager-Flusberg, H., Paul, R., & Lord, C. (2005). Language and communication in autism. In F. Volkmar, R. Paul, & A. Klin (Eds.), *Handbook on autism and pervasive developmental disorders* (3rd ed., pp. 335-364). New York: Wiley. [30 sider]
- Tzuriel, D. Isman, E. B. & Haywood, H. Effects on Teaching classification on classification, verbal conceptualization, and analogical reasoning in children with developmental language delays. *Journal of Cognitive Education and Psychology*, vol. 16(1), 107-122 [15 sider]

KUR-linjen Klinik for handicap- og rehabiliteringspsykologi (KHARE) **- herunder Center for menneske-dyr-psykologi (CHAP)**

Modultitel engelsk: Advanced Applied Psychology I
ECTS: 10 ECTS

Placering

1. Semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig:

Chalotte Glintborg (cgl@ikp.aau.dk)

Tia Hansen (tia@ikp.aau.dk)

Undervisere og seminarholdere:

Chalotte Glintborg, CG (cgl@ikp.aau.dk)

Tia Hansen, TH (tia@ikp.aau.dk)

Mette Kold, MK (mkoj@ikp.aau.dk)

Cecilie Thøgersen, CT (ceciliemst@ikp.aau.dk)

Aktuelle gæster, NN

Type og sprog

Undervisningen er på dansk, litteraturen på engelsk og dansk

Mål

Se fællesdelen

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Denne undervisning er forbeholdt studerende, der skal i praktik inden for rehabiliteringspsykologi (eller menneske-dyr-psykologi), idet den orienteres mod teamdannelse og udvikling af forståelser, færdigheder og kompetencer, som skal anvendes i praktikken på 8.semester. Vi forventer, at I deltager aktivt i kurser, praksis og udviklingsarbejde.

KHARE-studerende kan vælge mellem blok ABI (ekstra om hjerneskader) og blok CHAP (ekstra om menneske-dyr-psykologi) for en mindre del af deres pensum. De pensumdele, der omhandler inklusion, almen rehabilitering og terapiformer, er fælles for alle, og undervisningen er fælles.

Som studerende på denne linje bliver man bidragsyder til udviklingen af et stadig ret nyt felt i Danmark (rehabiliteringspsykologi og/eller menneske-dyr-psykologi). Der forventes derfor commitment til dette samt ansvarlighed over for klienter og samarbejdspartnere (praktiksteder), hvor feltet udvikler sig og interventioner afprøves.

Programmet kombinerer tematisk organiserede workshops på 7. og 8. semester med et klinisk forløb i praksis eller forskningspraktik, som fortrinsvis ligger på 8. semester.

Studerende fra KHARE 9. semester kan bidrage med erfaringer fra deres forløb og evt. guidning af 7. semester i bestemte temaer. Endvidere vil der som optakt til klinikforløbet på 8. semester blive planlagt et eller flere besøg i praksis (praktikstederne), nogle måske allerede i løbet af 7. semester.

Omfang og forventet arbejdsindsats

KHARE-linjen beskrevet i det følgende + KUR-fællesdelen beskrevet ovenfor = VAP-1 modulets 10 ECTS.

10 ECTS svarer til 270 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

KUR-KHARE

Aktivitet	Timer
18 forelæsninger (8 KUR-fælles + 10 KHARE) á 2 timer	36
Evalueringer	4
9 seminargange (0 KUR-fælles + 9 KHARE) á 2 timer	18
Læsning og forberedelse inklusive udarbejdelse af synopsis	211
Eksamen	1
I alt	270

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger på KHARE-linjen: 20 (10 x 2 lektioner)

Antal forelæsningshold på KHARE-linjen: 1

Antal seminartimer på KHARE-linjen: 18 (9 x 2 lektioner)

Antal seminarhold på KHARE-linjen: 1 hold

Deltagere:

1. semester studerende på kandidatuddannelsen i Psykologi, som er optaget på og vælger KHARE.

Deltagerforudsætninger:

Bestået bachelor i psykologi samt optagelse på KHARE.

Modulaktiviteter på linjen:

	Antal KT	Tema	Underviser
KHARE #1	4	Intro til KI Psy Rehab	CG & TH

KHARE #2	4	Intro til CHAP	TH & CG
KHARE #3	4	Anvendt mindfulness	MK
KHARE #4	4	KAT med voksne	CT
KHARE #5	4	Aktuel gæst #1	NN, CG & TH
KHARE#6	4	Sorg	CG
KHARE #7	4	Dyreassisteret psykoterapi	TH
KHARE #8	4	Aktuel gæst #2	NN, CG & TH
KHARE #9	6	Afslutning, where2go	CG & TH

Eksamen:

Se KUR fællesdel.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Under de enkelte workshops er pensum fra **blok ABI markeret med blå** og pensum fra **blok CHAP er markeret med grønt**. Umarkeret pensum er fælles.

1. Workshop: Intro til psykologisk rehabilitering

Workshop v/ Chalotte Glintborg & Tia Hansen

En stor del af befolkningen befinder sig i den situation, at en afgrænset problemstilling hindrer dem i at udnytte deres potentialer og måske ekskluderer dem fra arbejdsmarkedet eller andre dele af det sociale liv. Hvad har vi som psykologer at byde på, hvis vi vil identificere eller udvikle redskaber til at imødegå dette? Denne introducerende workshop rammesætter KHARE programmet og introducerer videre til feltet psykologiske rehabilitering og inkluderende psykologi – og dette særlige perspektiv på eksisterende psykologiske tilgange og metoder, primært fra kognitiv adfærdsterapi, tredjebølge kognitiv terapi og narrative teorier. Vi spørger pragmatisk og målrettet: Hvordan kan denne psykologiske teori, interventionsform, test eller bestræbelse anvendes inkluderende i forhold til målgruppen? Hvordan implementeres det i en rehabiliteringspraksis? Hvilke nye indsatser kan vi som psykologer levere eller udvikle til nytte for målgruppen? Workshoppen kommer også ind på evidensbaseret som redskab i udviklingsarbejde. Workshoppen består af 4 timer som start på de linjespecifikke workshops og følges op med 6 timer som afslutning.

Dag 1 (september): Introduktion til inkluderende psykologi, rehabiliteringspsykologi og KHARE-programmet. Eksempler på relevante cases, tilgange og forskning.

Dag 2 (december): Rekapitulering i lyset af de mellemliggende undervisningsmoduler. Optakt til forårets program.

Litteratur (60 + 40 sider):

- Andrews, E. E. & Dunn, R.A. (2019). Families and Disabilities. In L. A. Brenner, S. A. Reid-Arendt, T.R. Elliott, R.G. Frank. & B. Caplan, kap 12, p. 189-202. Handbook of Rehabilitation Psychology [13 sider]

- Hydén, L.C. (1997). Illness narratives. *Sociology of Health and Illness*, 19, 48-69. [21]
- Jørgensen, C. R. (2012). Perspektiver på socialt udsatte. *Psykolog Nyt*, 66(7), 12-17. [5 sider]. <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/17470.pdf>
- Klonoff, P. (2010) *Psychotherapy after Brain Injury principles and techniques*, New York: Guilford Press. kap 7 p. 150-171 [21 sider]
- Kreutzer, J.S., Marwitz, J.H., Hsu, N., Williams, K., & Riddick, A. (2007). Marital stability after brain injury: An investigation and analysis. *NeuroRehabilitation*, 22(1), 53–59. [7 sider]
- Salas, C.E. & Prigatano, G. P. (2018). From meaning to symptom reduction: Contemporary approaches to psychotherapy after traumatic brain injury. *Rec. Child. Neuropsychol* 13(2): 22-29. DOI: 10.5839/rcnp.2018.13.02.04. [8 sider]
- Domensino, A. F., Verberne, D., Prince, L., Fish, J., Winegardner, J., Bateman, A., Wilson, B., Ponds, R., & van Heugten, C. (2021). Client experiences with holistic neuropsychological rehabilitation: "It is an ongoing process". *Neuropsychological rehabilitation*, 1–23. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/09602011.2021.1976222>. [23 sider]
- Jacobsson, L. & Lexell, J. (2013). Life satisfaction 6-15 years after a traumatic brain injury. *J Rehabil Med*; 45: 1010–1015 [5 sider]
- Momsen, AM.H., Fox, J.C., Nielsen, C.V, Thuesen, J., & Maribo, T. (2022). Rehabilitation Research in Denmark Between 2001 and 2020: A Scoping Review. *Front. Rehabil. Sci.* 3:849216. DOI: 10.3389/fresc.2022.849216 [12 sider]

2. Workshop: Introduktion til menneske-dyr-psykologi

Workshop v/ Tia Hansen & Chalotte Glintborg

Idéen om, at dyr kan befordre menneskers trivsel, er gammel, men ikke specielt godt undersøgt. Den indledende workshop handler om feltets status i dag, og hvordan vi kommer videre.

Vores Center for Human Animal Psychology (CHAP) arbejder for at bringe områdets internationale viden i anvendelse i Danmark og selv producere ny viden med udgangspunkt i danske forhold, begge dele med henblik på at fremme og kvalificere dansk praksis på området. Her er psykologers bidrag vigtige. Studerende kan blive en del af dette arbejde, hvor jeres viden fra flere dele af studiet kommer i spil på nye måder. I introduceres til nogle interventioner, der kan udvikles på, og vi diskuterer, hvor jeres interesser ligger, og hvad vil være muligt for jer i praktikken.

Workshoppen består af 4 timer som start og følges op med 6 timer som afslutning af modulet.

Dag 1 (september): Introduktion til menneske-dyr-psykologi og hvordan dette kan følges i programmet, inkl. jeres muligheder for praktik. Eksempler på relevante cases, tilgange og forskning.

Dag 2 (december): Rekapitulering i lyset af de mellemliggende undervisningsmoduler. Optakt til forårets program.

Litteratur (25 + 17 sider):

- Hansen, T. G. B. (2018). Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis.* (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [21 sider]
- Hewson, C. (2014). Grief for pets – Part 1: Overview and some false assumptions. *Veterinary Nursing Journal*, 29(9), 302-305. <https://doi.org/10.1111/vnj.12175> [4 sider]
- Hansen, T. G. B. & Nielsen, L. M. (2018). Sorg efter tab af selskabsdyr. *Psyke & Logos*, 39(1), 127-143. [17 sider]

3. Workshop: Anvendt mindfulness

Workshop v/ Mette Kold

Workshoppen uddyber om mindfulness og relaterer til andre psykologiske metoder. Anvendelsesområder i psykologisk praksis fortsættes gennemgået, nu med fokus på bedring af fysiske tilstande. Overlap, synergi og modsætninger i forhold til andre psykologiske metoder reflekteres. Fortsat praktiske øvelser. Denne mindfulness-workshop er videregående ift. KUR-Fælles, og den muliggør indledning af en egen-praksis, som evt. kan fortsættes på 8. og 9. semester.

Litteratur: (49 + 10 sider)

- Garmon, B., Philbrick, J., Padrick, M., & Goodman, M. (2014). Mindfulness-Based Stress Reduction for chronic pain: A systematic review. *Journal of Pain Management*, 7(1), 23-36. [14 s]
- Gotink, R. A., Meijboom, R., Vernooij, M. W., Smits, M., & Hunink, M. G. M. (2016). 8-week Mindfulness Based Stress Reduction induces brain changes similar to traditional long-term meditation practice – A systematic review. *Brain and Cognition*, 108, 32–41. [9 sider] <https://doi.org/10.1016/j.bandc.2016.07.001>
- Crowe, M., Jordan, J., Burrell, B., Jones, V., Gillon, D., & Harris, S. (2016). Mindfulness-based stress reduction for long-term physical conditions: A systematic review. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 50(1), 21–32. <https://doi.org/10.1177/0004867415607984> [12 s]
- Terjestam, Y., Bengtsson, H., & Jansson, A. (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. <https://doi.org/10.1177/0143034316658321> [14 s]
- Bédard, M., Felteau, M., Marshall, S., Cullen, N., Gibbons, C., Dubois, S., Moustgaard, A. (2014). Mindfulness-Based Cognitive Therapy reduces symptoms of depression in people with a Traumatic Brain Injury: Results from a Randomized Controlled Trial. *Journal of Head Trauma Rehabilitation*, 29(4), E13–E22. <https://doi.org/10.1097/HTR.0b013e3182a615a0> [10 s]

Foreslået supplerende læsning:

- Resten af Segal et al. (2013); en del er pensum på 8. semester.

4. Workshop: Kognitiv adfærdsterapi til voksne

Workshop v/ Cecilie Thøgersen

Workshoppen giver en fortsat indføring i teori, grundbegreber og behandlingsteknikker, der indgår i kognitiv adfærdsterapi. Formen på workshoppen vil veksle mellem teori, øvelser og rollespil, hvor de studerende selv skal træne de præsenterede behandlingsteknikker og -modeller. De forskellige behandlingsteknikker vil også blive eksemplificeret ved problemstillinger og klientgrupper, man kan møde som klinisk psykolog. Der veksles mellem oplæg og praktiske øvelser, suppleret med dialog og små oplæg fra de studerende. Øvelserne har til formål at demonstrere, hvorledes kognitiv adfærdsterapi kan struktureres og varetages i forhold til de omtalte patientpopulationer.

Litteratur (170 + 45 sider):

- Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 3-4, 5-7 og 9-11; pp. 50-79, 80-141, 156-203 = 139 sider]
- Ruff, R. M. & Serena, C.K. (2014). *Effective psychotherapy for individuals with brain injury*. New York: The Guilford Press, kap 5, s. 54-80, kap 6, s 81-98, kap10 s. 149-170, Kap 11, s. 171-180 [76 sider]

Foreslået supplerende læsning:

- Grønlund, C. (2018). Acceptance and Commitment Therapy. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi – en introduktion i teori og praksis*. Aarhus Universitetsforlag. [23 s]

5. Workshop: Aktuel gæst

Workshop v/ Gæst, Charlotte Glintborg & Tia Hansen

Vi inviterer en aktuel gæst indenfor rehabiliteringspsykologi til at afholde et webinar og følger op med et diskussionsseminar ledet af en eller begge programledere.

Pensum: Intet

6. Workshop: Sorg og kronisk sygdom

Workshop v/ Charlotte Glintborg

Beskrivelse: Sorg forbindes typisk med, at man har mistet nogen ved et dødsfald. Sorg er ikke på samme måde anerkendt når det handler om sorg som følge af at blive ramt af alvorlig sygdom, eller leve med en kronisk lidelse. Når man rammes af sygdom, medfører dette tab på rigtig mange områder for både personen, der rammes, men i høj grad også for de pårørende. Vi kan her tale om en miskendt sorg, der risikerer at blive tabubelagt. Inden for forståelsen af sorgreaktioner er en af de nyere modeller tosporsmodellen (The Dual Process Model of Coping with Bereavement), der er udviklet af det hollandske forskerpar Stroebe & Shut (1999), som har forsket i sorgreaktioner i over 20 år. Modellen beskriver sorg som en dynamisk og kompleks proces, der er i konstant udvikling.

Forelæsningsens pensum (156 + 21 sider):

- Boss, P. (1999). *Ambiguous loss: Learning to Live with Unresolved Grief*. Harvard University Press. Kap 3+4 [32 sider]
- Doka, K. (2008). Disenfranchised grief in historical and cultural perspective. In Stroebe, Hansson, Schut and Strobe, *Handbook of bereavement research and practice- advances in theory and intervention*. (1. ed., pp. 223-236). American Psychological Association. University Press. [13 sider]
- Guldin, M. (2016) *Tab og sorg*. Kbh: Hans Reitzels Forlag. Kap 1-3, s. 23-106 [80 sider]
- Stroebe, M., & Shut, H. (1999). The dual process model of coping with bereavement: rationale and description. *Death Studies*, 23(3), 197-224. doi: 10.1080/074811899201046 [28 sider]
- Miller, T. A. K., Prout, M. F., Rourke, M., Lefkowitz, C., & Boyer, B. (2014). A therapist's guide to treating grief after the loss of a pet: A three-tier model. *Human-Animal Interaction Bulletin*, 2(1), 38-58. <https://www.apa-hai.org/haib/download-info/treating-grief-after-loss-of-a-pet/> [21 sider]

Foreslået supplerende læsning:

- Guldin, M. (2016) *Tab og sorg*. Kbh: Hans Reitzels Forlag. kap 18, s. 265-280

7. Workshop: Dyreassisteret psykoterapi

Workshop v/ Tia Hansen

Beskrivelse: Workshoppen introducerer konkrete måder at anskue psykoterapi med hund og hest, og de studerende inddrages i at applikere på målgrupper efter valg.

Forelæsningspensum (9 + 71 sider):

- Wharton, T., Whitworth, J., Macauley, E., & Malone, M. (2019). Pilot testing a manualized equine-facilitated cognitive processing therapy (EF-CPT) intervention for PTSD in veterans. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 42(3), 268-276. <https://doi.org/10.1037/prj0000359> [9 sider]
- Burgon, H., Gammage, D., & Hebden, J. (2018). Hoofbeats and heartbeats: equine-assisted therapy and learning with young people with psychosocial issues – theory and practice. *Journal of Social Work Practice*, 32(1), 3-16. <https://doi.org/10.1080/02650533.2017.1300878> [14 sider]
- Chandler, C. K. (2012). *Animal assisted therapy in counseling (2nd ed.)*. New York: Routledge/Taylor & Francis. [Uddrag: Kapitel 7 = 34 sider, samt fra kapitel 8 siderne 182-204; i alt 57 sider] [bogen fås i en nyere udgave, men denne er gratis tilgængelig via AUB, og det valgte uddrag er stadig aktuelt].

8. Workshop: Aktuel gæst

Workshop v/ Gæst, Tia Hansen & Chalotte Glintborg

Vi inviterer en aktuel gæst indenfor menneske-dyr-psykologi til at afholde et webinar og følger op med et diskussionsseminar ledet af en eller begge programledere.

Pensum: Intet

9. Workshop: Afrunding og optakt til næste semester

Workshop v/ Chalotte Glintborg & Tia Hansen

Beskrivelse og pensum: Se under de to intro-workshops.

Linjespecifik pensumliste for KHARE med blok ABI

Følgende udgør 594 sider. Dertil kommer 425 sider KUR-fælles, som er anført tidligere i semesterplanen.

Andrews, E. E. & Dunn, R.A. (2019). Families and Disabilities. In L. A. Brenner, S. A. Reid-Arendt, T.R. Elliott, R.G. Frank. & B. Caplan, kap 12, p. 189-202. *Handbook of Rehabilitation Psychology* [13 sider]

Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK: Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 3-4, 5-7 og 9-11; pp. 50-79, 80-141, 156-203, i alt 139 sider]

Bédard, M., Felteau, M., Marshall, S., Cullen, N., Gibbons, C., Dubois, S., Moustgaard, A. (2014). Mindfulness-Based Cognitive Therapy reduces symptoms of depression in people with a Traumatic Brain Injury: Results from a Randomized Controlled Trial. *Journal of Head Trauma Rehabilitation, 29(4), E13-22*. <https://doi.org/10.1097/HTR.0b013e3182a615a0> [10 s]

Boss, P. (1999). *Ambiguous loss: Learning to Live with Unresolved Grief*. Harvard University Press. Kap 3+4 [32 sider]

Crowe, M., Jordan, J., Burrell, B., Jones, V., Gillon, D., & Harris, S. (2016). Mindfulness-based stress reduction for long-term physical conditions: A systematic review. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry, 50(1), 21–32*. <https://doi.org/10.1177/0004867415607984> [12 s]

Doka, K. (2008). Disenfranchised grief in historical and cultural perspective. In Stroebe, Hansson, Schut and Strobe, *Handbook of bereavement research and practice- advances in theory and intervention*. (1. ed., pp. 223-236). American Psychological Association. University Press. [13 sider]

Domensino, A. F., Verberne, D., Prince, L., Fish, J., Winegardner, J., Bateman, A., Wilson, B., Ponds, R., & van Heugten, C. (2021). Client experiences with holistic neuropsychological rehabilitation: "It is an ongoing process". *Neuropsychological rehabilitation, 1–23*. Advance online publication. <https://doi.org/10.1080/09602011.2021.1976222>. [23 sider]

- Garmon, B., Philbrick, J., Padrick, M., & Goodman, M. (2014). Mindfulness-Based Stress Reduction for chronic pain: A systematic review. *Journal of Pain Management*, 7(1), 23-36. [14 s]
- Gotink, R. A., Meijboom, R., Vernooij, M. W., Smits, M., & Hunink, M. G. M. (2016). 8-week Mindfulness Based Stress Reduction induces brain changes similar to traditional long-term meditation practice – A systematic review. *Brain and Cognition*, 108, 32–41. <https://doi.org/10.1016/j.bandc.2016.07.001> [10 s]
- Guldin, M. (2016) *Tab og sorg*. Kbh: Hans Reitzels Forlag. Kap 1-3, s. 23-106 [80 sider]
- Hansen, T. G. B. (2018). Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis*. (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [21 sider]
- Hewson, C. (2014). Grief for pets – Part 1: Overview and some false assumptions. *Veterinary Nursing Journal*, 29(9), 302-305. <https://doi.org/10.1111/vnj.12175> [4 sider]
- Hydén, L.C. (1997). Illness narratives. *Sociology of Health and Illness*, 19, 48-69. [21]
- Jacobsson, L. & Lexell, J. (2013). Life satisfaction 6-15 years after a traumatic brain injury. *J Rehabil Med*; 45: 1010–1015 [5 sider]
- Jørgensen, C. R. (2012). Perspektiver på socialt udsatte. *Psykolog Nyt*, 66(7), 12-17. [5 sider]. <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/17470.pdf>
- Klonoff, P. (2010) *Psychotherapy after Brain Injury principles and techniques*, New York: Guilford Press. kap 7 p. 150-171 [21 sider]
- Kreutzer, J.S., Marwitz, J.H., Hsu, N., Williams, K., & Riddick, A. (2007). Marital stability after brain injury: An investigation and analysis. *NeuroRehabilitation*, 22(1), 53–59. [7 sider]
- Momsen, AM.H., Fox, J.C., Nielsen, C.V, Thuesen, J., & Maribo, T. (2022). *Rehabilitation Research in Denmark Between 2001 and 2020: A Scoping Review*. *Front. Rehabil. Sci.* 3:849216. DOI: 10.3389/fresc.2022.849216 [12 sider]
- Ruff, R. M. & Serena, C.K. (2014). Effective psychotherapy for individuals with brain injury. New York: The Guilford Press, kap 5, s. 54-80, kap 6, s 81-98, kap10 s. 149-170, Kap 11, s. 171-180 [76 sider]
- Salas, C.E. & Prigatano, G. P. (2018). From meaning to symptom reduction: Contemporary approaches to psychotherapy after traumatic brain injury. *Rec. Child. Neuropsychol* 13(2): 22-29. DOI: 10.5839/rcnp.2018.13.02.04. [8 sider]
- Stroebe, M., & Shut, H. (1999). The dual process model of coping with bereavement: rationale and description. *Death Studies*, 23(3), 197-224. doi: 10.1080/074811899201046 [28 sider]
- Terjestam, Y., Bengtsson, H., & Jansson, A. (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. <https://doi.org/10.1177/0143034316658321> [14 s]

Wharton, T., Whitworth, J., Macauley, E., & Malone, M. (2019). Pilot testing a manualized equine-facilitated cognitive processing therapy (EF-CPT) intervention for PTSD in veterans. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 42(3), 268-276. <https://doi.org/10.1037/prj0000359> [9 sider]

Linjespecifik pensumliste for KHARE med blok CHAP

Følgende udgør 594 sider. Dertil kommer 425 sider KUR-fælles, som er anført tidligere i semesterplanen.

Andrews, E. E. & Dunn, R.A. (2019). Families and Disabilities. In L. A. Brenner, S. A. Reid-Arendt, T.R. Elliott, R.G. Frank. & B. Caplan, kap 12, p. 189-202.

Handbook of Rehabilitation Psychology [13 sider]

Beck, J. S. (2013). *Kognitiv adfærdsterapi – Grundlag og perspektiver*. DK:

Akademisk Forlag. [uddrag: kap. 3-4, 5-7 og 9-11; pp. 50-79, 80-141, 156-203, i alt 139 sider]

Boss, P. (1999). *Ambiguous loss: Learning to Live with Unresolved Grief*. Harvard University Press. Kap 3+4 [32 sider]

Burgon, H., Gammage, D., & Hebden, J. (2018). Hoofbeats and heartbeats: equine-assisted therapy and learning with young people with psychosocial issues – theory and practice. *Journal of Social Work Practice*, 32(1), 3-16.

<https://doi.org/10.1080/02650533.2017.1300878> [14 sider]

Chandler, C. K. (2012). *Animal assisted therapy in counseling (2nd ed.)*. New York: Routledge/Taylor & Francis. [Uddrag: Kapitel 7 = 34 sider, samt fra kapitel 8 siderne 182-204; i alt 57 sider] [bogen fås i en nyere udgave, men denne er gratis tilgængelig via AUB, og det valgte uddrag er stadig aktuelt].

Crowe, M., Jordan, J., Burrell, B., Jones, V., Gillon, D., & Harris, S. (2016).

Mindfulness-based stress reduction for long-term physical conditions: A systematic review. *Australian & New Zealand Journal of Psychiatry*, 50(1), 21–32. <https://doi.org/10.1177/0004867415607984> [12 s]

Doka, K. (2008). Disenfranchised grief in historical and cultural perspective. In Stroebe, Hansson, Schut and Strobe, *Handbook of bereavement research and practice- advances in theory and intervention*. (1. ed., pp. 223-236). American Psychological Association. University Press. [13 sider]

Garmon, B., Philbrick, J., Padrick, M., & Goodman, M. (2014). Mindfulness-Based Stress Reduction for chronic pain: A systematic review. *Journal of Pain Management*, 7(1), 23-36. [14 s]

Gotink, R. A., Meijboom, R., Vernooij, M. W., Smits, M., & Hunink, M. G. M. (2016). 8-week Mindfulness Based Stress Reduction induces brain changes similar to traditional long-term meditation practice – A systematic review. *Brain and Cognition*, 108, 32–41. <https://doi.org/10.1016/j.bandc.2016.07.001> [10 s]

Guldin, M. (2016) *Tab og sorg*. Kbh: Hans Reitzels Forlag. Kap 1-3, s. 23-106 [80 sider]

- Hansen, T. G. B. (2018). Dyreassisteret rehabilitering. In C. Glintborg (Ed.), *Rehabiliteringspsykologi. En introduktion i teori og praksis.* (pp. 153-173). Danmark: Aarhus Universitetsforlag. [21 sider]
- Hansen, T. G. B. & Nielsen, L. M. (2018). Sorg efter tab af selskabsdyr. *Psyke & Logos*, 39(1), 127-143. [17 sider]
- Hewson, C. (2014). Grief for pets – Part 1: Overview and some false assumptions. *Veterinary Nursing Journal*, 29(9), 302-305. <https://doi.org/10.1111/vnj.12175> [4 sider]
- Hydén, L.C. (1997). Illness narratives. *Sociology of Health and Illness*, 19, 48-69. [21]
- Jørgensen, C. R. (2012). Perspektiver på socialt udsatte. *Psykolog Nyt*, 66(7), 12-17. [5 sider]. <http://infolink2003.elbo.dk/PsyNyt/Dokumenter/doc/17470.pdf>
- Klonoff, P. (2010) *Psychotherapy after Brain Injury principles and techniques*, New York: Guilford Press. kap 7 p. 150-171 [21 sider]
- Kreutzer, J.S., Marwitz, J.H., Hsu, N., Williams, K., & Riddick, A. (2007). Marital stability after brain injury: An investigation and analysis. *NeuroRehabilitation*, 22(1), 53–59. [7 sider]
- Miller, T. A. K., Prout, M. F., Rourke, M., Lefkowitz, C., & Boyer, B. (2014). A therapist's guide to treating grief after the loss of a pet: A three-tier model. *Human-Animal Interaction Bulletin*, 2(1), 38-58. <https://www.apa-hai.org/haib/download-info/treating-grief-after-loss-of-a-pet/> [21 sider]
- Ruff, R. M. & Serena, C.K. (2014). Effective psychotherapy for individuals with brain injury. New York: The Guilford Press, kap10 s. 149-170, Kap 11, s. 171-180 [32 sider]
- Salas, C.E. & Prigatano, G. P. (2018). From meaning to symptom reduction: Contemporary approaches to psychotherapy after traumatic brain injury. *Rec. Child. Neuropsychol* 13(2): 22-29. DOI: 10.5839/rcnp.2018.13.02.04. [8 sider]
- Stroebe, M., & Shut, H. (1999). The dual process model of coping with bereavement: rationale and description. *Death Studies*, 23(3), 197-224. doi: 10.1080/074811899201046 [28 sider]
- Terjestam, Y., Bengtsson, H., & Jansson, A. (2016). Cultivating awareness at school. Effects on effortful control, peer relations and well-being at school in grades 5, 7, and 8. *School Psychology International*, 37(5), 456–469. <https://doi.org/10.1177/0143034316658321> [14 s]
- Wharton, T., Whitworth, J., Macauley, E., & Malone, M. (2019). Pilot testing a manualized equine-facilitated cognitive processing therapy (EF-CPT) intervention for PTSD in veterans. *Psychiatric Rehabilitation Journal*, 42(3), 268-276. <https://doi.org/10.1037/prj0000359> [9 sider]

Cultural Psychology and Educational Practice (CPEP) programmer

Modultitel dansk: Videregående Anvendt Psykologi I version Cultural Psychology and Educational Practice

Modultitel engelsk: Advanced Applied Psychology 1 Version Cultural Psychology and Educational Practice

ECTS: 10 ECTS

Placering

1. Semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlige

Brady Wagoner, BW (wagoner@ikp.aau.dk)

Carolin Demuth, CD (cdemuth@ikp.aau.dk)

Thomas Szulevicz, TS (thoszu@ikp.aau.dk)

Paula Cavada-Hrepich, PC (pcavadah@ikp.aau.dk)

Sarah Kirkegaard Jensen, SK (sakije@ikp.aau.dk)

Undervisere

Bo Allesøe Christensen, BAC (boallesoe@ikp.aau.dk)

Carolin Demuth, CD (cdemuth@ikp.aau.dk)

Casper Feilberg, CF (feilberg@ikp.aau.dk)

Charlotte Ringsmose, CR (cvr@ikp.aau.dk)

Jaan Valsiner, JV (jvalsiner@ikp.aau.dk)

Kyoko Murakami, KM (kmurakami27@gmail.com)

Noomi Matthiesen, NM (noomi@ikp.aau.dk)

Paula Cavada-Hrepich, PC (pcavadah@ikp.aau.dk)

Thomas Szulevicz, TS (thoszu@ikp.aau.dk)

Wilma Walther-Hansen (WWH, wqwh@ikp.aau.dk)

Sarah Kirkegaard Jensen (sakije@ikp.aau.dk)

Seminarholdere

Hold CP

Brady Wagoner, BW (wagoner@ikp.aau.dk)

Carolin Demuth, CD (cdemuth@ikp.aau.dk)

Hold EP

Thomas Szulevicz, TS (thoszu@ikp.aau.dk)

Paula Cavada-Hrepich, PC (pcavadah@ikp.aau.dk)

Noomi Matthiesen, NM (noomi@ikp.aau.dk)

Sarah Kirkegaard Jensen, SKJ (sakije@ikp.aau.dk)

Type og sprog

Studiefagsmodul

Dansk og Engelsk

Mål

Viden om:

- og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning indenfor området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder indenfor disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier
- og forståelse af egne faglige kvalifikationer ift. problemfelter i området

Færdigheder:

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne anvende relevante metoder og redskaber til undersøgelse
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer:

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området
- at forbinde disciplinens anvendte psykologiske problemstillinger med almenpsykologiske teorier
- at skabe et overblik over egne faglige kvalifikationer i forhold til problemfelter inden for disciplinen med henblik på videre faglig kvalificering

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

CPEP er et hovedprogram, som består af de to underprogrammer Cultural Psychology og Educational Practice. Programmet forener kulturpsykologiske og pædagogisk-psykologiske perspektiver på psykologi og psykologisk praksis. Overordnet tager de to underprogrammer udgangspunkt i en fælles teoretisk referenceramme, som betoner kulturelle, normative, relationelle, sproglige, semiotiske, strukturelle og diskursive dimensioners betydning for forståelsen af psykologiske fænomener og psykologisk praksis.

På programmet arbejdes generelt med centrale aktuelle teorier af relevans for forståelsen af psykologiske fænomener. Der arbejdes ligeledes med centrale aktuelle teoriers relevans i forhold til psykologfaglig anvendelse. Generelt fokuseres der på programmet på forholdet mellem teori, psykologisk praksis og profession, og på hvordan disse kan informere og supplere hinanden.

7. semester på professionsprogrammerne VAP I består af

- 13 fælles forelæsninger som indeholder 25% af pensum
- 10 seminarer for CP-studerende
- 4 seminarer og 5 workshops for EP studerende.

The cultural psychology approach:

The module offers an introduction to some of the basic themes, theories, and concepts used by cultural psychologists. It aims at providing students with a thorough theoretical understanding of how culture (understood as the uniquely human capacity of meaning making) has an impact on any area of psychological phenomena, as well as their application to different social arenas. The course aims to offer the requisite theoretical and methodological tools for students to bring into their research projects and internships in later semesters.

The module comprises courses and exercises within the following areas:

- Intensive ways of observing everyday life situations
- Methodological training in the use of modern research methods in social science
- Ways of entering the field of research and social practices as a cultural psychologist
- Skills for analyzing various social settings and people's meaning making within them

Moreover, the students are invited to participate in the activities (e.g. international guest lectures) of the Centre for Cultural Psychology: <https://www.ccp.aau.dk/>

Tilgangen på EP:

Undervisningen på VAP I vil teoretisk introducere til den overordnede analytiske rammeforståelse på EP og i forhold til pædagogisk-psykologisk praksis.

Herudover vil undervisningen bredt introducere til PPR som arbejdsfelt med fokus på historiske, teoretiske og metodiske problemstillinger.

Endeligt vil undervisningen belyse i seminarer forskellige tematikker af relevans for arbejdet i PPR.

I en del af de planlagte workshops inviteres PPR-psykologer ind i undervisningen, og på den måde kobles specifikt til PPR-praksis.

Omfang og forventet arbejdsindsats

Forventninger om den konkrete udmøntning af modulets ECTS-belastning, hvilket omfatter antallet af konfrontationstimer, øvelsesarbejde, tid til forberedelse, med videre.

CP

Aktivitet	Timer
13 forelæsninger à 2 timer (fælles CP & EP)	26
Evalueringer	4
10 seminargange à 2 timer	20
2 workshops à 4 timer	8
Læsning og forberedelse inklusive udarbejdelse af synopsis	200
Eksamen	1

NB: lektioner tælles som timer.

EP

Aktivitet	Timer
13 forelæsninger à 2 timer (fælles CP & EP)	26
4 workshops à hhv. 6 timer 1 workshops à hhv. 3 timer	27
4 seminarer à 4 timer	16
Evalueringer (midtvej-slut)	2
Læsning og forberedelse inklusive udarbejdelse af synopsis	190
Eksamen	1

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 13

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 4

Antal seminarhold: 1

Deltagere

Studerende på kandidatuddannelsen der er optaget på professionsprogrammet Cultural Psychology and Educational Practice (CPEP).

CPEP * Fælles forelæsninger for alle CP og EP

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

FÆLLES FORELÆSNINGER

Aktivitet (gerne én per uge)	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder	Litteratur
BIDRAG TIL SAP				
SAP Forelæsning	2 x 45 min.	Cultural psychology: what it is, what it can do, and what is innovative in it?	<i>Jaan Valsiner</i>	Valsiner, J. (2012) Valsiner, J. (2014)
SAP Forelæsning	2 x 45 min.	Discursive approaches and Cultural Psychology	<i>Carolin Demuth</i>	Brockmeier, J. (2012) Harré, R. (2012) Shotter, J. (2008)
SAP Forelæsning	2 x 45 min.	At arbejde pædagogisk-psykologisk	<i>Thomas Szulevicz</i>	Hamre et al. (2018) Farrell, P. (2009) Szulevicz, T (2019)
SAP Forelæsning	2 x 45 min.	Kulturpsykologisk forståelse af pædagogisk psykologi	<i>Paula Cavada-Hrepich</i>	Hundeide, K. (2005). Holland D. & Lave J. (2019)
1. Forelæsning	2 x 45 min.	The diversity of knowledge, social representations and science communication	<i>Brady Wagoner</i>	Bucchi (2008) Farr (1993) Minor (1956) Wagoner (2017)
2. Forelæsning	2 x 45 min.	Introduktion til PPR: Hvad er PPR overhovedet for noget?	<i>Thomas Szulevicz</i>	Ashton, R., & Roberts, E. (2006). Alexander (2018) Farrell, P. (2010). Nolan, A., & Moreland, N. (2014).
3. Forelæsning	2 x 45 min.	Experiencing change - Ruptures, transitions, and loss	<i>Sarah Awad</i>	Zittoun et al. (2013) Awad, S. H. (in press) Boss, P. (2007)

4. Forelæsning	2 x 45 min.	Children's perspectives from a sociocultural psychological approach to children's development and learning	<i>Paula Cavada-Hrepich</i>	Woodhead, M., & Faulkner, D. (2008). Sommer, D., Samuelsson, I., & Hundeide, K. (2010)
5. Forelæsning	2 x 45 min.	Communicative genres in early childhood socialization	<i>Carolin Demuth</i>	Demuth (2013) Demuth (2021) Wertsch (1991)
6. Forelæsning	2 x 45 min.	Dynamics of mutual trust in society: The case of parental collaboration in early childhood education	<i>Paula Cavada-Hrepich & Noomi Matthiesen</i>	Marková, I., Linell, P., & Gillespie, A. (2008). Matthiesen, N., Tanggaard, L. & Cavada-Hrepich, P. (2022) Zittoun, T. (2014).
7. Forelæsning	2 x 45 min.	Cultural psychology of semiotic dynamics and its critique	<i>Jaan Valsiner</i>	Valsiner (2012)
8. Forelæsning	2 x 45 min.	Det fortolkende blik – professionel undersøgelse af børn og skolebørn med fokus på metodologiske overvejelser, kvalitative tilgange og kombinationen med medicinske forståelser og kvantitative mål	<i>Casper Feilberg</i>	Maul & Feilberg (2019) Feilberg, C. (2019).
9. Forelæsning	2 x 45 min.	Positioning Theory	<i>Bo Allesøe Christensen</i>	Harré & Van Langenhove, L. (1998) Harré, & Moghaddam (2003)

Eksamen

Synopsiseksamen. Se vigtige datoer i Moodle og formalia vedr. prøver.

En intern mundtlig prøve i Videregående anvendt psykologi I (VAP I) på baggrund af synopsis. Prøven er individuel. Den studerende afprøves i det valgte kursus. Prøven er en synopsis prøve. En synopsis er en kort, fokuseret akademisk tekst, der opridser en problemstilling og en analyse af den som forberedelse til en efterfølgende faglig drøftelse. Ved den mundtlige eksamen holder den/de studerende et oplæg i maksimalt 5 minutter. Den efterfølgende diskussion tager udgangspunkt i det skriftlige arbejde. Eksaminator inddrager også pensummateriale, som ikke har været berørt i synopsis. Synopsis udarbejdes i relation til pensum. Pensumramme: 1000 sider obligatorisk litteratur inden for den valgte disciplin. Synopsis med sidetal: 1-3 sider og normeret prøvetid på 30 minutter. Bedømmelsesform: Ved bedømmelsen gives der karakter efter 7-trinsskalaen. Der gives karakter på baggrund af den samlede præstation.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

FÆLLES FORELÆSNING:

SAP forelæsning: Cultural psychology: what it is, what it can do, and what is innovative in it?

2 timer v/ Jaan Valsiner

General overview of how cultural psychology emerged: 19th century Völkerpsychologie and 20th century move into social and developmental perspectives after cultural-historical psychology. Current directions (short overview): Dialogical Self, Social Representations, Interdependent Self. Russian and Danish Activity theories, Semiotic Dynamics. Links with Education and Medicine, Occupational and Health psychologies.

Forelæsningspensum CP:

- Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. (22s)
- Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. (28s)

Forelæsningspensum EP:

- Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. (22s)
- Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. (28s)

SAP forelæsning: Discursive and Narrative Psychology

2 timer v/ Carolin Demuth

This lecture addresses how discursive and narrative psychology contribute to the field of Cultural Psychology. We will particularly look at the discursive construction and storied nature of the mind to understand the dialogical interplay of the person and society.

Forelæsningspensum CP:

- Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. (18s)
- Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 191-206, New York: Oxford University Press. (17s)
- Shotter, J. (2008). *Conversational Realities Revisited: Life, Language, Body and World*. Ohio: Taos Institute Publications, Chapter 1-3 (pp. 14-70) (56s)

Forelæsningens pensum EP:

- Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. (18s)
- Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 191-206, New York: Oxford University Press. (17s)

Supplerende:

- Shotter, J. (2008). *Conversational Realities Revisited: Life, Language, Body and World*. Ohio: Taos Institute Publications, Chapter 1-3 (pp. 14-70) (56s)

SAP forelæsning: At arbejde pædagogisk-psykologisk

2 timer v/ Thomas Szulevicz

Over de seneste årtier er der sket en række betydelige forandringer inden for dagtilbuds- og skoleområdet (eksempelvis ny inklusionslovgivning og ny skolereform), som har stillet nye typer af krav til den pædagogisk-psykologiske rådgivning. Disse forandringer har fordret, at den pædagogiske psykologi har skullet følge med og tilpasse fagligheden og rådgivningen til de nye forhold. Men forandringerne og kravene om forandringer kalder også på kritisk refleksion i forhold til, hvad det faktisk indebærer at arbejde pædagogisk-psykologisk. Denne forelæsning tager udgangspunkt i nogle af de aktuelle forandringer omkring pædagogisk-psykologisk praksis, og diskuterer bl.a. spørgsmålene: Hvad vil det sige at arbejde pædagogisk-psykologisk? Trækkes der på bestemte teorier og metoder? Hvori består det pædagogiske i den pædagogiske psykologi, og hvilke problemstillinger og dilemmaer konfronteres man ofte med som pædagogisk psykolog?

Forelæsningens pensum CP:

- Hamre, B.F., Hedegaard-Sørensen, L. & Langager, S. (2018). Between psychopathology and inclusion: the challenging collaboration between educational psychologists and child psychiatrists. *International Journal of Inclusive Education*, 22(6), 655-670. [6].
<https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1395088> (16 sider)
- Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85. <http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf> (11 sider)
- Szulevicz, T. (2019). PPR og de normative forudsætninger. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*. Vol. 56 (5/6) 114-125 (11 sider)

Forelæsningens pensum EP:

- Hamre, B.F., Hedegaard-Sørensen, L. & Langager, S. (2018). Between psychopathology and inclusion: the challenging collaboration between educational psychologists and child psychiatrists. *International Journal of Inclusive Education*, 22(6), 655-670.
<https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1395088> (16 sider)

- Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85. <http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf> (11 sider)
- Szulevicz, T. (2019). PPR og de normative forudsætninger. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*. Vol. 56 (5/6) 114-125 (11 sider)

SAP forelæsning: Kulturpsykologisk forståelse af pædagogisk psykologi 2 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

En kulturpsykologisk tilgang til pædagogisk arbejde indebærer et fokus på nogle bestemte diskussioner som: 1. Vigtigheden af et første personperspektiv og det kulturelle element i dette, 2. Det enkelte menneske som socialt orienteret og nødvendigheden af et samarbejde i pædagogisk arbejde, 3. Det problematiske i at skelne skarpt mellem person og kontekst, når man skal indkredse udfordringerne i det pædagogiske arbejde, 4. Anerkendelse af forskellige analytiske niveauer og deres sammenhæng, og 5. Betydningen af tid som ramme, gennem hvilken mennesker, grupper og institutioner orienterer sig. I undervisningen vil dette blive eksemplificeret med cases fra praksis.

Forelæsningens pensum CP:

- Hundeide, K (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (20 sider)
- Holland D. &, Lave J. (2019) Social Practice Theory and the Historical Production of Persons. In Edwards A., Fler M., Bøttcher L. (Eds) *Cultural-Historical Approaches to Studying Learning and Development. Perspectives in Cultural-Historical Research*, pp.235-248. Springer, Singapore. DOI https://doi.org/10.1007/978-981-13-6826-4_15 (13 sider)

Forelæsningens pensum EP:

- Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (20 sider)
- Holland D. &, Lave J. (2019) Social Practice Theory and the Historical Production of Persons. In Edwards A., Fler M., Bøttcher L. (Eds) *Cultural-Historical Approaches to Studying Learning and Development. Perspectives in Cultural-Historical Research*, pp.235-248. Springer, Singapore. DOI https://doi.org/10.1007/978-981-13-6826-4_15 (13 sider)

1. Forelæsning: The diversity of knowledge, social representations and science communication

2 timer v/ Brady Wagoner

This lecture outlines the theory of social representations and in so doing analyses the broader issue of exploring different knowledge systems and interaction between them, in particular that of common sense versus scientific thinking. Furthermore, it highlights concrete strategies of and perspectives on communicating scientific ideas to the public, as a case of transmission and transmission of ideas between knowledge systems.

Forelæsningens pensum CP:

- Bucchi, M. (2008). Of deficits, deviations and dialogues: Theories of public communication of science. In M. Bucchi & B. Trench (eds.), *Handbook of Public Communication of Science and Technology* (pp. 57-76). Routledge. (19s)
- Farr, R.M. (1993). Common sense, science and social representations. *Public Understanding of Science*, 189-204. (15s)
- Minor, H. (1956). The body ritual among the Nacirema. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507. (5s)
- Wagoner, B. (2017). *The Constructive Mind: Frederic Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. Chapters 3 (access online at AUB) (30s)

Forelæsningens pensum EP:

- Farr, R.M. (1993). Common sense, science and social representations. *Public Understanding of Science*, 189-204. (15s)

Supplerende:

- Bucchi, M. (2008). Of deficits, deviations and dialogues: Theories of public communication of science. In M. Bucchi & B. Trench (eds.), *Handbook of Public Communication of Science and Technology* (pp. 57-76). Routledge. (19s)
- Minor, H. (1956). The body ritual among the Nacirema. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507. (5s)
- Wagoner, B. (2017). *The Constructive Mind: Frederic Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. Chapters 3 (access online at AUB) (30s) S

2. Forelæsning: Introduktion til PPR: Hvad er PPR overhovedet for noget?

2 timer v/ Thomas Szulevicz

I denne forelæsning introduceres bredt og historisk til PPR. Der trækkes tråde til aktuelle arbejdsformer, problemstillinger, muligheder og udfordringer.

Forelæsningens pensum CP:

- Alexander, P. A. (2018). Past as prologue: Educational psychology's legacy and progeny. *Journal of Educational Psychology*, 110(2), 147–162. <https://doi.org/10.1037/edu0000200>
- Ashton, R., & Roberts, E. (2006). What is Valuable and Unique about the Educational Psychologist? *Educational Psychology in Practice*, 22(2), 111–123. <https://doi.org/10.1080/02667360600668204> (12 sider)

Supplerende:

- Farrell, P. (2010). School psychology: Learning lessons from history and moving forward. *School Psychology International*, 31(6), 581–598. <https://doi.org/10.1177/0143034310386533> (17 sider)
- Nolan, A., & Moreland, N. (2014). The process of psychological consultation. *Educational Psychology in Practice*, 30(1), 63–77. <https://doi.org/10.1080/02667363.2013.873019> (14 sider)

Forelæsningens pensum EP:

- Alexander, P. A. (2018). Past as prologue: Educational psychology's legacy and progeny. *Journal of Educational Psychology*, 110(2), 147–162. <https://doi.org/10.1037/edu0000200>
- Ashton, R., & Roberts, E. (2006). What is Valuable and Unique about the Educational Psychologist? *Educational Psychology in Practice*, 22(2), 111–123. <https://doi.org/10.1080/02667360600668204> (12 sider)
- Farrell, P. (2010). School psychology: Learning lessons from history and moving forward. *School Psychology International*, 31(6), 581–598. <https://doi.org/10.1177/0143034310386533> (17 sider)

Supplerende:

- Nolan, A., & Moreland, N. (2014). The process of psychological consultation. *Educational Psychology in Practice*, 30(1), 63–77. <https://doi.org/10.1080/02667363.2013.873019> (14 sider)

3. Forelæsning: Experiencing change - Ruptures, transitions, and loss 2 timer v/ Sarah Awad

In this lecture we discuss from a sociocultural and life course psychology approach how individuals experience life changing experiences. The focus will be on the interrelations between individual and social changes, exploring how do we make meaning of personal and social ruptures and transition in a constantly changing environment.

Forelæsningens pensum CP:

- Zittoun, T., Valsiner, J., Salgado, J., Gonçalves, M. M., Vedeler, D., & Ferring, D. (2013). *Human development in the life course: Melodies of living*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. (p. 261-284) (23s).

- Awad, S. H. (in press). Experiencing change: Rhythms of everyday life between continuities and change. *Qualitative Studies*. (33s)
- Boss, P. (2007). Ambiguous loss theory: Challenges for scholars and practitioners. *Family relations*, 56(2), 105-110. (7s)

Forelæsningens pensum EP:

Zittoun, T., Valsiner, J., Salgado, J., Gonçalves, M. M., Vedeler, D., & Ferring, D. (2013). *Human development in the life course: Melodies of living*. Cambridge, United Kingdom: Cambridge University Press. (p. 261-284) (23s).

4. Forelæsning: Children's perspectives from a sociocultural psychological approach to children's development and learning

2 timer v/ Paula Cavada-Hrepich

This lecture is focused on the understanding of children's perspective when studying their developmental and learning processes. From a sociocultural perspective this requires to explore also other theoretical concepts such as agency, motives, leading activities and institutional practices.

Forelæsningens pensum CP:

- Woodhead, M., & Faulkner, D. (2008). Subjects, objects or participants? Dilemmas of psychological research with children. In P. Christensen & A. James (Eds.), *Research with children: Perspectives and practices* (pp. 10–39). Routledge/Taylor & Francis Group.(20 sider)
- Sommer, D., Samuelsson, I. P., & Hundeide, K. (2010). Introduction: Child perspectives and children's perspectives–The Scandinavian context. In *Child Perspectives and Children's Perspectives in Theory and Practice* (pp. 1-23). Springer, Dordrecht. (22 sider)

Forelæsningens pensum EP:

- Woodhead, M., & Faulkner, D. (2008). Subjects, objects or participants? Dilemmas of psychological research with children. In P. Christensen & A. James (Eds.), *Research with children: Perspectives and practices* (pp. 10–39). Routledge/Taylor & Francis Group.(20 sider)
- Sommer, D., Samuelsson, I. P., & Hundeide, K. (2010). Introduction: Child perspectives and children's perspectives–The Scandinavian context. In *Child Perspectives and Children's Perspectives in Theory and Practice* (pp. 1-23). Springer, Dordrecht. (22 sider)

5. Forelæsning: The cultural organization of social interaction with children

2 timer v/ Carolin Demuth

This lecture addresses the cultural organization of social interaction with children. We will discuss examples from current research to demonstrate how language together with embodied interactional resources are deployed to socialize children

towards a culturally appropriate conduct. We will also address in more general terms the dialogical nature of mind, languaging and society.

Forelæsningens pensum CP:

- Demuth, C. (2013). Socializing infants towards a cultural understanding of expressing negative affect: A Bakhtinian informed discursive psychology approach. *Mind, Culture, and Activity*. 20(1), 39-61 (21 s)
- Demuth, C. (2021). Managing Accountability of Children's Bodily Conduct: Embodied Discursive Practices in Preschool. In: Sally Wiggins & Karin Osvaldsson Cromdal (eds). *Discursive psychology and embodiment: Beyond subject-object binaries*. Pp. 81-111, Palgrave Macmillan (30 s)
- Wertsch, J. (1991). *Voices of the Mind. A Sociocultural Approach to Mediated Action*. Chapters 3-4, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press (46s)

Forelæsningens pensum EP:

- Demuth, C. (2021). Managing Accountability of Children's Bodily Conduct: Embodied Discursive Practices in Preschool. In: Sally Wiggins & Karin Osvaldsson Cromdal (eds). *Discursive psychology and embodiment: Beyond subject-object binaries*. Pp. 81-111, Palgrave Macmillan (30s)

Supplerende:

- Demuth, C. (2013). Socializing infants towards a cultural understanding of expressing negative affect: A Bakhtinian informed discursive psychology approach. *Mind, Culture, and Activity*. 20(1), 39-61 (21 s)
- Wertsch, J. (1991). *Voices of the Mind. A Sociocultural Approach to Mediated Action*. Chapters 3-4, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press (46s)

6. Forelæsning: Dynamics of mutual trust in society: The case of parental collaboration in early child-hood education

2 timer v/ Paula Cavada-Hrepich & Noomi Matthiessen

The ever-expanding information flow in modern society increases people's risk awareness. As a result, the notion of trust becomes a fundamental mean in our everyday lives. This lecture aims to unravel the complex nature of trust by inquiring how do we create the meaning of trust in everyday life. For this purpose, there will be first discussed the relevance, forms and developments of the concept of trust. In the second part, a conceptual framework of the dynamics of trust between parents and professionals in early childhood education and care will be presented.

Forelæsningens pensum CP:

- Zittoun, T. (2014). Trusting for learning. In P. Linell & I. Marková (Eds.), *Dialogical approaches to trust in communication* (pp. 125–151). Charlotte, NC: Information Age. (26 sider)
- Marková, I., Linell, P., & Gillespie, A. (2008). Trust and distrust in society. In I. Marková & A. Gillespie (Eds.), *Trust*

and distrust: Sociocultural perspectives (pp. 3-27). Greenwich, CT, USA: Information Age Publishing. (24 sider)

Supplerende:

- Matthiesen, N. C. L., Tanggaard, L., & Cavada-Hrepich, P. (2022). The Trust Imperative: Conceptualizing the Dynamics of Trust and Distrust in Parent-Professional Collaboration. *Educational Theory*. (20 sider)

Forelæsningens pensum EP:

- Matthiesen, N. C. L., Tanggaard, L., & Cavada-Hrepich, P. (2022). The Trust Imperative: Conceptualizing the Dynamics of Trust and Distrust in Parent-Professional Collaboration. *Educational Theory*. (20 sider)
- Zittoun, T. (2014). Trusting for learning. In P. Linell & I. Marková (Eds.), *Dialogical approaches to trust in communication* (pp. 125– 151). Charlotte, NC: Information Age. (26 sider)

Supplerende:

- Marková, I., Linell, P., & Gillespie, A. (2008). Trust and distrust in society. In I. Marková & A. Gillespie (Eds.), *Trust and distrust: Sociocultural perspectives* (pp. 3-27). Greenwich, CT, USA: Information Age Publishing. (24 sider)

7. Forelæsning: Cultural Psychology of Semiotic Dynamics and its critique
2 timer v/ Jaan Valsiner

Overview of Valsiner's Cultural Psychology of Semiotic Dynamics. Roots: Vygotsky on affective synthesis, C. S. Peirce's semiotics, Henri Bergson's irreversible time perspective. Basic concepts: dynamic hierarchy of signs, Schematic and Pleromatic signs. Dynamics of the sublime, sensual, aesthetic. Unity of construction and destruction in society. What is missing in Valsiner's theory?

Forelæsningens pensum CP:

- Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. (22s)

Forelæsningens pensum EP:

- Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. (22s)

8. Forelæsning: Det fortolkende blik – professionel undersøgelse af børn og skolebørn med fokus på metodologiske overvejelser, kvalitative tilgange og kombinationen med medicinske forståelser og kvantitative mål
2 timer v/ Casper Feilberg

Ved at trække på eksempler på udredning af et barn og unge, diskuteres den pædagogiske psykologs særlige bidrag til processen i form af bl.a. observationer og

beskrivelse af anamnese, helhedsfortolkning samt kritisk-forstående perspektiver på diagnoser. I forlængelse af eksistentiel fænomenologi kan denne tilgang på et metodologisk plan forstås som en forstående undersøgelsestilgang, som kan inddrage andres resultater fra både kvalitative tilgange samt tekniske undersøgelsestilgange såsom standardiserede tests. Den forstående undersøgelsestilgang udmærker sig imidlertid ved at være bærende fra start og til slut, og denne erkendelsesproces kulminerer med en helhedsfortolkning af sagens samlede omstændigheder. Sans for barnets oplevelsesverden, teoretisk og metodisk refleksion, samt selvrefleksion, fremhæves som centrale træk ved den pædagogiske psykologs habitus.

Forelæsningens pensum CP:

- Maul J. & Feilberg, C. (2019). Det fortolkende blik – psykomotoriske vanskeligheder, diagnoser og pædagogisk-psykologisk rådgivning. Aalborg Universitetsforlag. (23 sider)

Supplerende:

- Feilberg, C. (2019). Metodologisk refleksion: ved kvalitative iagttagelser og undersøgelser. I C. Feilberg, & J. Maul (red.), *Kvalitative iagttagelser: at forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag* (s. 65-105). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. Skriftserie om eksistentiel fænomenologi. (35 sider)

Forelæsningens pensum EP:

- Maul J. & Feilberg, C. (2019). Det fortolkende blik – psykomotoriske vanskeligheder, diagnoser og pædagogisk-psykologisk rådgivning. Aalborg Universitetsforlag. (23 sider)

Supplerende:

- Feilberg, C. (2019). Metodologisk refleksion: ved kvalitative iagttagelser og undersøgelser. I C. Feilberg, & J. Maul (red.), *Kvalitative iagttagelser: at forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag* (s. 65-105). Aalborg: Aalborg Universitetsforlag. Skriftserie om eksistentiel fænomenologi. (35 sider)

9. Forelæsning: Positioning Theory

Workshop 2 timer v/ Bo Allesøe Christensen

In this introduction we will focus on positioning theory as presented by Rom Harré and colleagues. The students will be introduced to central concepts like position, narrative and act, as well as the general discursive psychological frame behind it. The lecture will end with a small assignment to be made and discussed.

Forelæsningens pensum CP:

- Harré, R. Van Langenhove, L. (1998). Positioning theory. Moral contexts of intentional action. Blackwell. Pp. 1-31; 116-126 [41 sider]
- Harré, R. Moghaddam, F. (2003) The Self and Others. Positioning individuals and Groups in Personal, Political and Cultural Contexts. Praeger. London. Pp. 1-13; 85-99 [27 sider]

Forelæsningens pensum EP:

- Harré, R. Moghaddam, F. (2003) *The Self and Others. Positioning individuals and Groups in Personal, Political and Cultural Contexts.* Praeger. London. Pp. 1-13; 85-99 (27s) SUPPLERENDE

Supplerende:

- Harré, R. Van Langenhove, L. (1998). *Positioning theory. Moral contexts of intentional action.* Blackwell. Pp. 1-31; 116-126 (41s)

CPEP * Cultural psychology – seminarer og workshops

Seminarer og workshops, som i udgangspunktet er rettet imod studerende på CP

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder	Litteratur
1. Seminar	4 x 45 min.	1) Introduction and historical background 2) Cultural Psychology of Semiotic Mediation	<i>Brady Wagoner Carolin Demuth</i>	Cole (1996) ch 1 Valsiner (2007)
2. Seminar	4 x 45 min.	1) Anthropological roots of cultural psychology 2) Symbolic Action Theory	<i>Brady Wagoner Carolin Demuth</i>	Shweder (1991) Boesch (1997) Boesch (2012)
3. Seminar	4 x 45 min.	1) Social Representations 2) Positioning Theory: Moral Dimensions of Socio-Cultural Psychology	<i>Brady Wagoner Carolin Demuth Bo Christensen</i>	Markova (2012) Duveen (1997) Harré (2012)
4. Seminar	4 x 45 min.	Bakhtinian informed Approaches/Dialogicality	<i>Brady Wagoner Carolin Demuth</i>	Wertsch (1991)
5. Seminar	4 x 45 min.	Narrative Cultural Psychology	<i>Brady Wagoner Carolin Demuth</i>	Bruner (1990) Brockmeier (2012)
6. Seminar	4 x 45 min.	Enactivism	<i>Brady Wagoner Carolin Demuth</i>	Baerveldt & Verheggen (2012)
Workshop 1	6 x 45	Meeting Prof. Tatsuya Sato and students from Ritsumeikan University, Japan	<i>Brady Wagoner Carolin Demuth</i>	xxxxx
Workshop 2	4x 45 min.	Cultural Psychology in Action! How to apply Cultural Psychology.	<i>Kyoko Murakami Carolin Demuth</i>	

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Seminar:

4 timer v/ *Brady Wagoner, Carolin Demuth*

Readings:

- Cole, M. (1996). *Cultural Psychology: A Once and Future Discipline*. Cambridge, MA: Harvard (chapter 1). (37s)
- Valsiner, J. (2007). *Culture in Minds and Societies: Foundations of Cultural Psychology*. Springer. Chapters 1. (56)

2. Seminar:

4 timer v/ Brady Wagoner, Carolin Demuth

Readings:

- Shweder, R. (1991). *Thinking through Culture: Expeditions in Cultural Psychology*. Cambridge, MA: Harvard. (Chapter 2) (37s) 79
- Boesch, E. (2012). Culture: Result and Condition of Action. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 347-356, New York: Oxford University Press. (10s)
- Boesch, E. (1997). The sound of a violin. In M. Cole (ed.), *Mind, Culture and Activity* (pp. 164-184). Cambridge University Press. (20s)

3. Seminar:

4 timer v/ Brady Wagoner, Carolin Demuth

Readings:

- Markova, I. (2012). Social Representation as an Anthropology of Culture. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture & Psychology* (pp. 487-509). Oxford: Oxford University Press. (22s)
- Duveen, G. (1997). Psychological development as a social process. In L. Smith, J. Dockrell and P. Tomlinson (eds.), *Piaget, Vygotsky and Beyond* (pp. 67-90). London: Routledge. (23s)
- Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 191-206, New York: Oxford University Press. (17s)
- <https://www.youtube.com/watch?v=CxmHTk7aYto>

4. Seminar: Bakhtinian informed Approaches/Dialogicality

4 timer v/ Brady Wagoner, Carolin Demuth

Readings:

- Wertsch, J. (1991). *Voices of the Mind. A Sociocultural Approach to Mediated Action*. Chapters 1-4, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press (92s)

5. Seminar: Narrative Cultural Psychology

4 timer v/ Brady Wagoner, Carolin Demuth

Readings:

- Bruner, J. (1991). *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard (138s)
- Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. (18s) <https://www.aup.edu/news-events/news/2021-11-29/professor-jens-brockmeier-honored-cultural-psychology-prize>

6. Seminar: Enactivism

4 timer v/ Brady Wagoner, Carolin Demuth

Readings:

- Baerveldt, C. & Verheggen, Th. (2012). Enactivism. In Jaan Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology*, pp. 165-190 (chap. 8). Oxford: Oxford University Press (24s)

1. Workshop: Meet Prof. Tatsuya Sato and students from Ritsumeikan University, Japan

6 timer v/ Brady Wagoner, Carolin Demuth

(more details will follow)

2. Workshop: Cultural Psychology in Action! How to apply Cultural Psychology

4 timer v/ Kyoko Murakami, Carolin Demuth

This is a research workshop geared toward MA students, who wish to undertake research projects with the cultural psychology as the theoretical framework. The workshop starts with a brief outline of key principles of cultural psychology by students, followed by a student-led discussion in brainstorming their research ideas, its rationale and aims. We will work in small groups in common themes and concepts in cultural psychology. The workshop will end with poster presentations of their research proposals.

This workshop is ideal for students who are preparing for UG final year or MA dissertation research.

Part 1: Introduction of the participants (30 mins)

Outlining of cultural psychology - its transformative possibilities for individual and communities

Part 2: Group discussions on problem phenomena, research designs (data collection and data analysis) (45 Mins)

Part 3: Data session (45 mins.) or Making posters

Part 4: Poster presentation by students (45 mins)

Part 5: Plenary - Q&A, reflection and future directions (15 mins)

PENSUM CULTURAL PSYCHOLOGY

Baerveldt, C. & Verheggen, Th. (2012). Enactivism. In Jaan Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology*, pp. 165-190 (chap. 8). Oxford: Oxford University Press (24s)

- Boesch, E. (1997). The sound of a violin. In M. Cole (ed.), *Mind, Culture and Activity* (pp. 164-184). Cambridge University Press. (20s)
- Boesch, E. (2012). Culture: Result and Condition of Action. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 347-356, New York: Oxford University Press. (10s)
- Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. (18s)
- Bruner, J. (1990). *Acts of Meaning*. Cambridge, MA: Harvard (138s)
- Bucchi, M. (2008). Of deficits, deviations and dialogues: Theories of public communication of science. In M. Bucchi & B. Trench (eds.), *Handbook of Public Communication of Science and Technology* (pp. 57-76). Routledge. (19s)
- Cole, M. (1996). *Cultural Psychology: A Once and Future Discipline*. Cambridge, MA: Harvard (chapter 1). (37s)
- Demuth, C. (2013). Socializing infants towards a cultural understanding of expressing negative affect: A Bakhtinian informed discursive psychology approach. *Mind, Culture, and Activity*. 20(1), 39-61 (22s)
- Demuth, C. (2021). Managing Accountability of Children's Bodily Conduct: Embodied Discursive Practices in Preschool. In: Sally Wiggins & Karin Osvaldsson Cromdal (eds). *Discursive psychology and embodiment: Beyond subject-object binaries*. Pp. 81-111, Palgrave Macmillan (30 s)
- Duveen, G. (1997). Psychological development as a social process. In L. Smith, J. Dockrell and P. Tomlinson (eds.), *Piaget, Vygotsky and Beyond* (pp. 67-90). London: Routledge. (23s)
- Farr, R.M. (1993). Common sense, science and social representations. *Public Understanding of Science*, 189-204. (15s)
- Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 191-206, New York: Oxford University Press. (17s)
- Harré, R. Van Langenhove, L. (1998). Positioning theory. Moral contexts of intentional action. Blackwell. Pp. 1-31; 116-126 [41sider]
- Harré, R. Moghaddam, F. (2003) *The Self and Others. Positioning individuals and Groups in Personal, Political and Cultural Contexts*. Praeger. London. Pp. 1-13; 85-99 [27 sider]
- Holland D., Lave J. (2019) Social Practice Theory and the Historical Production of Persons. In Edwards A., Fler M., Bøttcher L. (Eds) *Cultural-Historical Approaches to Studying Learning and Development. Perspectives in Cultural-Historical Research*, pp.235-248. Springer, Singapore. DOI https://doi.org/10.1007/978-981-13-6826-4_15 (13 sider)

- Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (20 sider)
- Marková, I. (2012). Social Representation as an Anthropology of Culture. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture & Psychology* (pp. 487-509). Oxford: Oxford University Press. (22s)
- Marková, I., Linell, P., & Gillespie, A. (2008). Trust and distrust in society. In I. Marková & A. Gillespie (Eds.), *Trust and distrust: Sociocultural perspectives* (pp. 3-27). Greenwich, CT, USA: Information Age Publishing. (24 sider)
- McDermott, R., & Varenne, H. (2018). Adam, Adam, Adam, and Adam: The cultural construction of a learning disability. In *Successful Failure* (pp. 25-44). Routledge. (21 sider)
- Minor, H. (1956). The body ritual among the Nacirema. *American Anthropologist*, 58(3), 503-507. (5s)
- Mørck, L. (2007). Young ethnic minorities in education: How to expand possibilities for learning and transcending marginalization. I: Van Deventer, V. (ed.) *Citizen City: Between constructing agent and constructed agency*. Toronto: Campus University Publications (s. 149-159) (10 sider).
- Shweder, R. (1991). *Thinking through Culture: Expeditions in Cultural Psychology*. Cambridge, MA: Harvard. (Chapters 2+5) (79s)
- Shotter, J. (2008). *Conversational Realities Revisited: Life, Language, Body and World*. Ohio: Taos Institute Publications, Chapter 1-3 (pp. 14-70) (56s)
- Valsiner, J. (2007). *Culture in Minds and Societies: Foundations of Cultural Psychology*. Springer. Chapters 1. (56)
- Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. (22s)
- Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. (28s)
- Wagoner, B. (2017). *The Constructive Mind: Frederic Bartlett's Psychology in Reconstruction*. Cambridge: Cambridge University Press. Chapters 3 (access online at AUB) (30s)
- Wertsch, J. (1991). *Voices of the Mind. A Sociocultural Approach to Mediated Action*. Chapters 1-4, Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press (92s)
- Winther-Lindqvist, D. A. (2017). The role of play in Danish child care. In *Nordic social pedagogical approach to early years* (pp. 95-114). (20)
- Zittoun, T. (2014). Trusting for learning. In P. Linell & I. Marková (Eds.), *Dialogical approaches to trust in communication* (pp. 125–151). Charlotte, NC: Information Age. (26 sider)

I alt 1.042 sider

CPEP * Educational Practice – seminarer og workshops

Seminarer og workshops, som i udgangspunktet er forbeholdt studerende på EP.

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder	Litteratur
Seminar 1	4 x 45 min.	Introduktion til PPR – herunder med fokus på normative problemstillinger	<i>Thomas Szulevicz, Paula Cavada-Hrepich & Sarah Kirkegaard Jensen</i>	Nielsen, B. (2020). Sugarman, J. (2015). Szulevicz, T. (2019). Szulevicz, T & Tanggaard, L. (2015).
Seminar 2	4 x 45 min.	With and beyond the student: fællesskabsforståelse og indsats i forhold til konkrete problemstillinger	<i>Paula Cavada-Hrepich Sarah Kirkegaard Jensen</i>	Hansen, H. R. (2011). McDermott, R., & Varenne, H. (2018). Søndergaard, D. M. (2009).
Seminar 3	4 x 45 min.	Forældresamarbejde i skole & dagtilbud	<i>Noomi Matthiesen & Paula Cavada-Hrepich</i>	Crozier, G. (2001). Dannesboe, K., et al. (2018). Knudsen, H. (2010). Matthiesen, N. (2015). Matthiesen, N. C. L. (2019).
Seminar 4	4 x 45 min.	Children and childhood in everyday life	<i>Paula Cavada-Hrepich & Sarah Kirkegaard Jensen</i>	Burman, E. (2020) Cavada-Hrepich (2019) Corsaro, W. A., & Eder, D. (1990). Hedegaard, M. (2012) Marschall, A. (2017) Winther-Lindqvist, D. A. (2017)
Workshop 1	3 x 45 min.	KIDS. Vurdering og udvikling af kvalitet på dagtilbudsområdet	<i>Thomas Szulevicz & Charlotte Ringsmose</i>	Ringsmose, C. (2015). Ringsmose (2020b).
Workshop 2	6 x 45 min.	Forældresamarbejde med familier i PPR	<i>Noomi Matthiesen, Paula Cavada-Hrepich & PPR</i>	Bregnbæk et al. (2017) Crozier, G. (2001). Matthiesen, N. (2015). Matthiesen, N. C. L. (2019). Van Leare et al. (2016)
Workshop 3	6 x 45 min.	PPR og diagnoser	<i>Paula Cavada-Hrepich & PPR</i>	Honkasilta, J. & Vehkakoski (2019)
Workshop 4	6 x 45 min.	PPR's problemer - Angst	<i>Sarah Kirkegaard Jensen & PPR</i>	Brown, C., & Carr, S. (2019). Greig, A., Mackay, T., & Ginter, L. (2019). Hviid, P. Esbjørn, B. & Villadsen, J. (2018). Simpson, J., & Atkinson, C. (2019). Thastum (2019).

Workshop 5	6 x 45 min.	Skolefravær	<i>Wilma Walther-Hansen & Thomas Szulevicz</i>	Brochmann, G. & O.J. Madsen. (2022). Havik, T., & Ingul, J. M. (2021). Kearney, C. A., & Graczyk, P. A. (2020). Lund, G.E. (2020).
-------------------	-------------	-------------	--	---

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Seminar 1: Det normative omkring PPR

4 timer v/ Thomas Szulevicz, Sarah Kirkegaard Jensen & Paula Cavada-Hrepich

På dette seminar introduceres bredt til nogle af de almene diskussioner om PPR. Herudover adresseres forskellige normative og fagideologiske aspekter knyttet til arbejdet i PPR. Diskussionerne vil både berøre ideologiske, metodiske, praktiske og teoretiske forståelser og aspekter knyttet til PPR-praksis.

Pensum:

- Nielsen, B. (2020). Hvorfor er det så svært at udvikle "Skolen for Alle" Mangler vi viden? Spilder vi ressourcer? Hvad med PPR? Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift (15 sider)
- Sugarman, J. (2015). Neoliberalism and Psychological Ethics. Journal of Theoretical and Philosophical Psychology. Vol 35 (2), 103-116. (13 sider)
- Szulevicz, T. (2019). PPR og de normative forudsætninger. Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift. Vol. 56 (5/6) 114-125 (11 sider)
- Szulevicz, T & Tanggaard, L. (2015). Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-145 (123 sider).

Supplerende:

- Hesselbjerg, F. (2018). Fagideologiske og etiske udfordringer i den pædagogisk-psykologiske tjenesten. Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift. 55. årgang (4), 95-110. (15 sider)

Seminar 2: With and beyond the student: fællesskabsforståelse og indsats i forhold til konkrete problemstillinger

4 timer v/ Paula Cavada-Hrepich & Sarah Kirkegaard Jensen

In this seminar is critically discussed two main coexisting views in the understanding and analysis of conflict: the individual orienteered efforts and understanding versus system / community / class-oriented understanding and efforts. For illustrative purposes, the topics of bullying (mobning) will be used to reflect on the consequences of the different views in practice.

Pensum:

- Hansen, H. R. (2011). (Be) longing–Forståelse af mobning som længsel efter at høre til. *Psyke & Logos*, 32(2), 16. (16 sider)

- McDermott, R., & Varenne, H. (2018). Adam, Adam, Adam, and Adam: The cultural construction of a learning disability. In *Successful Failure* (pp. 25-44). Routledge. (21 sider)
- Søndergaard, D. M. (2009). Mobning og social eksklusionsangst. In *Mobning* (pp. 21-58). Hans Reitzels Forlag. (37 sider)

Seminar 3: Forældresamarbejde i skole og dagtilbud

4 timer v/ Noomi Matthiesen & Paula Cavada-Hrepich

Dette seminar handler omkring forældresamarbejde i dagtilbud og skole. Seminaret undersøger konkrete mulighedsbetingelser for lærere/pædagoger og for forældre, samt betydningen for børn. Forelæsningsen undersøger praksissens inklusions/eksklusions processer med særlig fokus på migrant familiers muligheder for at overskride marginalisering.

Pensum:

- Crozier, G. (2001). Excluded parents: the deracialisation of parental involvement. *Race, Ethnicity and Education*. Vol. 4 (4), pp. 329-341. (12 sider)
- Dannesboe, K., Bach, D., Kjær, B., & Palludan, C. (2018). Parents of the Welfare State: Pedagogues as Parenting Guides. *Social Policy and Society*, 1-14. doi:10.1017/S1474746417000562 (13 sider)
- Information: Somaliske mødre lærer at lege med deres børn. <http://www.information.dk/523973> .
- Knudsen, H. (2010). *Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien*. (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. (49 sider)
- Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).
- Matthiesen, N. C. L. (2019). Producing pathways: The production of change for ethnic minority socially marginalized families. *Annual Review of Critical Psychology*, 16, 1311–1329. (18 sider)

Seminar 4: Children and Childhood in everyday life

4 timer v/ Paula Cavada-Hrepich & /Sarah Kirkegaard Jensen

In this seminar, the discussion will be centred on the current perspectives on childhood and how those shape the conditions that children encounter across settings. At the same time, it will be discussed how children experience this conditions, while transforming and creating their worlds in everyday life.

Pensum:

- Burman, E. (2020). Decolonising childhood, 115ategorization115ng distress: a critical psychological approach to (deconstructing) child well-being. In *Cultural Historical and Critical Psychology* (pp. 99-111). Springer, Singapore (12 sider)

- Cavada-Hrepich, P. (2019). Transitioning from Play to Learning: playfulness as a 116ategori in children's transition. In: M.Hedegaard and M. Fleer (Eds.), *Children's Transitions in Everyday Life and Institutions* (pp. 95-121). Bloomsbury Academic (26 sider)
- Corsaro, W. A. & Eder, D. (1990). Children's peer cultures, *Annual Review of Sociology*, 16 (1), 197-220 (24 sider)-
- Hedegaard, M. (2012). Analyzing children's learning and development in everyday settings from a cultural-historical wholeness approach. *Mind, Culture, and Activity*, 19(2), 127-138. https://kbook.aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/proquest1018479041 (11 sider)
- Marschall, A. (2017). When everyday life is double looped. Exploring children's (and parents') perspectives on post-divorce family life with two households, *Children & Society*, Vol. 31, pp. 342-352. DOI:10.1111/chso.12202 (10 sider)
- Winther-Lindqvist, D. A. (2017). The role of play in Danish childcare. In: C. Ringsmose and G. Kragh-Müller (Eds.), *Nordic Social Pedagogical Approach to Early Years* (pp. 96-114). Springer: Cham. (19 sider)

Workshop 1: KIDS

3 timer v/ Charlotte Ringmose & Thomas Szulevicz

Formålet med undervisningen er at sætte fokus på PPRs rolle i udviklingen af kvalitet på dagtilbudsområdet. Hensigten er, at den studerende reflekterer teoretisk, metodisk og empirisk over forskellige systematikker og redskaber til vurdering og udvikling af kvalitet. Blandt disse redskaber og metoder indgår individualpsykologiske test, ratingscales samt survey metoder anvendt i pædagogisk praksis. Det er målet, at de studerende får kendskab til redskaber og undersøgelsesmetoder, samt at de studerende forholder sig reflekteret til valg af standardiserede redskaber, således er fokus på såvel redskaberne, som hvordan brug af redskaber får betydning for praksis.

Pensum:

- Ringsmose, C. (2015). Vi tester hvor gærdet er lavest. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 52(3), 112-123. (12 sider)
- Ringsmose (2020). Perspektiver på kvalitet i dagtilbud: Resultater fra et kvalitativt studie i seks kommuner. Aalborg Universitetsforlag. (12 sider)

Supplerende:

- Nordahl, T., Hansen, L.S., Ringsmose, C., Drugli, M.B. (2020). Systematisk arbejde over tid betaler sig: Resultater fra Program for læringsledelse – dagtilbud. FULM: Forskningsinformeret udvikling af læringsmiljøer.
- Ringsmose, C. & Svinth L. (2019). Virkningsfuldt Pædagogisk Arbejde i Dagtilbud. DPU, Aarhus Universitet, Institut for Læring og Filosofi, Aalborg Universitet. https://edu.au.dk/fileadmin/edu/Udgivelser/E-boeger/Ebog_-_Virkningsfuldt_Paedagogisk_Arbejde_i_Dagtilbud.pdf

Workshop 2: Forældresamarbejde med forældre i PPR

6 timer v/ Noomi Matthiesen, Paula Cavada-Hrepich & PPR

Denne workshop bygger på seminaret om forældresamarbejde. Vi får besøg af PPR psykologer, der har aktuelle cases om børn/elever, som er i vanskeligheder og dermed er der indledt et samarbejde med PPR. Casene har alle udfordringer med hensyn til forældresamarbejdet. Workshoppen er organiseret omkring konkret arbejde med casene.

Pensum:

- Bregnbæk, S., Arendt, A. & Martiny-Bruun, A. M.fl. (2017). Statens eller familiens børn? Tvang og omsorg i mødet mellem nytilkomne familier og danske daginstitutioner. *Forskning i pædagogers profession og uddannelse*, 1(2), p. 54-67 (13 sider)
- Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *Outlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. (19 sider).
- Matthiesen, N. C. L. (2019). Producing pathways: The production of change for ethnic minority socially marginalized families. *Annual Review of Critical Psychology*, 16, 1311–1329. (18 sider)
- McCarthy, J.R., Gillies, V. & Hooper, C.A. (2019). "Family Troubles" and "Troubling Families": Opening up Fertile Ground. *Journal of Family Issues*. 49(16), pp. 2207-2224 doi.org/10.1177/0192513X19870047 (17 sider)

Workshop 3: PPR og diagnoser

6 timer v/ Paula Cavada-Hrepich & PPR

Denne workshop vil blive afholdt af PPR psykologer fra Aalborg kommune. Det er en workshop omkring hvad PPR-psykologer gør, når mistanke om diagnose (i dette tilfælde ADHD og Autisme) opstår. Processen fra mistanke til potentiel endt udredning vil blive diskuteret.

Pensum:

- Honkasilta, J., & Vehkakoski, T. (2019). The premise, promise and disillusion of the ADHD 117ategorization – family narrative about the child's broken school trajectory. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 24(3), 273-286. <https://doi.org/10.1080/13632752.2019.1609269> (14 sider)

Workshop 4: PPR's problemer – Angst

6 timer v/ Sarah Kirkegaard Jensen & PPR

I denne workshop tager vi udgangspunkt i de tilsyneladende stigende angstproblematikker blandt børn og unge.

Med udgangspunkt i konkret casemateriale belyser vi, hvordan angstproblemerne kan forstås og hvordan der kan interveneres i forhold til dem. Vi arbejder bl.a. med pædagogisk psykologiske og klinisk psykologiske forståelsesrammer.

Pensum:

- Brown, C., & Carr, S. (2019). Education policy and mental weakness: a response to a mental health crisis. *Journal of Education Policy*, 34(2), 242–266. <https://doi.org/10.1080/02680939.2018.1445293> (24 sider)
- Greig, A., Mackay, T., & Ginter, L. (2019). Supporting the mental health of children and young people: a survey of Scottish educational psychology services. *Educational Psychology in Practice*, 35(3), 257–270. <https://doi.org/10.1080/02667363.2019.1573720> (13 sider)
- Hviid, P., Esbjørn, B.H. & Villadsen, J. (2018) Når almenpædagogikken bliver den bedste forbyggelse af angst: Den tidlige indsats I daginstitutioner. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, Bind 55, Nr. 1, 7, 01.02.2018, s. 78-89. (11 sider)
- Simpson, J., & Atkinson, C. (2019). The role of school psychologists in therapeutic interventions: A systematic literature review. *International Journal of School and Educational Psychology*, 1–15. <https://doi.org/10.1080/21683603.2019.1689876> (14 sider)
- Thastum, M. (2019). Angstlidelser hos børn. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, Bind 55, Nr. 1, 2018, s. 6-19. (13 sider)

Workshop 5: Skolefravær

6 timer v/ Wilma Walther-Hansen & Thomas Szulevicz

Skolefravær er en af vor tids største pædagogiske og trivselsmæssige udfordringer. I denne workshop vil vi indledningsvist fokusere på skolefravær som fænomen. Herefter vil vi med udgangspunkt i forumteater tilgå forståelsen af og arbejdet med skolefravær på nye og improviserende måder.

Workshoppens indhold:

- Overblik over skolefravær som felt
- Årsager, interventioner og forebyggelse
- PPR's rolle i skolefravær
- Case om et barn med skolefravær
- School-attendance (skoletilvær)
- Indledende øvelser i improvisation
- Improvisationsøvelser
- En kropslig undersøgelse af skolefravær (skolefravær indefra)
- Forumteater omkring en case om skolefravær
  - Mødet med forældrene
  - Netværksmødet
  - Interventionen
- Refleksioner om casen

Pensum:

- Brochmann, G. & O.J. Madsen. (2022). Vi samler trådene + Epilog. Historien om hvorfor barn og unge sitter alene hjemme i stedet for å gå på skolen (s. 209-41). Cappelen Damm (13 sider)

- Havik, T., & Ingul, J. M. (2021). How to Understand School Refusal. *Frontiers in Education* (Lausanne), 610.3389/feduc.2021.715177 (11 sider)
- Kearney, C. A., & Graczyk, P. A. (2020). A multidimensional, multi-tiered system of supports model to promote school attendance and address school absenteeism. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 23(3), 316-337. 10.1007/s10567-020-00317-1 (12 sider)
- Lund, G.E. (2020). Skolefravær kalder på relationsudvikling og kulturudvikling i skolen i *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift* Årg. 57. Nr 1 (s. 7-28) (12 sider)

PENSUM EDUCATIONAL PRACTICE

- Alexander, P. A. (2018). Past as prologue: Educational psychology's legacy and progeny. *Journal of Educational Psychology*, 110(2), 147–162. <https://doi.org/10.1037/edu0000200> (16 sider)
- Ashton, R., & Roberts, E. (2006). What is Valuable and Unique about the Educational Psychologist? *Educational Psychology in Practice*, 22(2), 111–123. <https://doi.org/10.1080/02667360600668204> (12 sider)
- Bregnbæk, S., Arendt, A. & Martiny-Bruun, A. m.fl. (2017). Statens eller familiens børn? Tvang og omsorg i mødet mellem nytilkomne familier og danske daginstitutioner. *Forskning i pædagogers profession og uddannelse*, 1(2), p. 54-67 (13 sider)
- Brochmann, G. & O.J. Madsen. (2022). Vi samler trådene + Epilog. Historien om hvorfor barn og unge sitter alene hjemme i stedet for å gå på skolen (s. 209-41). Cappelen Damm (13 sider)
- Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/ouphand10.1093%252Foxfordhb%252F9780195396430.001.0001 (18 sider)
- Brown, C., & Carr, S. (2019). Education policy and mental weakness: a response to a mental health crisis. *Journal of Education Policy*, 34(2), 242-266. <https://doi.org/10.1080/02680939.2018.1445293> (24 sider)
- Burman, E. (2020). Decolonising childhood, 120ategorization120ng distress: a critical psychological approach to (deconstructing) child well-being. In *Cultural Historical and Critical Psychology* (pp. 99-111). Springer, Singapore (12 sider)
- Cavada-Hrepich, P. (2019). Transitioning from Play to Learning: playfulness as a resource in children's transition. In *Children's Transitions in Everyday Life and Institutions* (pp. 95-121). Bloomsbury Academic. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/vlebooksAH35814452 (26 sider)
- Corsaro, W. A., & Eder, D. (1990). Children's peer cultures. *Annual review of sociology*, 16(1), 197-220. (24 sider)
- Dannesboe, K., Bach, D., Kjær, B., & Palludan, C. (2018). Parents of the Welfare State: Pedagogues as Parenting Guides. *Social Policy and Society*, 17(3), 467-480. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/cambridgeS1474746417000562 (13 sider)
- Demuth, C. (2013). Socializing infants towards a cultural understanding of expressing negative affect: A Bakhtinian informed discursive psychology approach. *Mind, Culture, and Activity*. 20(1), 39-61 (21 s)
- Farr, R.M. (1993). Common sense, science and social representations. *Public Understanding of Science*, 189-204. <https://kdbk->

- aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/scopus2-s2.0-0000624913 (15 sider)
- Farrell, P. (2009). The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85. https://kjdk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/dialnetART000244066 (11 sider)
- Farrell, P. (2010). School psychology: Learning lessons from history and moving forward. *School Psychology International*, 31(6), 581–598. <https://doi.org/10.1177/0143034310386533> (17 sider)
- Greig, A., Mackay, T., & Ginter, L. (2019). Supporting the mental health of children and young people: a survey of Scottish educational psychology services. *Educational Psychology in Practice*, 35(3), 257–270. <https://doi.org/10.1080/02667363.2019.1573720> (13 sider)
- Hamre, B.F., Hedegaard-Sørensen, L. & Langager, S. (2018). Between psychopathology and inclusion: the challenging collaboration between educational psychologists and child psychiatrists. *International Journal of Inclusive Education*, 22(6), 655-670. [6]. <https://doi.org/10.1080/13603116.2017.1395088> (16 sider)
- Hansen, H. R. (2011). (Be) longing–Forståelse af mobning som længsel efter at høre til. *Psyke & Logos*, 32(2), 16. <https://tidsskrift.dk/psyke/article/view/8733> (16 sider)
- Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 191-206, New York: Oxford University Press. https://kjdk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/ouporr10.1093%252Foxfordhb%252F9780195396430.013.0010 (17 sider)
- Harré, R. Moghaddam, F. (2003) *The Self and Others. Positioning individuals and Groups in Personal, Political and Cultural Contexts*. Praeger. London. Pp. 1-13; 85-99 (27 sider)
- Havik, T., & Ingul, J. M. (2021). How to Understand School Refusal. *Frontiers in Education (Lausanne)*, 610.3389/feduc.2021.715177 (11 sider)
- Hedegaard, M. (2012). Analyzing children’s learning and development in everyday settings from a cultural-historical wholeness approach. *Mind, Culture, and Activity*, 19(2), 127-138. https://kjdk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/proquest1018479041 (11 sider)
- Holland D. & Lave J. (2019). Social Practice Theory and the Historical Production of Persons. In Edwards A., Fleer M., Bøttcher L. (Eds) *Cultural-Historical Approaches to Studying Learning and Development. Perspectives in Cultural-Historical Research*, pp.235-248. Springer, Singapore. DOI https://doi.org/10.1007/978-981-13-6826-4_15 (13 sider)
- Honkasilta, J., & Vehkakoski, T. (2019). The premise, promise and disillusion of the ADHD 121ategorization – family narrative about the child’s broken school

- trajectory. *Emotional and Behavioural Difficulties*, 24(3), 273-286. <https://doi.org/10.1080/13632752.2019.1609269> (14 sider)
- Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/sage_s10_1177_1354067X05052353 (20 sider)
- Kearney, C. A., & Graczyk, P. A. (2020). A multidimensional, multi-tiered system of supports model to promote school attendance and address school absenteeism. *Clinical Child and Family Psychology Review*, 23(3), 316-337. 10.1007/s10567-020-00317-1 (12 sider)
- Knudsen, H. (2010). Har vi en aftale? Magt og ansvar i mødet mellem folkeskolen og familien. (Kap. 4. S. 61-110). Frederiksberg: Nyt fra Samfundsvidenskaberne. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n4I1aj/alma9920604158405762 (49 sider)
- Lund, G.E. (2020). Skolefravær kalder på relationsudvikling og kulturudvikling i skolen i *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift* Årg. 57. Nr 1 (s. 7-28) (12 sider)
- Marschall, A. (2017). When everyday life is double looped. Exploring children's perspectives on post-divorce family life with two households. *Children and Society*, 31, 342-352. <https://doi.org/10.1111/chso.12202> (13 sider)
- Matthiesen, N. (2015). A struggle for equitable partnerships: Somali diaspora mothers' acts of positioning in the practice of home-school partnerships in Danish public schools. *udOutlines. Critical Practice Studies*. Vol. 16 (1), pp. 6-25. <https://tidsskrift.dk/outlines/article/view/21438> (19 sider).
- Matthiesen, N. C. L. (2019). Producing pathways: The production of change for ethnic minority socially marginalized families. *Annual Review of Critical Psychology*, 16, 1311–1329. <https://thediscourseunit.files.wordpress.com/2019/12/1311.pdf> (18 sider)
- Matthiesen, N. C. L., Tanggaard, L., & Cavada-Hrepich, P. (2022/2023). The Trust Imperative: Conceptualizing the Dynamics of Trust and Distrust in Parent-Professional Collaboration. *Educational Theory*. (20 sider)
- McCarthy, J.R., Gillies, V. & Hooper, C.A. (2019). "Family Troubles" and "Troubling Families": Opening up Fertile Ground. *Journal of Family Issues*. 49(16), pp. 2207-2224 doi.org/10.1177/0192513X19870047 (17 sider)
- Maul J. & Feilberg, C. (2019). Det fortolkende blik – psykomotoriske vanskeligheder, diagnoser og pædagogisk-psykologisk rådgivning. Aalborg Universitetsforlag. (23 sider)
- McDermott, R., & Varenne, H. (2018). Adam, Adam, Adam, and Adam: The cultural construction of a learning disability. In *Successful Failure: The School America Builds* (pp. 25-44). Routledge. (21 sider)
- Nielsen, B. (2020). Hvorfor er det så svært at udvikle "Skolen for Alle" Mangler vi viden? Spilder vi ressourcer? Hvad med PPR? *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift* (15 sider)

- Ringsmose, C. (2015). Vi tester hvor gærdet er lavest. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, 52(3), 112-123. (12 sider)
- Ringsmose (2020). Perspektiver på kvalitet i dagtilbud: Resultater fra et kvalitativt studie i seks kommuner. Aalborg Universitetsforlag. (12 sider)
- Simpson, J., & Atkinson, C. (2019). The role of school psychologists in therapeutic interventions: A systematic literature review. *International Journal of School and Educational Psychology*, 1–15.
<https://doi.org/10.1080/21683603.2019.1689876> (14 sider)
- Sommer, D., Samuelsson, I. P., & Hundeide, K. (2010). Introduction: Child perspectives and children's perspectives–The Scandinavian context. In *Child Perspectives and Children's Perspectives in Theory and Practice* (pp. 1-23). Springer, Dordrecht. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/springer_serie_s978-90-481-3316-1 (22 sider)
- Sugarman, J. (2015). Neoliberalism and Psychological Ethics. *Journal of Theoretical and Philosophical Psychology*. Vol 35 (2), 103-116. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/apa_articles1_0.1037%252Fa0038960 (13 sider)
- Szulevicz, T. (2019). PPR og de normative forudsætninger. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*. Vol. 56 (5/6) 114-125 (11 sider)
- Szulevicz, T & Tanggaard, L. (2015). *Pædagogisk-psykologisk praksis – mellem psykometri, konsultation og inklusion*. København: Hans Reitzels Forlag sd.19-145 https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n4I1aj/alma992067728_1505762 (123 sider)
- Søndergaard, D. M. (2009). Mobning og social eksklusionsangst. In *Mobning: sociale processer på afveje* (pp. 21-58). Hans Reitzels Forlag. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/n4I1aj/alma992067977_0205762 (37 sider)
- Thastum, M. (2018). Angstlidelser hos børn. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*, Bind 55, Nr. 1, 2018, s. 6-19. (13 sider)
- Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/oupband10.1_093%252Foxfordhb%252F9780195396430.001.0001 (22 sider)
- Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159qapk/sage_s10_11_77_1354067X13515941 (28 sider)
- Van Alphan, F. (2020). Beyond the Master Narrative: Memories in the globalizing educational context. In B Wagoner, I. Bresco & S. Zadeh (eds), *Memory in the Wild* (pp. 165-183). Information Age. (17s)

- Winther-Lindqvist, D. A. (2017). The role of play in Danish childcare. In Nordic social pedagogical approach to early years (pp. 95-114). Springer, Cham.
https://kdbk-aub.primo.exlibrisgroup.com/permalink/45KBDK_AUB/159gapk/springer_series978-3-319-42557-3 (19 sider)
- Woodhead, M., & Faulkner, D. (2008). Subjects, objects or participants? Dilemmas of psychological research with children. In P. Christensen & A. James (Eds.), *Research with children: Perspectives and practices* (pp. 10–39). Routledge/Taylor & Francis Group.(20 sider)
- Zittoun, T. (2014). Trusting for learning. In P. Linell & I. Marková (Eds.), *Dialogical approaches to trust in communication* (pp. 125– 151). Charlotte, NC: Information Age. (26 sider)

Total: 998 pages

Fællesmodulerne

Psykologisk praksis og interventionsmetode

Modultitel dansk: Psykologisk praksis og interventionsmetode

Modultitel engelsk: Psychological praxis and intervention

ECTS: 5

Placering

1. Semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig

Ole Karkov Østergård (karkov@ikp.aau.dk)

Undervisere:

Ole Karkov Østergård (karkov@ikp.aau.dk)

Tanja Kirkegaard (tanjak@ikp.aau.dk)

Mads Lindholm (lindholm@ikp.aau.dk)

Seminarholdere:

Ole Karkov Østergård (karkov@ikp.aau.dk)

Tanja Kirkegaard (tanjak@ikp.aau.dk)

Mads Lindholm (lindholm@ikp.aau.dk)

Type og sprog

Modulets type: Kursusmodul

Angivelse af sprog: Dansk, pensumteksterne hovedsageligt på engelsk

Mål

Viden om:

- teori og metoder vedrørende psykologisk praksis og intervention
- forskellige teoretiske rammer omkring praktisk samspil i interventionssituationer
- forskning i den professionelle samtale og interventionsmetoder.

Færdigheder:

- anvendelsen af interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder
- og grundlæggende praktisk erfaring med etablering af professionelle relationer og håndteringen af den psykologfaglige samtale
- at etablere en tryk, og veldefineret ramme, setting og kontrakt for arbejdet

Kompetencer:

- at skelne imellem de teoretiske og praktiske aspekter ved forskellige interventions- og samtaletekniske metoder

- at reflektere over processen og sin egen andel samt gøre sig etiske overvejelser i forhold til den professionelle samtale
- at reflektere over professionelle relationer og kommunikative aspekter af samtalen
- at reflektere over egen psykologfaglig udvikling

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Psykologisk praksis og interventionsmetode er placeret på uddannelsens 7. Semester. I forbindelse med modulet udbydes en kombination af forelæsninger og psykologisk praksis og interventionsøvelses-seminarer. Kursusmodulet danner baggrund for de studerendes videre psykologistudie og leder frem til de studerendes praktik på uddannelsen ottende semester.

Kurset omfatter:

- Teori vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng
- Teori omkring interventionsmetoder, klassisk og aktuel status
- Forskning i psykologisk praksis og intervention

Interventions-øvelsesseminarerne omfatter:

- Introduktion til og træning i interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder i professionelt øjemed
- Indføring i en eller flere specifikke interventions- og samtaletekniske metoder

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
5 forelæsninger à 3 timer	15
Evalueringer	3
5 seminargange à 3 timer	15
Læsning og forberedelse	102
Eksamen	0

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 5 x 3 timer

Antal forelæsningshold: 4

Antal seminartimer: 5 x 3 timer

Antal seminarhold: 4

Deltagere

2. semester studerende på kandidatuddannelsen i Psykologi.

Deltagerforudsætninger:

Bestået bacheloruddannelsen i psykologi og optaget på kandidatstudiet.

Modulaktiviteter (kursusgangene):

Mere specifikt omfatter kurset i psykologisk praksis og interventionsmetode følgende elementer:

Introduktion til og dernæst træning i anvendelsen af de interventionsmetoder og samtaletekniske færdigheder, der er en vigtig del af psykologers kvalifikationer. Hvad enten psykologer arbejder som behandler, konsulent, supervisor, eller lignende, og uanset om der arbejdes med individer, par, familier, grupper eller organisationer er der en række kvalifikationer, der er fælles.

Overordnet handler det om at psykologen som professionel kan etablere en tryk, og veldefineret ramme, setting og kontrakt for arbejdet, som giver aktørerne arbejdsro og klarhed omkring samtalerens formål.

Dernæst er det nødvendigt som professionel at kunne være til stede, lytte på flere planer, spørge og anvende en række interventionsformer, som fremmer et fælles reflekterende rum. Psykologen må endvidere kunne reflektere over processen og sin egen andel samt gøre sig etiske overvejelser.

Kurset tilstræber de studerendes tilegnelse af disse grundlæggende psykologfaglige og professionsorienterede færdigheden gennem træning af især psykoterapeutiske interventioner.

Kurset gennemføres over fem intense forelæsnings- og workshopdage med aktiv deltagelse. Kurset veksler mellem teoretiske indlæg, demonstrationer i plenum, træning af samtaleteknik i mindre grupper samt plenumdrøftelse af gjorte erfaringer. Kurset er en kombination af forelæsninger og interventions-øvelsesseminarer.

NB Hele pensum forventes læst inden kurset påbegyndes. Inden kurset kan påbegyndes besvarer den enkelte studerende den stillede refleksionsopgaven i PPI.

Dag	Titel/emne	Underviser
1.	De professionelle/psykologfaglige samtaler og de basale professionelle færdigheder (dag 1 og 2)	Tanja Kirkegaard
2.	Psykologfaglige samtaler og de basale professionelle færdigheder (dag 1 og 2)	Tanja Kirkegaard
3.	Teori-praksisorienterede dage med fokus på empati, afdækning af klientens kliniske problemstilling og generelle situation, samt indsigt og valg af interventionsform (dag 3 og 4)	Ole Karkov Østergård
4.	Teori-praksisorienterede dage med fokus på empati, afdækning af klientens kliniske problemstilling og generelle situation, samt indsigt og valg af interventionsform (dag 3 og 4)	Ole Karkov Østergård
5.	Teori og praksis vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng	Mads Lindholm

Tider: kl. 9.15 – ca. 16, afbrudt af 1 times frokost (tider aftales præcist med underviserne)

Da der er grænser for antallet af studerende pr. hold, vil kurset blive afholdt over fire gange / fire hold.

Hold 1: CPEP (EP og CP)

Hold 2: K-PPP (BUP, UK & VP)

Hold 3: NEURO og AOP

Hold 4: KUR (BSPK og KHARE)

Eksamen

Modulet består ved aktiv deltagelse, med løbende evaluering. Tilfredsstillende aktiv deltagelse i kurset indebærer mindst 75% tilstedeværelse samt indløsning af samtlige stillede opgaver som blandt indebærer en skriftlig refleksionsopgave der afleveres inden kurset og aktiv deltagelse i samtlige øvelser under kurset.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.

Bedømmelsesform: Modulet består ved aktiv deltagelse (mindst 75%), med løbende evaluering, som blandt indebærer en skriftlig refleksionsopgave der afleveres inden kurset og aktiv deltagelse i samtlige øvelser under kurset.

Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Syge- og reeksamen:

Prøven er skriftlig og individuel.

Prøven er en bunden 72 timers hjemmeopgave, hvor den studerende på baggrund af en stillet opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet.

Sidetæl: 5-7 sider

Besvarelsen bedømmes af eksaminator.

Vurderingskriterierne er angivet i Universitetets eksamensordning.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

Dag 1 og 2 (Tanja Kirkegaard): Psykologfaglige samtaler og de basale professionelle færdigheder

- Introduktion til de forskellige samtaleformer og deres fælles ramme og kontraktforhold samt øvelser i grundlæggende elementer i den professionelle samtale: Forskelle på den almindelige og den professionelle samtale
- Forskelle og ligheder mellem forskellige samtaleformer og opgaver (psykoterapi, psykoedukation, supervision, konsultation, rådgivning mv.)
Rammesætning (fysiske og formelle rammer, indlede samtalen, forventningsafstemning, fortrolighed, grænser, afrunde samtalen)
- Professionel autoritet og ydmyghed

- Øvelser i de grundlæggende elementer i den professionelle samtale, såsom kontakt, kontrakt, aktiv lytning, spejling, parafrasering, spørgsmålstyper, kropssprog mv.
- Dagene forløber som en vekselvirkning mellem oplæg, rollespil, øvelser, gruppediskussioner og plenumsamtale.

Litteratur:

- Dag 1 og 2 trækker især på Clara Hill kapitel II Exploration Stage.

Litteratur:

- Dag 2 fortsætter arbejdet med litteraturen fra første dag samt evt. en studenterbåret præsentation af de 8 af kursets pensum-artikler

Dag 3 og 4 (Ole Karkov Østergård): To teori-praksisorienterede dage med fokus på empati, afdækning af klientens kliniske problemstilling og generelle situation, samt indsigt og valg af interventionsform.

En fortsættelse af træning af de basale professionelle færdigheder. Der vil være et fokus på kompetencer som er fælles på tværs af psykoterapeutiske retninger, samt enkelte specifikke elementer fra kognitiv adfærdsterapi og psykodynamisk psykoterapi:

- Mødet med klienten og optagelse af anamnese
- Etablering og udvikling af den terapeutiske alliance
- Valg af interventionsform og –fokus
- Indsigt og intervention
- Det terapeutiske forløb og afslutning af terapien
- Problemstillinger omkring overføring og modoverføring vil løbende blive tematiseret.

Begge dage vil indeholde en vekslen mellem teoretiske oplæg, gruppediskussioner og rollespil, hvor kliniske situationer gennemarbejdes. Der vil således blive lagt vægt på at integrere teori og praktiske øvelser.

Litteratur

- Dag 3-4 trækker især på Clara Hill kapitel III og IV Insight og Action Stage, artiklerne samt de foregående dage.

Dag 5 (Mads Lindholm): Teori og praksis vedrørende den professionelle samtale i individuel, gruppemæssig og organisationsmæssig sammenhæng. *v/ Mads Lindholm*

Den femte dag er virksomheden og arbejdslivet som helhed forståelsesrammen for teori og øvelser. Træningen af de professionelle færdigheder i psykologfaglig samtale fortsættes med fokus på integration af de tre faser i Hills samtalemødel. Rammen er proceskonsultation i virksomheder og arbejdet med samspils-/samarbejdsproblematikker ud fra en individuel, gruppemæssig og organisatorisk vinkel.

Der stilles skarpt på arbejdet i virksomheden, hvor psykologen indgår i organisatoriske processer såvel som gruppemæssige og individuelle problemstillinger.

Som baggrund for træningen anvendes cases, som illustrerer arbejdet som intern psykolog eller ekstern konsulent i en virksomhed. Hvilke dilemmaer byder konstruktionen på og hvilke forskelle er der på at være virksomhedsintern psykolog/ekstern konsulent og psykolog med egen praksis.

Blandt væsentlige temaer kan nævnes: Magtrelationer, gruppeintervention, organisatoriske implikationer, kontakt/kontrakt og definering af relationen, setting og arbejdsmetode®, metoder til afdækning/diagnostik i gruppeintervention.

Litteratur

- Dag 5 trækker især på kapitel IV og kapitel V Action og Integration Stage, artiklerne samt de foregående dage.

Samlet litteraturliste (til alle dage grundbog og artikler):

Grundbogen

Hill, Clara E. (2020). *Helping skills. Facilitating exploration, insight and action*. (5. Ed.). Washington: American Psychological Ass. (p. 27-429) [403 sider]

Tekster

Cecchin, G. (1987). Hypothesizing, Circularity, and Neutrality Revisited – an Invitation to Curiosity. *Family Process*, 26(4), 405-413 [8 sider]

Dreier, O. (1998). Client Perspectives and Uses of Psychotherapy. *The European Journal of Psychotherapy*, 1(2), 1-15 [15 sider]

Gabbard, G. O. (2001). A Contemporary Psychoanalytic Model of Countertransference. *Journal of Clinical Psychology: In Session*, 57(8), 983-991. [9 sider] Greenberg, L. S.; Elliott, R. (1997). Varieties of empathic responding. In: Bohart, Arthur C. & Greenberg, Leslie S. (Eds.), *Empathy reconsidered: New directions in psychotherapy* (pp. 167-186) Washington, DC, US: American Psychological Association. <https://doi.org/10.1037/10226-000>. [20 sider]

- Mehrabian, A., & Ferris, S. R. (1967). Inference of attitudes from nonverbal communication in two channels. *Journal of Consulting Psychology, 31*(3), 248-252. [4 sider]
- Mehrabian, A., & Wiener, M. (1967). Decoding of inconsistent communications. *Journal of Personality and Social Psychology, 6*(1), 109-114 [5. Sider]
- Rogers, C. R. (1957). The necessary and sufficient conditions of therapeutic personality change. *Journal of Counseling Psychology, 21*, 95-103. [9 sider]
- Schein, Edgar H. (1988): Process Consultation, volume I, Its Role in Organization Development. Addison-Wesley Series: organization development (p. 117-147) [30 sider]
- Timulak, L. & Keogh, D. (2017). The client's perspective on (experiences of) psychotherapy: A practice friendly review. *Journal of Clinical Psychology, 11* (73), p.1556-1567. [11 sider]

Supplerende læsning

- Hill, C. E. (2020). *Helping skills. Facilitating exploration, insight and action.* (5. Ed.). Washington: American Psychological Ass. (p. 1-24)

I alt ca. 514 sider

Den Psykologiske Profession

Modultitel dansk: Den Psykologiske profession

Modultitel engelsk: The Psychological Profession

ECTS: 5

Placering

3. semester (*Kandidatuddannelsen i Psykologi*)

Modulansvarlig

Hanne Bruun Søndergaard Knudsen (hannebsk@ikp.aau.dk)

Casper Feilberg (feilberg@ikp.aau.dk)

Undervisere:

Casper Feilberg (feilberg@ikp.aau.dk)

Hanne Knudsen (hannebsk@ikp.aau.dk)

Anette Jul Mortensen (anettejm@law.aau.dk)

Type og sprog

Kursusmodul.

Sprog: Dansk

Mål

Den studerende skal gennem modulet opnå viden om:

Viden om

- Og forståelse af de aktuelle krav og forventninger, som samfundet stiller til den psykologiske profession, og de historiske forudsætninger for disse krav og forventninger
- Og forståelse af forskellige traditioners opfattelse af psykologfaglig kompetence samt deres opfattelse af videnskabelighed i psykologfagligt arbejde

Færdigheder:

- at reflektere over de professionsmæssige forhold ved den psykologiske praksis
- at reflektere over valg mellem psykologfaglige teorier og metoder på et videnskabeligt grundlag
- at reflektere problemorienteret i relation til den psykologiske professions samfundsmæssige rolle og funktion
- at formidling af videnskabelige dilemmaer i valg af psykologfaglig tilgang til psykologer, andre fagfolk samt lægfolk

Kompetencer:

- at kunne identificere juridiske problemstillinger og det juridiske grundlag for udøvelse af den psykologiske profession
- at kunne kritisk reflektere over og håndtere etiske og lovmæssige problemstillinger i forbindelse med digitalt baseret kommunikation og digital opbevaring af information.
- at kunne identificere etiske principper samt forskelligartede anskuelsesmåder på professionen
- at forestå og gennemføre egen faglige videreudvikling

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Fagbeskrivelse:

Den psykologiske profession på 5 ECTS-points er placeret på uddannelsens 1. semester og omfatter:

- Viden om den historiske udvikling af psykologiprofessionen og de samfundsmæssige vilkår for professionen
- Viden om professionsforskning og teorier om psykologifaglig kompetence
- Juridisk viden og færdigheder i forhold til udøvelsen af den psykologiske profession
- Etisk viden og færdigheder i forhold til udøvelsen af den psykologiske profession.

I faget 'Den psykologiske profession' ses nærmere på psykologfagets historiske udvikling og den samfundsmæssige baggrund for faget, idet disse forhold er vigtige for forståelse af de forventninger, der stilles til psykologer i dag og som baggrund for videreudvikling af faget i fremtiden. Der ses endvidere nærmere på professionsforskning og på, hvad der, på tværs af specialiseringer inden for psykologfaget, adskiller psykologers professionsfaglige kompetencer fra andre faggrupper. De etiske dilemmaer, som psykologer kan befinde sig i, præsenteres sammen med de etiske og teoretiske principper, som støtter psykologen i vurderingen af disse dilemmaer. Endelig indføres der i de juridiske regler, som psykologen er underlagt og skal kende og kunne fortolke.

Faget skal ses som indføring til, at de studerende på kandidaten opnår indsigt i, hvordan man som psykolog kan styre arbejds- og udviklingssituationer, der er komplekse og uforudsigelige, selvstændigt kan tage ansvar for egen faglig udvikling og specialisering, kan reflektere over forvaltningen af den psykologiske profession, kan udvise forståelse for relationen mellem teoretiske og praktisk-professionelle problemstillinger og kan erkende grænserne for egen psykologfaglige kunnen og viden i relation til praktiske problemstillinger, samt udøve selvrefleksion.

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde:

Aktivitet	Timer
------------------	--------------

8 forelæsninger	22
Seminartimer	8
Læsning og forberedelse	64
Eksamen – 7 dages opgave	40
Eksamen kollektiv feedback	1

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 9 + 1 t feedback (26 KT)

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 4 KT

Antal seminarhold:

Fordelingsnøgle for de 3 seminarhold:

- Seminarhold 1: Universitetsklinikken og VP og BUP
- Seminarhold 2: EP+KHARE+BSPK
- Seminarhold 3: NEURO og Culture

Deltagere

1. Semester studerende på kandidatuddannelsen i Psykologi

Deltagerforudsætninger

Deltagerne skal være optaget på kandidatstudiet og have afsluttet BA i psykologi, herunder bl.a. klinisk psykologi, arbejds- og organisationspsykologi og pædagogisk psykologi.

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

Kursusgang	Varighed	Tema/Emne	Forelæser
1. forelæsning	2x45 min.	Introduktion til faget, til kursusforløbet og til eksamensformen	Casper Feilberg
2. forelæsning	2x45 min.	Forskning og profession	Casper Feilberg & Hanne B. S. Knudsen
3. forelæsning	4x45 min.	Psykologfaglig kompetence	Casper Feilberg & Hanne B. S. Knudsen
4. forelæsning	2x45 min.	Etiske dilemmaer	Casper Feilberg & Hanne B. S. Knudsen

Seminar 1 (3 hold)	2x45 min. 2x45 min. 2x45 min.	Gruppearbejde omkring cases	Casper Feilberg & Hanne B. S. Knudsen
5. forelæsning	2x45 min.	Introduktion til Jura Professionens regulering, bl.a. -sagsbehandling- -tavshedspligt -persondata Intro til underretningspligter	Anette Jul Mortensen
6. forelæsning	4x45 min.	Børn, forældre og samfund. Komplekse sociale- og familieretlige sager; bl.a. - skilsmisse, - anbringelse - skolefravær m.m. - underretningspligter, fortsat	Anette Jul Mortensen
7. forelæsning	4x45 min.	Retssikkerhed bl.a. - lovgivning, - menneskerettigheder - principper - tvang og samtykke - ansvar - opsamling	Anette Jul Mortensen
Seminar 2 (3 hold)	2x45 min. 2x45 min. 2x45 min.	Gruppearbejde omkring cases	Anette Jul Mortensen
8. forelæsning	4x45	Integrering af professionsfaglige, etiske og juridiske aspekter i daglig praksis	Mette Thuesen og Hanne B. S. Knudsen
9. forelæsning	2x45 min	Aktuelle diskussioner i kurset, evaluering og spørgetime.	Casper Feilberg & Hanne B. S. Knudsen
Feedback	1x45 min	Tilbage melding på ugeopgave	Casper Feilberg & Hanne B. S. Knudsen

Eksamen

En intern individuel skriftlig prøve i Den psykologiske profession (The Psychological Profession).

Prøven er en bunden 7-dages opgave, hvor den studerende på baggrund af pensum skal besvare en stillet opgaveformulering med et eller flere spørgsmål inden for fagområdet.

Pensumramme: 500 sider obligatorisk litteratur.
Sidetal: max 10 sider.

Bedømmelsesform: Der gives karakter efter 7-trinsskalaen. Besvarelsen bedømmes af eksaminator. Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Vurderingskriterierne er angivet i Universitetets eksamensordning

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Introduktion til faget, til kursusforløbet og til eksamensformen.

2 timer v/ Casper Feilberg

Ud over en introduktion til den psykologiske profession, omhandler forelæsningsen psykologfagets historiske udvikling og samfundsmæssige forudsætninger som baggrund for forståelse af de forventninger, der stilles til psykologer i dag og som baggrund for videreudvikling af faget i fremtiden.

Litteratur:

- Jensen, R. (2000). Knudepunkter i dansk psykologis udvikling i årene 1940-2000. I: *Psyke & logos*, Tema: Psykologiens historie i Danmark, Årg. 21, nr. 1. S. 174-186. [12]
- Madsen, K. B. (1980). Psykologiens historie i Danmark. I: *Psykologisk leksikon*, redigeret af K.B. Madsen, 2. reviderede udgave, 344-356 [12 sider].
- Feilberg, C. (2019a). Vilkaerne for den kvalitative iagttagelse – i et nutidigt perspektiv. I: C. Feilberg (red.) & J. Maul (red.) *Kvalitative iagttagelser – At forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag*, Kapitel 9, pp. 259-287. Skriftserie om eksistentiel fænomenologi, Aalborg Universitetsforlag. [25 sider]
- Ringer, A., & Rasmussen, S. A. (2019). "Er dette ikke udtryk for et bestemt paradigme?": Kampen om evidensbegrebet i psykiatri og psykoterapi. In D. Dalum Christoffersen, & K. Stender Petersen (Eds.), *Er der evidens for evidens?* (pp. 91-114). Samfundslitteratur. [22 sider]

2. Forelæsning: Forskning og profession

2 timer v/ Casper Feilberg & Hanne B. S. Knudsen

Psykologi er både en videnskab samt et professionsfag, hvilket giver anledning til en række spørgsmål om forholdet mellem den videnskabeligt producerede viden og den praktiske udøvelse af faget. Denne forelæsning introducerer og diskuterer en række af disse spørgsmål.

Litteratur:

- Kvale, S. (2007): Professionspraksis som erkendelse – om dilemmaer i terapeutisk forskning. In: Brinkmann, S. & L. Tanggaard: *Psykologi – forskning og profession* (s.69-95). København: Hans Reitzels Forlag. [25 sider]

- Pedersen, L. T., & Brinkmann, S. (2007). Introduktion til et spændingsfelt. I: L. Tanggaard, & S. Brinkmann (red.), *Psykologi: forskning og profession* (s. 11-18). København: Hans Reitzel. [7 sider]
- Hartman, L.I., Fergus, K.D. & Reid, D.W. (2016). Psychology's Gordian Knot: Problems of identity and relevance. *Canadian Psychology*, 57(3), 149-159 [10 sider].
- Polkinghorne, D. (2007). Forskning og praktikers beslutningsprocesser. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.) *Psykologi: forskning og profession* (s. 19-45). København: Hans Reitzels Forlag [26 sider]
- Principerklæringen om evidensbaseret psykologisk praksis, Dansk Psykologforening: <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/> [3 sider]
- Spring, B. (2007). Evidence-Based Practice in Clinical Psychology: What It Is, Why It Matters; What You Need to Know. *Journal of Clinical Psychology*, Vol. 63(7), 611-631 [20 sider].
- Se desuden pensumteksten Ringer & Rasmussen (2019).

3. Forelæsning: Psykologfaglig kompetence

4 timer v/ Casper Feilberg & Hanne B. S. Knudsen

Forelæsningen omhandler forskellige traditioners opfattelse af psykologfaglig kompetence samt deres opfattelse af videnskabelighed i psykologfagligt arbejde.

Litteratur:

- Feilberg, C. & Maul, J. (2019). Mennesket bag den kvalitative iagttagelse og undersøgelse. I: C. Feilberg (red.) & J. Maul (red.) *Kvalitative iagttagelser – At forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag*, pp. 11-33. Skriftserie om eksistentiel fænomenologi, Aalborg Universitetsforlag. [19 sider]
- Feilberg, C. (2019b). Den kvalitative iagttagers habitus – personligt og kollektivt. I: C. Feilberg (red.) & J. Maul (red.) *Kvalitative iagttagelser – At forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag*, Kapitel 3 pp. 107-136 Skriftserie om eksistentiel fænomenologi, Aalborg Universitetsforlag. [27 sider]
- Fox, M. (2011). Practice-based evidence – overcoming insecure attachments. *Educational Psychology in Practice*, 27(4), 325-335 [10 sider].
- Høstmælingen, A (2010) Hvordan kan principerklæringen bidra til å kvalitetssikre psykologisk praksis? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, Vol 47, nr. 10 p. 930-936 [6 sider]
- Principerklæringen om evidensbaseret psykologisk praksis, Dansk Psykologforening: <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/> [3 sider]
- Schön, D. A. (2006). *Den reflekterende praktiker*. Forlaget KLIM, kap. 4+5, pp. 97-115 & 116-146 [45 sider].

4. Forelæsning: Ethiske dilemmaer

2 timer v/ Casper Feilberg og Hanne B. S. Knudsen

I denne forelæsning præsenteres og diskuteres forskellige etiske dilemmaer psykologer kan befinde sig i.

Litteratur:

- Etiske principper for nordiske psykologer. I: *Dansk Psykologforenings Regelsæt 2016-2018*
http://www.dp.dk/wp-content/uploads/etiske_principper_for_nordiske_psykologer-2016-18.pdf
(findes i forskellige layoutversioner) [7 sider]
- Kemp, P. (2001). Etiske positioner (kap. 8), In: M. Bjerrum & K. L. Christiansen (eds.), *Filosofi, etik, videnskabsteori*, pp. 160-173. Akademisk.
- Thuesen, M. (2015). Terapeutens behov for at hele. *Matrix* 32:1, 4-26 [23 sider]
- Øvreeide, H. (2013). *Fagetikk i Psykologisk Arbeid*. Kristianssand: Høyskoleforlaget

5. Forelæsning: Introduktion til jura - professionens retlige rammer og sagsbehandling

4 timer v/ jurist Anette Jul Mortensen

Forelæsningen omhandler de retlige rammer for psykologers profession. Denne forelæsning præsenterer det juridiske grundlag for udøvelsen af psykologi som profession, og klagesystemet. I forelæsningen introduceres endvidere en række grundlæggende juridiske begreber, som har betydning for psykologens sagsbehandling i praksis, herunder journalføring, tavshedspligt, og underretningspligt, hvorved også spørgsmål om digital behandling af persondata berøres.

Litteratur:

- Bønsing S, Forvaltningsret. Lærebog for Statskundskab. [155-172 200-204] [20 s]
- Husted Vijayarankan, K. A. M. Habekost & L. Sølvsten. Udveksling af oplysninger i socialt arbejde, Samfundslitteratur [10-11,13-28, 31-48, 55-58] [36]
- Hartoft H. (2022) Notat I, Regler for psykologers professionsudøvelse og aktuelle sager [8 s] (under udarbejdelse – kommer senere)

6. Forelæsning: Sagens gang i komplekse sager og psykologens rolle

2 timer v/ Anette Jul Mortensen

Det overordnede tema er komplekse sager hvor børn, forældre og myndigheder er involveret. Forelæsningen bygger videre på sidste forelæsning og omhandler de retlige rammer for sagens gang i udvalgte sociale-/familieretlige sager, f.eks. skilsmisse, anbringelse eller skolefravær, hvor psykologer kan have afgørende roller og opgaver som følge af deres særlige fagkundskab eller eventuelle underretningspligt. Børn- og Unge-udvalg og Familieretshusets funktion behandles.

Litteratur:

- Mørk, A. (2020), Det familieretlige udgangspunkt i T. Schultz m.fl. (red.), Socialret. Børn og unge. 2. udg. Djøf forlag 119-124, 134-154 [25]
- Hartoft, H. (2020), Tilsyn og underretningspligter i T. Schultz m.fl. (red.), Socialret. Børn og unge. 2. udg. Djøf forlag 205-231 [28]

7. Forelæsning: Retssikkerhed

4 timer v/ Anette Jul Mortensen

Det overordnede tema er retssikkerhed. Dette behandles fra både borger, myndigheds- og professionsperspektivet. Derfor omtales bl.a. begreber som frivillighed, samtykke og tvang, ligesom psykologens mulighed for at ifalde ansvar omtales. Forelæsningen runder det juridiske tema af, med fokus på opgaveløsning til eksamen og bedømmelseskriterierne.

Litteratur:

- Udvalgte områder af det ovenfor angivne pensum med henblik på opsamling.
- Hartoft, H. Notat II (2022), Frivillig, tvang, samtykke m.m. [5 s]. (Under udarbejdelse kommer senere).

8. Forelæsning: oplæg og diskussion: integrering af professionsfaglige, etiske og juridiske aspekter i daglig praksis

3 timer v/ Mette Thuesen og Hanne Knudsen

Indledningsvist vil der være en times gruppearbejde, de studerende indbyrdes, en times oplæg af Mette Thuesen om psykoterapeutens udvikling, og afslutningsvist en diskussion mellem de studerende (bl.a. på baggrund af gruppearbejdet) og oplægsholderen.

Litteratur:

- Thuesen, M. (2015) Terapeutens behov for at hele. Matrix 32:1, 4-26 [23 sider]

9. Forelæsning: Gennemgående diskussioner i kurset + spørgetime og evaluering

2 timer v/ Casper Feilberg og Hanne B. S. Knudsen

Samlet pensumliste

Bøger/Kapitler

(Tekster over 20% eller 50 sider, må ikke kopieres og deles ifølge Copydan)

Brinkmann, S. & Tanggaard, L. (2007, red.), *Psykologi: forskning og profession*. København: Hans Reitzel.

- Kvale, S. (2007): Professionspraksis som erkendelse – om dilemmaer i terapeutisk forskning. In: Brinkmann, S. & L. Tanggaard: *Psykologi – forskning og profession* (s.69-95). København: Hans Reitzels Forlag. [25 sider]
- Pedersen, L. T., & Brinkmann, S. (2007). Introduktion til et spændingsfelt. I L. Tanggaard, & S. Brinkmann (red.), *Psykologi: forskning og profession* (s. 11-18). København: Hans Reitzel. [7 sider]
- Polkinghorne, D. (2007). Forskning og praktikeres beslutningsprocesser. I: S. Brinkmann & L. Tanggaard (red.) *Psykologi: forskning og profession* (s. 19-45). København: Hans Reitzels Forlag [26 sider]
- Feilberg, C. & Maul, J. (2019). *Kvalitative iagttagelser – At forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag*. Aalborg Universitetsforlag.
- Feilberg, C. & Maul, J. (2019). Mennesket bag den kvalitative iagttagelse og undersøgelse. I: C. Feilberg (red.) & J. Maul (red.) *Kvalitative iagttagelser – At forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag*, pp. 11-33. Skriftserie om eksistentiel fænomenologi, Aalborg Universitetsforlag. [19 sider]
- Feilberg, C. (2019a). Vilkaerne for den kvalitative iagttagelse – i et nutidigt perspektiv. I: C. Feilberg (red.) & J. Maul (red.) *Kvalitative iagttagelser – At forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag*, Kapitel 9 pp. 259-287. Skriftserie om eksistentiel fænomenologi, Aalborg Universitetsforlag. [25 sider]
- Feilberg, C. (2019b). Den kvalitative iagttagers habitus – personligt og kollektivt. I: C. Feilberg (red.) & J. Maul (red.) *Kvalitative iagttagelser – At forstå, undersøge og udrede mennesker på et eksistentiel-fænomenologisk grundlag*, Kapitel 3 pp. 107-136. Skriftserie om eksistentiel fænomenologi, Aalborg Universitetsforlag. [27 sider]
- Øvreeide, H. (2013). *Fagetikk i Psykologisk Arbeid*. Kristianssand: Høyskoleforlaget, kap. 7-10, side 124-204 [80 sider]

Artikler og kapitler (bliver tilgængelig via AUB link eller PDF fil på Moodle):

Bønsing, S (2018), *Almindelig forvaltningsret*, Lærebog for statskundskab, 2. udg. Jurist- og Økonomforbundets Forlag, p. 1155-187 og 22-204 [37]

Etiske principper for nordiske psykologer. I: *Dansk Psykologforenings Regelsæt 2016-2018* http://www.dp.dk/wp-content/uploads/etiske_principper_for_nordiske_psykologer-2016-18.pdf (findes i forskellige layoutversioner) [7 sider]

Fox, M. (2011). Practice-based evidence – overcoming insecure attachments.

- Educational Psychology in Practice*, 27(4), 325-335 [10 sider].
- Hartman, L.I., Fergus, K.D. & Reid, D.W. (2016). Psychology's Gordian Knot: Problems of identity and relevance. *Canadian Psychology*, 57(3), 149-159 [10 sider].
- Hartoft, H. (2022), Notat I, Aktuelle regler og sager for psykologer. [5sider] (kommer på Moodle senere)
- Hartoft, H. (2022), Notat II, Frivillighed, samtykke og tvang m.m. [5 sider] (kommer på Moodle senere)
- Høstmølingen, A. (2010) Hvordan kan principperlæringen bidrage til å kvalitetssikre psykologisk praksis? *Tidsskrift for Norsk Psykologforening*, Vol 47, nr. 10 p. 930-936 [6 sider]
- Jensen, R. (2000). Knudepunkter i dansk psykologis udvikling i årene 1940-2000. I: *Psyke & logos*, Tema: Psykologiens historie i Danmark, Årg. 21, nr. 1. S. 174-186. [12 sider]
- Kemp, P. (2001). Ethiske positioner (kap. 8), In: M. Bjerrum & K. L. Christiansen (eds.), *Filosofi, etik, videnskabsteori*, pp. 160-173. Akademisk. [13 sider]
- Lohmann-Davidsen, E. (2011), *Jura for psykologer* p. 55-77 [22 sider]
- Madsen, K. B. (1980). *Psykologiens historie i Danmark. I: Psykologisk leksikon*, redigeret af K.B. Madsen, 2. reviderede udgave, 344-356 [12 sider].
- Madsen, H.B. & Garde, J. (2013) *Psykiatret*. Psykiatret, Jurist- og Økonomforbundets Forlag Tvangsbegrebet, del af kapitel 2, s. 29-37. [8 sider]
- Mørk, A. (2020), Det familieretlige udgangspunkt, i: T. Schultz, m.fl. (Eds), *Socialret. Børn og unge*. 2. udg., pp. (Side 119 – 158) (uddrag pp. 119-124, 134-154) [25 s]
- Principerklæringen om evidensbaseret psykologisk praksis, Dansk Psykologforening: <http://www.dp.dk/retningslinjer-for-evidensbaseret-psykologisk-praksis/> [3 sider]
- Ringer, A., & Rasmussen, S. A. (2019). "Er dette ikke udtryk for et bestemt paradigme?": Kampen om evidensbegrebet i psykiatri og psykoterapi. In D. Dalum Christoffersen, & K. Stender Petersen (Eds.), *Er der evidens for evidens?* (pp. 91-114). Samfundslitteratur.
- Schultz, T., m.fl. (2020) *Socialret. Børn og unge*. 2. udg. Djøf, s. 119-124 og 134-154 [43 sider]
- Schön, D. A. (2006) *Den reflekterende praktiker*. Forlaget KLIM kap. 4+5, pp. 97-115 & 116-146 [45 sider].
- Spring, B. (2007). Evidence-Based Practice in Clinical Psychology: What It Is, Why It Matters; What You Need to Know. *Journal of Clinical Psychology*, Vol. 63(7), 611-631 [20 sider].
- Thuesen, M. (2015) *Terapeutens behov for at hele*. Matrix 32:1, 4-26 [23 sider]

Alle love og konventioner kan findes på www.retsinformation.dk

Følgende omtales: [ca. 15 sider]

Grundloven (§ 3)

Psykologloven
Serviceloven (kap. 11, dvs. §§ 46, -48, 49a, 49b, 50, 50a-c, §146, 152,153, 154,155b)
Forvaltningsloven (§§ 27-32)
Retsplejeloven (§ 168-171, 178-180)
Offentlighedsloven (§ 6)
Straffeloven (§§78,79, 141,152-152e)
Lov om klage- og erstatningsadgang inden for sundhedsvæsenet (§§ 19-37)
Sundhedsloven (§§40-50)
Databeskyttelsesloven (GDPR), (§§5-13)
Forældreansvarsloven (§§ 1- 12, 17-23, 34)
Socialretssikkerhedsloven, (§ 11 c)
Psykiatriloven (§§ 1 – 10)
Værgemålsloven (§§ 1 – 11)
FN's børnekonvention (art. 3 og art. 12)
Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (art. 8)

I alt: 508 sider

Psykologisk Testning

Modultitel dansk: Psykologisk testning

Modultitel engelsk: Psychological assessment

ECTS: 5

Placering

1. Semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig

Casper Schmidt (casc@ikp.aau.dk)

Undervisere:

Casper Schmidt, CS (casc@ikp.aau.dk)

Jens Østergaard Riis, JØR (jensriis@ikp.aau.dk)

Hanne Bruun Søndergaard Knudsen, HBK (hannebsk@ikp.aau.dk)

Kristine M. Jensen de López, KJL (kristine@ikp.aau.dk)

Mette Thuesen, MT (thuesen@ikp.aau.dk)

Thomas Koester, TK (tko@ikp.aau.dk)

Jesper Corneliussen, JC

Tenna Boesen, TB

Antal seminarhold: 4 seminarhold (samme hold som i modulet "Psykologisk praksis og interventionsmetode").

Type og sprog

Modulets type: Kursusmodul Angivelse af sprog: Dansk

Mål

Viden om:

- forskellige testtyper og de særlige vilkår ved testning af specielle målgrupper,
- indsigt i konstruktionen af tests,
- testning som et af flere redskaber i personundersøgelser og ved belysning af teoretiske begreber.

Færdigheder:

- og erfaring på begynderniveau med brug af nogle af de mest almindelige tests,
- at kunne skabe alliance omkring testning og i at sætte testning i en relevant sammenhæng med anden psykologfaglig iagttagelse.

Kompetencer:

- at danne sig overblik over og tilrettelægge brug af psykologiske tests,

- at kunne vurdere og vælge egnede tests i forhold til en konkret psykologisk problemstilling.
- at forestå og gennemføre egen faglige videreudvikling

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre

Psykologisk testning er placeret på uddannelsens 1. semester. I forbindelse med modulet udbydes et modul kombineret med forelæsninger og testøvelses-seminarer.

Kurset omfatter:

Introduktion til forskellige psykologiske testtyper herunder kognitive, personligheds- og sociometriske test

Gennemgang af nogle af de mest almindelige tests

Teori om forhold ved testning af særlige målgrupper (fx børn)

Testøvelsesseminarer:

Øvelser i at kunne tilrettelægge anvendelsen af forskellige typer af test

Øvelser i at kunne gennemføre mindre testforløb

Omfang og forventet arbejdsindsats

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på følgende måde: 7 forelæsninger à 2 timer (hvoraf forelæsning 3 afholdes på seminarhold); 1 seminargang á 4 timer per hold; 5 seminargange á 2 timer per hold; læsning og forberedelse 105 timer; eksamen (MC-opgave) 2 timer

Aktivitet	Timer
7 forelæsninger	14
Seminartimer	14
Læsning og forberedelse	105
Eksamen	2

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 7 x 2 timer

Antal forelæsningshold: 1

Antal seminartimer: 14

Antal seminarhold: 4

Deltagere

1. semester studerende^[L]_[SEP] på kandidatuddannelsen i Psykologi

Deltagerforudsætninger:

Bestået bacheloruddannelse i Psykologi (BSc Psykologi)

Modulaktiviteter (kursusgange med videre): Formålet med kurset er, at deltagerne opnår et elementært kendskab til psykologisk testning. Der er ikke tale om en uddannelse i testning – denne opnås først efter endt uddannelse gennem at erhverve sig praktisk erfaring med tilhørende supervision. Kurset giver en introduktion til psykologisk testning, hvor der vil være praktiske øvelser. På kurset gennemgås forskellige testtyper – både deres teoretiske grundlag, deres konstruktion, deres brug og deres resultater. Dette har til hensigt at give et grundlag for vurdering af anvendelsesområder for tests, samt give kvalificeret stillingtagen til gyldigheden af de resultater, der opnås med psykologisk testning.

Aktivitet	Tidsslot	Titel	Underviser/ Seminarholder
1.	2 x 45 min. (fælles forelæsning)	Psykometri og testkonstruktion	Casper Schmidt
2.	6 x 45 min. (hvoraf 2 x 45 min fælles forelæsning samt 4 x 45 min seminar)	Neuropsykologisk testning	Jens Østergaard Riis
3.	4 x 45 min. (heraf 2x45 min forelæsning samt 4 seminarhold à 2 x 45 min, hvor både forelæsning og seminarer afholdes på de respektive seminarhold)	Konstruktion og anvendelse af tests med børn	Hanne Bruun Søndergaard Knudsen & Kristine Jensen de López
4.	4 x 45 min. (2 x 45 min fælles forelæsning samt 2 x 45 min seminar)	Konstruktion og anvendelse af tests indenfor militæret	Tenna Boesen
5.	4 x 45 min. (2 x 45 min fælles forelæsning samt 2 x 45 min seminar)	Konstruktion og anvendelse af projektive tests	Mette Thuesen
6.	4 x 45 min. (2 x 45 min fælles forelæsning samt 2 x 45 min seminar)	NEO PI-3 i teori og praksis	Jesper Corneliussen
7.	4 x 45 min. (2 x 45 min fælles forelæsning samt 2 x 45 min seminar)	Konstruktion og anvendelse af erhvervspsykologiske tests	Thomas Koester

Eksamen

En individuel intern skriftlig prøve i multiple-choice format. Prøvetid: 2 timer.
 Pensumramme: ca. 500 sider obligatorisk litteratur. Bedømmelsesform: Der gives karakter efter 7-trinsskalaen. Besvarelser bedømmes af eksaminator. Hjælpemidler: Eksaminanden kan ikke medbringe hjælpemidler til prøven. Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Syge-/reeksamen: En individuel intern skriftlig stedprøve i form af et essay.

Vurderingskriterierne er angivet i Universitetets eksamensordning.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning: Psykometri og testkonstruktion

2 timer v/ Casper Schmidt

Forelæsningen introducerer kurset og en række overordnede overvejelser i forhold til psykologisk testning. Desuden vil forelæsningen introducere testning i sin historiske kontekst og hvorledes vi i dag kan bruge den til at udtale os om forskellige træk og fænomener. Ligeledes vil forelæsningen berøre nogle af de begreber og metoder, hvorved en test kan måles og vejes for dens psykometriske egenskaber, hvilket er væsentligt i forhold til testkonstruktion, samt valg af psykologisk tests.

Litteratur:

- Ivanouw, J. (2006). Psykometri (Kapitel 4, side 97-159). i Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E. L., Poulsen, S., & Rosenbaum, B. (2006)
- *Assessmentmetoder: Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. [62 sider]

2. Forelæsning: Neuropsykologisk testning

2 timers forelæsning og demonstrationsundervisning, 4 timers seminarhold v/ Jens Østergaard Riis

Undervisningen har til formål at danne grundlag for at forstå anvendelsen af kognitive tests i klinisk praksis. Der fokuseres på almen udredning af evner, herunder intelligens. Eksempler fra diagnostiske undersøgelser med af kognitive prøver ved neurologiske sygdomme som f.eks. demens, stroke og hjernekræft bliver vist. Brug af kognitive tests ved udvælgelse til jobs eller som vejledning ved behov for erhvervsmæssig omplacering berøres under seminarundervisningen, som indeholder praktiske øvelser i at administrere og score testresultater.

Undervisningen består af:

- 1: Gennemgang af anvendelsesområder for testning af voksne
  - a. Kliniske undersøgelser
  - b. Erhvervsmæssige undersøgelser
  - c. Forskningsbaserede undersøgelser
- 2: Gennemgang og øvelser med eksempler på konkrete kognitive tests
- 3: Øvelser i testning og scoring, samt udregning af samlede testscores, WAIS-IV

Forelæsning:

1. Om overordnede aspekter – med øvelser i plenum.
  - b. Hvad karakteriserer en test i forhold til "eksperimentel procedure" og "opgave"
  - c. Testning som en del af person-undersøgelsen^[1]_[SEP]. Hvordan kobles med andre observationer.
  - d. Rapportering af resultater, z-scores.
  - e. Etik om brug af tests: eksempler fra DP og norske PF.
  - f. Om litteraturen
2. WAIS
  - a. Historien om WAIS og intelligensundersøgelser.

- b. WAIS IV som redskab – hvad indeholder en formel test.

Seminarhold: (i 4 hold)

- 1: Øvelser med tests og testadministration.
  - a. Skemaer uddeles – ordmobilisering, selective reminding, spændvidde.
- 2: Øvelser i testning
  - a. Testeradfærd
  - b. Sprogbrug, pauser, mimik, omgivelser
  - c. 2-3 sproglige delprøver fra WAIS: ordforråd, information, ligheder – selvadministration
  - d. 2-3 handleprøver fra WAIS: terningmønstre, matrice-problemløsning – selvadministration
- 3: Udregning af IQ og andre scores ud fra eksempler a. 2 testprofiler
  - b. IK hele skalaen og indeksprofiler
  - c. Verbal forståelse, Perceptuel ræsonnering, Arbejdshukommelse, Forarbejdningshastighed.
  - d. Normalfordelinger
- 4: Rapportering og tolkning af testscores i lyset af andre oplysninger a. Etik omkring formidling,
  - b. Hvordan bruges en test i en samlet undersøgelse

Litteratur:

- Ivanouw, J. (2006). Psykometri (Kapitel 4, side 97-159) i Elsass, P., Ivanouw, J., Mortensen, E. L., Poulsen, S., & Rosenbaum, B. (2006). *Assessmentmetoder: Håndbog for psykologer og psykiatere*. København: Dansk Psykologisk Forlag. [62 sider].
- Lezak, M. D., Howieson, D. B., & Lorin, D. W. (2012). *Neuropsychological Assessment*. (5th Ed). New York: Oxford University Press. Kapitel 4 og 5. (side 101-155) [50 sider].
- Lichtenberger, E. O., & Kaufman, A. S. (2013). *Essentials of WAIS-IV Assessment*, 2nd ed. New York: John Wiley & Sons, Inc. (side 353-389) [36 sider].

3. Forelæsning: Konstruktion og anvendelse af tests med børn

2 timers forelæsning, 2 timers seminar ved Hanne Bruun Søndergaard Knudsen (HBSK) og Kristine M. Jensen de López (KJL). Både forelæsning og seminar afholdes på de respektive seminarhold.

I undervisningen præsenteres dels en række tests, som anvendes til at undersøge kognitive og kommunikative færdigheder hos småbørn og skolebørn og dels selvevaluerings- og ratingskalaer. Der vil primært være en introduktion til tests og subtests som indfanger forskellige komponenter af børns kognitive færdigheder, og der fremstilles en kritisk anvendelse af WISC-IV. Desuden introduceres tests, der er udviklet til at indfange barnets kommunikative- og eksekutive færdigheder, herunder TROG-2, BRIEF og CCC, samt forskellige former for selvevaluerings- og ratingskaler: SDQ og Beck Youth Inventories (BYI). Endelig vil forelæserne præsentere erfaringer fra igangværende international forskning vedr. tværkulturel testning og udvikling af testmateriale.

Vi vil endvidere komme ind på baggrunden for de forskellige test, test udvikling, test validering og standardisering. Derudover vil vi ligeledes diskutere forcer og begrænsninger ved anvendelse af tests i den børnepsykologiske udredning og tolkning af testresultater. Der vil endvidere indgå konkrete øvelser i anvendelsen og tolkningen af testen.

Litteratur:

- Huizinga, M. & Smidts, D. (2011). Age-related changes in executive functions: a normative study with the Dutch version of the behavior rating inventory of executive function. *Child Neuropsychology*, 17, 51-66.
- Jensen de López, K. & Knüppel, A. (2010). Tilpasning, standardisering og validering af den danske version af Test for Reception of Grammar-2 (TROG2). I: *Børnesprog – fra 12. Nordiske Symposium om Børnesprogforskning*. (Vejleskov, H. (red.)). Forlaget UCC. (47-55)
- Väisänen, R., Loukusa, S. Moilanen, I. & Yliherva, A. (2014) Language and pragmatic profile in children with ADHD measured by Children's Communication Checklist 2nd edition, *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 39:4, 179-187, DOI: 10.3109/14015439.2013.784802
- Niclasen J, Teasdale TW, Andersen A-MN, Skovgaard AM, Elberling H, et al. (2012) Psychometric Properties of the Danish Strength and Difficulties Questionnaire: The SDQ Assessed for More than 70,000 Raters in Four Different Cohorts. *PLoS ONE* 7(2): e32025. doi:10.1371/journal.pone.0032025 (1-8)
- Smedler, A. & Tideman, E. (2011). At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse. Hans Reitzels Forlag. (side 45-64, 99-113, 117-128, og 165-200).
- Toplak, M. E., West, R.F, & Stanovich, K. E. (2013). Practitioner Review: Do performance-based measures and ratings of executive function assess the same construct? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 54(2), 131–143.

4. Forelæsning: Konstruktion og anvendelse af tests indenfor militæret

2 timers forelæsning og demonstrationsundervisning, 2 timers seminarhold v/ Tenna Boesen

Med udgangspunkt i Danmarks mest benyttede test, Sessionsprøven/BPP, vil forskellige test og problematikker i forbindelse med testanvendelse blive diskuteret. Formålet er at give deltagerne en fornemmelse af, hvorledes bagvedliggende (psykometriske) testbegreber og psykologiske teoridannelser og problematikker håndteres i praktiske sammenhænge. Det forudsættes, at de almindelige testbegreber (fx validitet, reliabilitet, normer, korrelationer) er kendte på et begynderplan. Det samme gælder almindelige psykologiske teoridannelser/begreber (fx intelligens, fem-faktor teori).

Litteratur:

- Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere*. Dansk Psykolog Forlag. kapitel 4, 9, 13, 26 og 33.

- Furnham, A. (2008). HR Professionals' Beliefs About, and Knowledge of Assessment Technique and Psychometric Tests. *International Journal of Selection and Assessment*, 16(3), 300-305 [5 sider].
- Kousgaard, E. (2003). *50 år med intelligensprøven BPP*. Kbh.: Forsvarsakademiet, side 4-26 [22 sider].

5. Forelæsning: Konstruktion og anvendelse af projektive tests

2 timers forelæsning og demonstrationsundervisning, 2 timers seminarhold v/ Mette Thuesen

Der gives et indblik i teorierne bag projektive tests samt deres anvendelighed i personlighedsvurdering, diagnostisk og differentialdiagnostik. I forhold til diagnostik kan testene f.eks. bruges, når der er tvivl om hvorvidt patienten er psykotisk, eller hvis der er tvivl om det psykotiske har en skizofren kvalitet. Eller er det demens eller depression? Eller hvordan forvalter patienten sin aggression og er han farlig? Der vil blive mulighed for at se, hvordan Rorschach og TAT ser ud og kort eksperimenter med disse.

Litteratur:

- Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder*. Håndbog for psykologer og psykiatere. Dansk Psykolog Forlag. (side 597-604 og 651-669) [25 sider]
- Mortensen, et al. (1987). *Rorschach-testning*. En grundbog. Dansk psykologisk forlag. (side 13-29 og side 41-52) [27 sider]

Supplerende litteratur:

- *Rorschachtestning og psykologisk teori* i Mortensen, et al. (1987). *Rorschach-testning*. En grundbog. Dansk psykologisk forlag. (side 30-40 samt 111- 130)

6. Forelæsning: NEO PI-3 i teori og praksis

2 timers forelæsning, 2 timers seminarhold v/ Jesper Corneliussen

De første 45 minutter vil omhandle den teoretiske baggrund bag profilen. Historikken bag Costa og McCrae's (skaberne af NEO PI) forståelse af personlighed og hvordan personligheden i NEO PI-3 kvantificeres til 5 domæner og 30 facetter. Testens reliabilitet og validitet vil her berøres.

Anden del af forelæsningen vil omhandle praktisk anvendelse. Hvor og hvordan NEO PI-3 profilerne kan anvendes og hvilken værdi de kan skabe i forbindelse med fx et klinisk forløb, teamudvikling eller rekruttering. Herunder hvordan NEO PI-3 testresultaterne, når den fortolkes med eksterne kriterier som anamnesen og andre testresultater kan yderligere værdi ud fra trianguleringsprincippet.

Litteratur

- Spaten, O. M., Miller, T., & Rasmussen, P. (2015). *Personlighedstest og aptitudetest* [20 sider]
- Bienvenu, O. J., et al. (2004). Anxiety and depressive disorders and the Five-Factor Model of personality: A higher- and lower-order personality trait

investigation in a community sample. *Depression and Anxiety*, 20, 92-97. [6 sider]

- Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992). Four ways five factors are basic. *Personality and Individual Differences*, 13, 653-665. [14 sider]
- MacLaren, V. V., & Best, L. A. (2009). Female students' disordered eating and the Big Five personality facets. *Eating Behaviors*, 10, 192-195. [5 sider]
- McAdams, D. P., & Pals, J. L. (2006). A new Big Five: Fundamental principles for an integrative science of personality. *American Psychologist*, 61(3), 204–217. [14 sider]

7. Forelæsning: Konstruktion og anvendelse af erhvervspsykologiske tests *2 timers forelæsning v/ Thomas Koester og demonstrationsundervisning 2 timers seminarhold.*

Vi gennemgår - under overskriften "Erhvervspsykologisk testning (voksne)" og med udgangspunkt i en konkret case - hvordan personlighedstests og kognitive tests kan anvendes i praksis til at vurdere medarbejdergrupper i en stor international virksomhed. Fokus er på medarbejdernes sikkerheds- og risikoadfærd, og medarbejderne kommer fra lande såsom Egypten, Jordan, Irak, Pakistan, Indien, Polen, Ukraine og Rusland.

Litteratur:

- Spaten, O. M., Miller, T., & Rasmussen, P. (2015). Personlighedstest og aptitudetest i erhvervslivet. In K. Andreassen, M. Buchardt, A. Rasmussen & C. Ydesen (Eds.), *Test og prøvelser - Oprindelse, udvikling, aktualitet*. Aalborg: Aalborg University Press (side 283-303)
- Hogan, R., & Hogan, J. (2007). *Hogan Personality Inventory manual* (3rd ed.). Tulsa, OK: Hogan Assessment Systems. (ISBN 978-0-9794448-1-4) (Herfra kapitlerne 1, 2, 3.4, 4 og 5) (64 sider)
- Hogan, R., & Hogan, J. (2009). *Hogan Development Survey manual* (2nd ed.). Tulsa, OK: Hogan Press. (ISBN 978-0-9816457-7-3). Herfra kapitel 4 til og med 4.4.3 (29 sider)

Samlet litteraturliste

Bienvu, O. J., et al. (2004). Anxiety and depressive disorders and the Five-Factor Model of personality: A higher- and lower-order personality trait investigation in a community sample. *Depression and Anxiety*, 20, 92-97. [6 sider]

Costa, P. T., Jr., & McCrae, R. R. (1992). Four ways five factors are basic. *Personality and Individual Differences*, 13, 653-665. [14 sider]

Elsass, P. et al. (red.) (2006). *Assessmentmetoder. Håndbog for psykologer og psykiatere*. Dansk Psykolog Forlag. Kapitel 4, (97-159) [62 sider] + kapitel 9 (245-254) [9 sider] + kapitel 13 (305-327) [23 sider], kapitel 26 (519-534) [16 sider] + siderne 597-604 og 651-669) [25 sider] + kapitel 33 (703-709) [6 sider] = I alt 141 sider

Furnham, A. (2008). HR Professionals' Beliefs About, and Knowledge of Assessment Technique and Psychometric Tests. *International Journal of Selection and Assessment*, 16(3), 300-305 [5 sider]

- Hogan, R., & Hogan, J. (2007). Hogan Personality Inventory manual (3rd ed.). Tulsa, OK: Hogan Assessment Systems. (ISBN 978-0-9794448-1-4) (Herfra kapitlerne 1, 2, 3.4, 4 og 5) [64 sider]
- Hogan, R., & Hogan, J. (2009). Hogan Development Survey manual (2nd ed.). Tulsa, OK: Hogan Press. (ISBN 978-0-9816457-7-3). Herfra kapitel 4 til og med 4.4.3 [29 sider]
- Huizinga, M. & Smidts, D. (2011). Age-related changes in executive functions: a normative study with the Dutch version of the behavior rating inventory of executive function. *Child Neuropsychology*, 17, 51-64 [14 sider]
- Jensen de López, K., & Knüppel, A. (2010). Tilpasning, standardisering og validering af den danske version af Test for Reception of Grammar-2 (TROG2). I: *Børnesprog – fra 12. Nordiske Symposium om Børnesprogforskning*. (Vejleskov, H. (red.). Forlaget UCC. (47-55) [8 sider]
- Kousgaard, E. (2003). 50 år med intelligensprøven BPP. Kbh.: Forsvarsakademiet, side 4-26 [22 sider]
- Lezak, M. D., Howieson, D. B., & Lorin, D. W. (2012). *Neuropsychological Assessment*. (5th Ed). New York: Oxford University Press. Kapitel 4 og 5. (side 101-155) [50 sider].
- Lichtenberger, E. O., & Kaufman, A. S. (2013). *Essentials of WAIS-IV Assessment*, 2nd ed. New York: John Wiley & Sons, Inc. (353-389) [36 sider]
- MacLaren, V. V., & Best, L. A. (2009). Female students' disordered eating and the Big Five personality facets. *Eating Behaviors*, 10, 192-195. [5 sider]
- McAdams, D. P., & Pals, J. L. (2006). A new Big Five: Fundamental principles for an integrative science of personality. *American Psychologist*, 61(3), 204–217. [14 sider]
- Mortensen, et al. (1987). Rorschach-testning. En grundbog. Dansk psykologisk forlag. (side 13-29 og side 41-52) [27 sider]
- Niclasen J, Teasdale TW, Andersen A-MN, Skovgaard AM, Elberling H, et al. (2012): Psychometric Properties of the Danish Strength and Difficulties Questionnaire: The SDQ Assessed for More than 70,000 Raters in Four Different Cohorts. *PLoS ONE* 7(2): e32025. doi:10.1371/journal.pone.0032025 [7 sider]
- Smedler, A., & Tideman, E. (2011). At teste børn og unge. Om testmetoder i den psykologiske undersøgelse. Hans Reitzels Forlag. (45-64, 99-113, 117-128, 165-200) [79 sider]
- Spaten, O. M., Miller, T., & Rasmussen, P. (2015). Personlighedstest og aptitudetest i erhvervslivet. In K. Andreassen, M. Buchardt, A. Rasmussen, & C. Ydesen (Eds.), *Test og prøvelser - Oprindelse, udvikling, aktualitet*. Aalborg: Aalborg University Press. (283-303) [20 sider]
- Toplak, M. E., West, R. F., & Stanovich, K. E. (2013). Practitioner Review: Do performance-based measures and ratings of executive function assess the same construct? *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 54(2), 131–143 [12 sider]
- Väisänen, R., Loukusa, S. Moilanen, I. & Yliherva, A. (2014) Language and pragmatic profile in children with ADHD measured by Children's Communication Checklist 2nd edition, *Logopedics Phoniatrics Vocology*, 39:4, 179-187, DOI: 10.3109/14015439.2013.784802 [9 sider]

I alt: 562 sider

Supplerende Anvendt Psykologi (SAP)

Modultitel dansk: Supplerende Anvendt Psykologi
ECTS: 5

Placering:

1. Semester (Kandidatuddannelsen i Psykologi)

Modulansvarlig:

Rasmus Birk (ankerlærer) og alle professionsprogrammerne

Undervisere:

Professionsprogrammerne

Type og sprog:

Undervisningen er på dansk, litteraturen fortrinsvis på engelsk

Mål:

Den studerende skal gennem modulet opnå viden om:

Viden om:

- og forståelse af disciplinens centrale og aktuelle teorier om anvendt psykologi baseret på højeste internationale forskning inden for området
- og forståelse af de centrale og aktuelle udrednings- og undersøgelsesmetoder inden for disciplinen
- og forståelse af sammenhængen med disciplinens psykologiske problemstillinger og de relevante almene teorier

Færdigheder:

- at kunne vurdere og vælge mellem de centrale og aktuelle teorier om praksis
- at kunne formidle den forskningsbaserede viden om disciplinen på en reflekteret og diskuterende vis

Kompetencer:

- selvstændigt at kunne identificere problemstillinger som er relevante for området

Fagindhold og sammenhæng med øvrige moduler/semestre:

Modulet vælges af alle psykologistuderende på 1. semester. Modulet bygger oven på bacheloruddannelsen i psykologi.

Omfang og forventet arbejdsindsats:

Modulet giver en kort indføring i supplerende anvendt psykologi med perspektiver fra de forskellige professionsprogrammer.

Undervisningen forløber som 12 forelæsninger og 6 seminarange, hver á 2 timer. Der er tilknyttet 500 sider pensum, og det forventes, at studerende har læst dette på forhånd og deltager relevant i undervisningens diskussioner og øvrige aktiviteter.

5 ECTS svarer til 135 timers arbejdsindsats, og disse forventes fordelt på nedenstående måde:

Aktivitet	Timer
13 forelæsninger á 2 timer	26
Evalueringer	0
Læsning og forberedelse	109
Eksamen	0

NB: lektioner tælles som timer.

Antal forelæsninger: 13 á 2 timer

Antal forelæsningshold: 0

Antal seminartimer: 0

Antal seminarhold: 0

Modulaktiviteter (kursusgange med videre)

	Emne	Underviser
1.	Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi I: tradition, arbejdsområde og udfordringer	Thomas Borchmann Bendt Torpegaard
2.	It's all about the Meme! (Developmental) Language Disorder – History, Diagnose and Intervention.	Kristine Jensen de López
3.	Kognitiv adfærdsterapi	Cecilie Thøgersen
4.	Cultural psychology: what it is, what it can do, and what is innovative in it?	Jaan Valsiner
5.	Evidens, standardisering & evaluering	<i>Paula Cavada-Hrepich</i>
6.	At arbejde pædagogisk-psykologisk	Thomas Szulevicz
7.	Cultural Discursive Psychology	Carolin Demuth
8.	Afhængighed (del 1)	Casper Schmidt
9	Afhængighed (del 2)	Casper Schmidt
10	Systemisk Familieterapi	Eva Søndergaard
11.	Angstlidelser hos børn og unge	Ane Søndergaard Thomsen
12.	Selskabsdyr og sundhed	Tia Hansen
13.	Neuropsychology	Thomas Alrik Sørensen

Eksamen

Modulet består ved aktiv deltagelse, med løbende evaluering og aktiv deltagelse i eventuelle samtlige øvelser under kurset.

Prøvens omfang: 5 ECTS-point.

Bedømmelsesform: Modulet består ved aktiv deltagelse, med løbende evaluering og aktiv deltagelse i samtlige eventuelle øvelser under kurset.

Syge- og Reeksamen:

Skriftlig.

Prøven er individuel.

Prøven er en bunden 72 timers hjemmeopgave, hvor den studerende på baggrund af en stille opgaveformulering skal besvare et eller flere spørgsmål inden for fagområdet.

Sidetæl 5-7 sider. Pensumramme 500 sider obligatorisk litteratur.

Forelæsningsmanchet/Pensum:

1. Forelæsning (AOP SAP 2022): Introduktion til arbejdsmiljøpsykologi I: tradition, arbejdsområde og udfordringer

v/ Thomas Borchmann & Bendt Torpegaard

På forelæsningen introduceres til arbejdsmiljøpsykologi med særlig vægt på traditionens meritter og udfordringer

Forelæsningens pensum:

- Houdmont, J. & Leka, J. (2010). An Introduction to Occupational Health Psychology. I: Occupational Health Psychology. Leka & Houdmont (Eds.) . Wiley-Blackwell (30 s)

2. Forelæsning (KUR SAP 2023): It's all about the Meme! (Developmental)

Language Disorder – History, Diagnose and Intervention.

v/ Kristine Jensen de López

I forelæsningen introduceres den studerende til den overset neuropsykologisk udviklingsforstyrrelse "Developmental Language Disorder (DLD). Udvalgte årsager til at personer, der opvokser med DLD bliver overset ift. opsporing, udredning, diagnosticering og i at modtage evidensbaseret intervention, samt støtte i deres hverdag vil blive belyst i forelæsningen.

Forelæsningens pensum (28 sider):

- Kamhi, A. (2004). A meme's eye view of speech-language pathology. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 35(2), 105–111. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2004/012\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2004/012)) [6 sider]
- McGregor, K. (2020). How we fail children with developmental language disorder. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools (clinical focus)*, 51, 981-992. https://doi.org/10.1044/2020_LSHSS-20-00003 [11 sider]

- Reily, S., Bishop, V. M, Tomblin, B. (2014). Terminological debate over language impairment in children: forward movement and sticking points. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 48, nr. 4, 452-462 [11 sider]

3. Forelæsning (KUR SAP 2022): Kognitiv adfærdsterapi

v/ Cecilie Thøgersen

Forelæsningen giver en indføring i teori og grundbegreber samt vil introducere enkelte behandlingsteknikker, der indgår i kognitiv adfærdsterapi. Undervisningen vil primært være en teoretisk indføring i behandlingstilgangen, hvor de studerende gennem bl.a. eksempler fra praksis vil få kendskab til hvorledes man kan arbejde med begreber som automatiske tanker, uhensigtsmæssig adfærd, levereregler og kerneantagelser. Dertil vil de grundlæggende behandlingsteknikker som psykoedukation, identifikation, analyse og omstrukturering blive gennemgået.

Forelæsningens pensum (30 sider):

- Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]

4. Forelæsning (CP SAP 2022): Cultural psychology: what it is, what it can do, and what is innovative in it?

v/ Jaan Valsiner

General overview of how cultural psychology emerged: 19th century Völkerpsychologie and 20th century move into social and developmental perspectives after cultural-historical psychology. Current directions (short overview): Dialogical Self, Social Representations, Interdependent Self. Russian and Danish Activity theories, Semiotic Dynamics. Links with Education and Medicine, Occupational and Health psychologies.

Forelæsningens pensum:

- Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. (22s)
- Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology*, 20, 3-30. (28s)

5. Forelæsning (EP SAP 2022): Kulturpsykologisk forståelse af pædagogisk psykologi

v/ Paula Cavada-Hrepich

En kulturpsykologisk tilgang til pædagogisk arbejde indebærer et fokus på nogle bestemte diskussioner som: 1. Vigtigheden af et første personperspektiv og det kulturelle element i dette, 2. Det enkelte menneske som socialt orienteret og

nødvendigheden af et samarbejde i pædagogisk arbejde, 3. Det problematiske i at skelne skarpt mellem person og kontekst, når man skal indkredse udfordringerne i det pædagogiske arbejde, 4. Anerkendelse af forskellige analytiske niveauer og deres sammenhæng, og 5. Betydningen af tid som ramme, gennem hvilken mennesker, grupper og institutioner orienterer sig. I undervisningen vil dette blive eksemplificeret med cases fra praksis.

Forelæsningens pensum:

- Hundeide, K. (2005). Sociocultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (20 sider)
- Holland D. & Lave J. (2019) Social Practice Theory and the Historical Production of Persons. In Edwards A., Fler M., Bøttcher L. (Eds) *Cultural-Historical Approaches to Studying Learning and Development. Perspectives in Cultural-Historical Research*, pp.235-248. Springer, Singapore. DOI https://doi.org/10.1007/978-981-13-6826-4_15 (13 sider)

6. Forelæsning (EP SAP 2022): At arbejde pædagogisk-psykologisk v/ Thomas Szulevicz

Over de seneste årtier er der sket en række betydelige forandringer inden for dagtilbuds- og skoleområdet (eksempelvis ny inklusionslovgivning og ny skolereform), som har stillet nye typer af krav til den pædagogisk-psykologiske rådgivning. Disse forandringer har fordret, at den pædagogiske psykologi har skullet følge med og tilpasse fagligheden og rådgivningen til de nye forhold. Men forandringerne og kravene om forandringer kalder også på kritisk refleksion i forhold til, hvad det faktisk indebærer at arbejde pædagogisk-psykologisk. Denne forelæsning tager udgangspunkt i nogle af de aktuelle forandringer omkring pædagogisk-psykologisk praksis, og diskuterer bl.a. spørgsmålene: Hvad vil det sige at arbejde pædagogisk-psykologisk? Trækkes der på bestemte teorier og metoder? Hvori består det pædagogiske i den pædagogiske psykologi, og hvilke problemstillinger og dilemmaer konfronteres man ofte med som pædagogisk psykolog?

Forelæsningens pensum:

- Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532> (22 sider)
- Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85. <http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf> (11 sider)
- Szulevicz, T. (2019). PPR og de normative forudsætninger. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift*. Vol. 56 (5/6) 114-125 (11 sider)

7. Forelæsning (CP SAP 2022): Cultural Discursive Psychology

v/ *Carolin Demuth*

This lecture addresses how a discursive psychology perspective contributes to the field of Cultural Psychology and Educational Practice. We will particularly look at the discursive construction of the self and the storied nature of the mind to understand the dialogical interplay of the human mind and society.

Forelæsningens pensum:

- Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. (18s) EP
- Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 191-206, New York: Oxford University Press. (17s) EP

8. Forelæsning (C-PPP SAP 2022): Afhængighed

v/ *Casper Schmidt*

Forelæsningen vil introducere afhængighed ud fra et klinisk adfærdsmæssigt perspektiv, for at forstå de mekanistiske processer involveret i afhængighed på et trækbaseret beskrivelsesniveau. Dette vil involvere, hvilke psykologiske træk, som er kendetegnende for afhængighed, samt hvilke former for komorbiditet afhængighed er forbundet med. Derudover vil der gives eksempler fra klinisk praksis på, hvordan afhængighed kan se ud.

Forelæsningens pensum:

- Schmidt, C., Morris, L. S., Kvamme, T. L., Hall, P., Birchard, T., & Voon, V. (2017). Compulsive sexual behavior: prefrontal and limbic volume and interactions. *Human Brain Mapping*, 38(3), 1182-1190. [10 sider]
- Dalley, J. W., Everitt, B. J., & Robbins, T. W. (2011). Impulsivity, compulsivity, and top-down cognitive control. *Neuron*, 69(4), 680-694. [15 sider]

9. Forelæsning (C-PPP SAP 2022): Afhængighed (del II)

v/ *Casper Schmidt*

Forelæsningen er anden del om afhængighed. Her vil fokus lægge på forskningsområdet i afhængighedsmekanismer, hvilket indebærer et metodisk indblik i, hvordan det er muligt at skabe/operationalisere mål for afhængighed. Derudover vil der gives et indblik i de underliggende biologiske markører for afhængighed med henvisning til de kliniske kendetegn, der former afhængig adfærd.

Forelæsningens pensum:

- Fineberg, N. A., et al. (2014). New developments in human neurocognition: clinical, genetic, and brain imaging correlates of impulsivity and compulsivity. *CNS Spectrums* 19.1 (2014): 69-89. [21 sider]

- Schmidt, C., Skandali, N., Gleesborg, C., Kvamme, T. L., Schmidt, H., Frisch, K., ... & Voon, V. (2020). The role of dopaminergic and serotonergic transmission in the processing of primary and monetary reward. *Neuropsychopharmacology*, 45(9), 1490-1497. [8 sider]

Supplerende læsning:

- World Health Organization, 2022: <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>

10. Forelæsning (KUR SAP 2023): Systemisk Familieterapi

v/ Eva Søndergaard

Forelæsningen vil give jer et lille indblik i familieterapi både historisk og praktisk. Jeg vil særligt fokusere på den strukturel-systemiske og den narrative tilgang. Jeg vil desuden komme med eksempler fra min egen praksis.

Forelæsningens pensum (25 sider):

- Minuchin, S., Nichols, M., Lee, W.-Y. (2008). *Vurdering af familier og par. Fra symptom til system - en firetrinnsmodel i to sessioner.* (Kapitel 1 p. 9–28) [18 sider]. Hans Reitzel, Kbh.
- Morgan, A. (2005). "Narrative samtaler". *Soc.pæd.bibl.* Hans Reitzel Kbh. Introduktion ved Allan Holmgren p. 11-18 [7 sider]

11. Forelæsning (C-PPP SAP 2022): Angstlidelser hos børn og unge

v/ Ane Søndergaard Thomsen

I relation til angst hos børn anvendes ofte lidt anderledes diagnoser end hos voksne. Denne undervisningsgang har til formål at introducere de studerende for angstlidelser og OCD hos børn og unge. Forelæsningen vil omhandle diagnostisk, differentiell diagnostiske overvejelser og hvordan der kan arbejdes med helhedsorienteret behandling, herunder ift. medicin, terapi og pædagogik.

Forelæsningens pensum:

- Carr, A (2016). *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology*, 3rd edition. New York: Routledge. Kapitel 13, Repetition problems (36 sider)

12. Forelæsning (KUR SAP 2022): Selskabsdyr og sundhed

v/ Tia Hansen

Er det sundt at have kæledyr? Svaret er mindre entydigt, end populærmedier ofte fremstiller det, men der findes relevant forskning på området, og denne forelæsning formidler hovedpointer derfra.

Forelæsningens pensum (31 sider):

- Herzog, H. (2011). The impact of pets on human health and psychological well-being: Fact, fiction, or hypothesis? *Current Directions in Psychological Science*, 20(4), 236-239. <https://doi.org/doi:10.1177/0963721411415220> [4 sider]

- Mubanga, M., Byberg, L., Egenvall, A., Ingelsson, E., & Fall, T. (2019). Dog ownership and survival after a major cardiovascular event. *Circulation: Cardiovascular Quality and Outcomes*, 12(10), e005342. <https://doi.org/doi:10.1161/CIRCOUTCOMES.118.005342> [9 sider]
- Teo, J. T., & Thomas, S. J. (2019). Psychological mechanisms predicting wellbeing in pet owners: Rogers' core conditions versus Bowlby's attachment. *Anthrozoös*, 32(3), 399-417. <https://doi.org/10.1080/08927936.2019.1598660> [18 sider]

13. Forelæsning (NEURO SAP 2022): Neuropsychology

v/ Thomas Alik Sørensen

This lecture will provide a broad introduction to neuropsychology, patients, patient assessment and the potential pitfalls in patient assessment. Although the lecture has an inherent neuropsychological focus initially exploring the vascular anatomy of the brain, then several issues raised on patient assessment, like how patients relate to norm data, if patients are complying with the test, etc., are broadly relevant for any clinician or psychologist. sensory and cognitive processing. In addition, this lecture ties VAP I together with VAP II for the students on the neuropsychology program.

Required reading:

- Gurd, J., Kischka, U., & Marshall, J. (2012). *The Handbook of Clinical Neuropsychology*, (2nd ed.), Oxford University Press. Chapter 2.

Recommended reading:

- Gurd, J., Kischka, U., & Marshall, J. (2012). *The Handbook of Clinical Neuropsychology*, (2nd ed.), Oxford University Press. Chapters 1, and 3-5.

Samlet pensum

(Fremgår også under de enkelte workshops.)

Brockmeier, J. (2012). Narrative Scenarios: Toward a Culturally Thick Notion of Narrative. In J. Valsiner (Ed.), *Oxford Handbook of Culture and Psychology* (pp. 439-467). Oxford: Oxford University Press. (18s) EP

Carr, A (2016). *The Handbook of Child and Adolescent Clinical Psychology*, 3rd edition. New York: Routledge. Kapitel 13, Repetition problems (36 sider)

Dalley, J. W., Everitt, B. J., & Robbins, T. W. (2011). Impulsivity, compulsivity, and top-down cognitive control. *Neuron*, 69(4), 680-694. (15 sider)

Dixon, Roz (2007). Systemic Thinking: A Framework for Research into Complex Psychosocial Problems. *Qualitative Research in Psychology*, 4 (1), 145-166 <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/14780880701473532> (22 sider)

Farrell, P. (2009) The Developing Role of School and Educational Psychologists in Supporting Children, Schools and Families. I: *Papeles del Psicólogo*. Vol 30 (1), 74-85. <http://www.papelesdelpsicologo.es/english/1658.pdf> (11 sider)

- Fineberg, N. A., et al. (2014). New developments in human neurocognition: clinical, genetic, and brain imaging correlates of impulsivity and compulsivity. *CNS Spectrums* 19.1 (2014): 69-89. (21 sider)
- Gurd, J., Kischka, U., & Marshall, J. (2012). *The Handbook of Clinical Neuropsychology*, (2nd ed.), Oxford University Press. Chapter 2.
- Harré, R. (2012). Positioning Theory: Moral Dimensions of Social-Cultural Psychology. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. pp. 191-206, New York: Oxford University Press. (17s) EP
- Herzog, H. (2011). The impact of pets on human health and psychological well-being: Fact, fiction, or hypothesis? *Current Directions in Psychological Science*, 20(4), 236-239. <https://doi.org/doi:10.1177/0963721411415220> [4 sider]
- Holland D. & Lave J. (2019) Social Practice Theory and the Historical Production of Persons. In Edwards A., Fleer M., Bøttcher L. (Eds) *Cultural-Historical Approaches to Studying Learning and Development. Perspectives in Cultural-Historical Research*, pp.235-248. Springer, Singapore. DOI https://doi.org/10.1007/978-981-13-6826-4_15 (13 s)
- Houdmont, J. & Leka, J. (2010). *An Introduction to Occupational Health Psychology. I: Occupational Health Psychology*. Leka & Houdmont (Eds.) . Wiley-Blackwell (30 s)
- Hundeide, K. (2005). Socio-cultural Tracks of Development, Opportunity Situations and Access Skills. *Culture & Psychology*, 11, 241-261 (20 s)
- Kamhi, A. (2004). A meme's eye view of speech-language pathology. *Language, Speech, and Hearing Services in Schools*, 35(2), 105–111. [https://doi.org/10.1044/0161-1461\(2004/012\)](https://doi.org/10.1044/0161-1461(2004/012)) [7 sider]
- Minuchin, S., Nichols, M., Lee, W.-Y. (2008). *Vurdering af familier og par. Fra symptom til system - en firetrinnsmodel i to sessioner*. (Kapitel 1 p. 9–28; 18 sider). Hans Reitzel, Kbh.
- Morgan, A. (2005). "Narrative samtaler". Soc.pæd.bibl. Hans Reitzel Kbh. Introduktion ved Allan Holmgren p. 11-18 (7 sider)
- Mubanga, M., Byberg, L., Egenvall, A., Ingelsson, E., & Fall, T. (2019). Dog ownership and survival after a major cardiovascular event. *Circulation: Cardiovascular Quality and Outcomes*, 12(10), e005342. <https://doi.org/doi:10.1161/CIRCOUTCOMES.118.005342> [9 sider]
- Reily, S., Bishop, V. M, Tomblin, B. (2014). Terminological debate over language impairment in children: forward movement and sticking points. *International Journal of Language & Communication Disorders*, vol. 48, nr. 4, 452-462 [11 sider]
- Rosenberg, N., K., Mørck, M. M., & Arendt, M. (2012). Kognitiv adfærdsterapi – teorier og metoder. In M. Arendt & N. K. Rosenberg (Eds.), *Kognitiv terapi. Nyeste udvikling* (pp. 23-52). DK: Hans Reitzels Forlag. [30 sider]

- Schmidt, C., Morris, L. S., Kvamme, T. L., Hall, P., Birchard, T., & Voon, V. (2017). Compulsive sexual behavior: prefrontal and limbic volume and interactions. *Human Brain Mapping, 38*(3), 1182-1190. [10 sider]
- Schmidt, C., Skandali, N., Gleesborg, C., Kvamme, T. L., Schmidt, H., Frisch, K., ... & Voon, V. (2020). The role of dopaminergic and serotonergic transmission in the processing of primary and monetary reward. *Neuropsychopharmacology, 45*(9), 1490-1497. [8 sider]
- Szulevicz, T. (2019). PPR og de normative forudsætninger. *Pædagogisk Psykologisk Tidsskrift, Vol. 56* (5/6) 114-125 (11 sider)
- Teo, J. T., & Thomas, S. J. (2019). Psychological mechanisms predicting wellbeing in pet owners: Rogers' core conditions versus Bowlby's attachment. *Anthrozoös, 32*(3), 399-417. <https://doi.org/10.1080/08927936.2019.1598660> [18 sider]
- Valsiner, J. (2012). Culture in Psychology: A Renewed Encounter of Inquisitive Minds. In J. Valsiner (Ed.), *The Oxford handbook of culture and psychology*. Pp. 3-24, New York: Oxford University Press. (22 sider)
- Valsiner, J. (2014). Needed for cultural psychology: Methodology in a new key. *Culture & Psychology, 20*, 3-30. (28 sider)

Recommended reading:

- Gurd, J., Kischka, U., & Marshall, J. (2012). *The Handbook of Clinical Neuropsychology*, (2nd ed.), Oxford University Press. Chapters 1, and 3-5.
- World Health Organization, 2018: <https://icd.who.int/browse11/l-m/en>

I alt: ca. 500 sider